

Endringsforslag til landsstyrets innstilling til Venstres stortingsvalgprogram 2009-2013

Innhold:

Forklaring og leseveiledning:.....		Side 2-3
Generelle forslag:.....	Forslag nr. 1	Side 4
Venstre på 1-2-3:.....	Forslag nr. 2-6	Side 4-5 (og side 6-8 i programforslaget)
Kapittel 1: Miljø:.....	Forslag nr. 7-83	Side 6-14 (og side 9-17 i programforslaget)
Kapittel 2: Samferdsel:.....	Forslag nr. 84-118	Side 15-18 (og side 18-21 i programforslaget)
Kapittel 3: Skole - grunntidning:	Forslag nr. 119-199, dissens nr. 1	Side 19-29 (og side 22-26 i programforslaget)
Kapittel 4: Forskning og høyere utdanning:.....	Forslag nr. 200-247	Side 30-35 (og side 27-29 i programforslaget)
Kapittel 5: Næring og nyskaping:.....	Forslag nr. 248-268	Side 36-40 (og side 30-33 i programforslaget)
Kapittel 6: Fiskeri og landbruk:.....	Forslag nr. 269-319	Side 41-48 (og side 34-38 i programforslaget)
Kapittel 7: Økonomisk politikk:.....	Forslag nr. 320-336	Side 49-51 (og side 39-41 i programforslaget)
Kapittel 8: Helse og omsorg:.....	Forslag nr. 337-423	Side 52-65 (og side 42-48 i programforslaget)
Kapittel 9: Fattigdom og levekår:.....	Forslag nr. 424-442	Side 66-70 (og side 49-51 i programforslaget)
Kapittel 10: Barn og familie:.....	Forslag nr. 443-469	Side 71-76 (og side 52-55 i programforslaget)
Kapittel 11: Innvandring og integrering:.....	Forslag nr. 470-484	Side 77-78 (og side 56-59 i programforslaget)
Kapittel 12: Justis:.....	Forslag nr. 485-498	Side 79-80 (og side 60-62 i programforslaget)
Kapittel 13: Individ og stat:.....	Forslag nr. 499-539, dissens nr. 2-3	Side 81-89 (og side 63-69 i programforslaget)
Kapittel 14: Kultur:.....	Forslag nr. 540-579	Side 90-96 (og side 70-74 i programforslaget)
Kapittel 15: Medie- og informasjonssamfunnet:.....	Forslag nr. 580-600	Side 97-99 (og side 75-77 i programforslaget)
Kapittel 16: Utenriks- og sikkerhetspolitikk:.....	Forslag nr. 601-645, dissens nr. 4-5	Side 100-114 (og side 78-85 i programforslaget)

En ”liten” forklaring og leseveiledning til endringsforslagene.

Vedlagt er til sammen 650 endringsforslag til landsstyrets innstilling til nytt stortingsvalgprogram for Venstre som skal behandles på landsmøtet i Stavanger 24.-27. april, fordelt på 5 dissenser og 645 ulike endringsforslag.

I Venstres vedtekter §6 d) *Frister*, heter det:

“Endringsforslag til utsendte utkast ved programbehandling må være sendt sekretariatet innen seks uker før landsmøtet. Endringsforslag etter denne fristen behandles ikke av landsmøtet med mindre landsstyret tar dem opp.”

Den seksukers-fristen som omtales i vedtektene gikk ut **fredag 13. mars**, noe som betyr at det i realiteten er de vedlagte dissenser og endringsforslag som skal behandles på landsmøtet og at det skal svært mye til for at nye endringsforslag i det hele tatt kommer til behandling.

Når det gjelder dissensene kommer disse automatisk til behandling i landsmøtet og vil danne grunnlag for ”hoved-debatter” i den forstand at det her tradisjonelt vil bli ”åpen debatt”, mens det for de øvrige endringsforslag fort (også her tradisjonelt) blir en begrenset debatt gjennom et fastsatt maksimalt antall innlegg for og mot forslagene.

Det er heller ikke slik at alle endringsforslag automatisk kommer til behandling. Alle endringsforslag (ikke dissenser) må opprettholdes av en eller flere av landsmøtedelegatene (eller andre som innvilges forslagsrett) innen en gitt frist som landsmøtet selv fastsetter. Det er ikke noe poeng i å melde inn hvilke forslag som opprettholdes før på selve landsmøtet. Det er imidlertid fint om de ulike delegasjoner i forkant har gjort seg opp en mening om hvilke forslag som er viktigst. Det sier seg selv at det vil bli en rimelig heseblesende behandling på landsmøtet dersom alle 645 endringsforslagene skal behandles. Med en avsatt program-behandlingstid på samlet 7 timer blir det 39 sekunder per forslag.

Landsstyret behandlet 7.-8. mars i overkant av 700 endringsforslag til stortingsvalgprogramkomiteens andre og siste utkast til Stortingsvalgprogram. I hovedsak var dette endringsforslag som var sendt inn fra de ulike fylkeslagenes årsmøter, men også en hel del forslag fra lokallag og enkeltmedlemmer.

Av praktiske/tidsmessige hensyn gjorde administrasjonen en anbefaling over hvilke av disse forslagene som burde tas inn i landsstyrets innstilling.

Endringsforslag fra ”landsstyrets mindretall”

De forslag som administrasjonen anbefalte tatt inn samt de forslag hvor en eller flere landsstyremedlemmer var uenig med administrasjonens avvisning, ble realitetsbehandlet av landsstyret – samlet ca. 400 forslag. På bakgrunn av denne behandlingen finnes det en rekke forslag fra ”landsstyrets mindretall”. Dette er forslag som ble behandlet av landsstyret, men hvor bare et mindretall i landsstyret støttet et av de forslagene som det ble votert over. Samme prosedyre gjelder for de forslag som fikk flertall i landsstyret, men hvor et mindretall ikke ønsket disse/ønsket opprinnelig tekst. Også her er det laget endringsforslag fra ”landsstyrets mindretall” hvor man enten ønsker å ta ut den teksten som har kommet inn eller opprettholde programkomiteens opprinnelige forslag til tekst/formuleringer.

Endringsforslag fra ”andre”.

Landsstyret var enig med administrasjonen om å ikke ta inn/realitetsbehandle ca. 300 av endringsforslagene som lå til grunn for landsstyrets behandling. Disse endringsforslagene er imidlertid vedlagt denne innstilling med ”original” forslagsstiller, slik at det fortsatt er mulig å realitetsbehandle disse for landsmøtet.

Ut over dette finnes det noen svært få endringsforslag som teknisk er fra ”programkomiteen”. Dette er i de tilfeller hvor et enstemmig landsstyre har endret deler av programkomiteens innstilling, men hvor det skal være en mulighet for de av landsmøtedelegatene som ønsker det til å opprettholde opprinnelig tekst.

Nye endringsforslag 8.-13. mars

I tillegg har det etter landsstyrets behandling, og innen seksukers-fristen 13. mars kommet inn ca. 65 nye forslag. Disse er både merket med grønt skravert felt og merket med ”nytt forslag” i merknads-feltet i forslagene under.

I tillegg er dissensene merket med rødt skravert felt og merket tydelig med dissens både i innstillingen og i dette endringsforslagsheftet.

Forslagene må leses på denne måten: Der hvor det står tekst i normal skrift er dette bare henvisning til teksten som står i programmet (for at det skal være lettere å orientere seg), gjennomstreket tekst betyr den teksten som foreslås strøket og understreket, kursiv tekst betyr den nye teksten som foreslås tatt inn. Dette for at det forhåpentligvis skal være mulig å ta stilling til forslagene uten å måtte bla for mye i flere ulike dokumenter.

Det kan selvfølgelig være feil og mangler i forslagene under. Vi har etter beste evne forsøkt å tolke det som har kommet inn og satt det inn på rett sted med rett henvisning. Vi har også tillatt oss å henvise til andre forslag der det er flere forslag med rimelig sammenfall eller som omhandler samme tema. I tillegg har vi enkelte steder vist til tekst som allerede står i program-forslaget. Se ”merknads-feltet” i det vedlagte. Ut over dette har vi tillatt oss å endre enkelte av forslagene mer grammatisk der hvor det er forslag til nye strekpunkt slik at de passer inn i ”Derfor vil Venstre:-malen”.

Det kan imidlertid være at vi har misforstått, at tekst har forskjøvet seg og at linjenummer er feil etc. Vi ber imidlertid om forståelse for at det er et rimelig nitidig arbeid som ligger bak det å få 650 ulike endringsforslag så lesbart og riktig som mulig.

Til slutt vises det til kolonnene ”opprettholdes” og ”landsmøtet mener” lengst til høyre i endringsforslagene under. Disse er kun ment som et hjelpemiddel for å holde en viss oversikt gjennom landsmøtets behandling av forslagene.

Ta kontakt med Geir Olsen, tlf 913 44 971 eller e-post geir@venstre.no eller Ingvild Boe Hornburg, tlf 997 91 340 eller e-post ibh@stortinget.no om noe er uklart eller har blitt feil. Geir og Ingvild vil også være sekretariat for programbehandlingen under selve landsmøtet.

*Programbehandlingssekretariatet
Oslo, 19. mars 2009*

Generelle forslag: Forslag nr. 1

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøtet mener
1	Landsstyret	Tillegg	Etter og i Venstre på 1-2-3	Det vil til landsmøtets behandling foreligge forslag til et eget kapittel om den internasjonale finanskrisen basert på ”global økonomi-utvalgets” rapport som ble behandlet på landsstyrets møte 7. mars. Landsstyret har delegert denne oppgaven til ledertrioen. Basert på dette forslaget lages det også et eget avsnitt i Venstre på 1-2-3.			

Endringsforslag til Venstre på 1-2-3: Forslag nr. 2-6, side 4-5 (og side 6-8 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøtet mener
2	Marit Foss Sundseth, Sør-Trøndelag Venstre	Endring	Side 6, linje 31-34	Setningene: Vi må også gradvis redusere utvinning av olje og gass til fordel for en stadig sterkere satsing på fornybar energi. Slik sikrer vi at Norge opprettholder sin velstand og vår posisjon som energinasjon også i en ny, fossilfri tidsalder. Endres til: <i><u>Vi må raskt redusere utvinning av olje og gass for å gå helt over til fornybar energi. Slik opprettholder Norge sin posisjon som energinasjon også i en ny fossilfri tidsalder.</u></i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
3	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 7, linje 30-32	En slik reform krever etter Venstres syn en ny kommunestruktur. Det nye kommunekartet i Norge vil etter en slik reformprosess ha større kommuner med større ansvar enn dagens, spesielt innen velferdstjenester og helsevesen. Endres til: <i><u>En slik reform krever at vi vurderer dagens kommunestruktur og interkommunale samarbeidsformer, slik at kommunene blir i stand til å påta seg større oppgaver.</u></i>			
4	Berit Woie Berg	Endring	Side 7, linje 30-32	Det nye kommunekartet i Norge vil etter en slik reformprosess ha store farre kommuner med større ansvar enn dagens, spesielt innen velferdstjenester og helsevesen.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
5	Aust- og	Tillegg	Side 7,	Venstre tar utgangspunkt i enkeltmennesket, uansett sosial status, tro .	Nytt forslag.		

	Vest Agder Venstre		linje 37-38	funksjonsnivå, nasjonalitet, bosted, hudfarge eller legning.	Ikke behandlet av landsstyret.		
6	Hedmark Venstre	Endring	Side 7, linje 47 til side 8 linje 1	Den sosiale liberalismen <i>De sosialliberale idéene</i> vokste fram på 1800-tallet med krav om en aktiv stat for å skape sosial rettferdighet og reell frihet for alle. Da Venstre ble dannet i 1884, var frihet for den enkelte supplert med ansvar for hverandre <i>blant de sosialliberale kjerneverdier, som den sosiale liberalismens kjerne.</i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		

Endringsforslag til kapittel 1: Miljø: Forslag nr. 7-83, side 6-14 (og side 9-17 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
7	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 9, linje 4	Å ta vare på naturen; jord, luft, vann og det biologiske mangfoldet, er avgjørende for vår eksistens <i>og har verdi i seg selv.</i>	Se også forslag nr. 34 med samme realitet.		
8	Alvhild Hedstein	Stryking	Side 9, linje 25-27	Prinsipp 3 strykes: 3. Forurensere skal betale. Den som står for forurensningen/utslippene, skal betale for disse. Det skal lønne seg å ta miljøhensyn.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
9	Oppland Venstre	Tillegg	Side 9, linje 39	Naturressursene er ikke uttømmelige. <i>Vi har alle ansvar for et bærekraftig forbruk.</i>			
10	Oppland Venstre	Tillegg	Side 9, linje 40	... , gjenvinnes eller energiutnyttes. <i>Bruk og kast er for dominerende. Mindre forbruk gir mindre avfall.</i>			
11	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 10, linje 18	Nytt strekpunkt etter punktet "... matavfall fra dagligvarehandel": <i>- Utvikle et avgiftssystem som stimulerer til redusert svinn av mat i alle ledd fra produksjon til forbruk</i>			
12	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 10, linje 27	Sikre innsamling og utnyttelse av metangass og varme fra avfallsanlegg <i>og landbruk.</i>			
13	Troms Venstre	Stryking	Side 10, linje 28	- Sikre organisk avfall komposteres og/eller gjenvinnes			
14	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 10, linje 30	Nytt strekpunkt: <i>- Etablere ordninger slik at de som tar med seg søppel fra hav og kystsonen kostnadsfritt kan levere dette til renholdsmottak</i>			
15	St.Hanshaugen Venstre	Tillegg	Side 10, linje 36	Tillegg etter setningen "... globale temperaturen stiger med mer enn 2°C.”: <i>Venstre vil at Norge skal være en pådriver i arbeidet med å forhindre at den globale temperaturen stiger med mer enn 2 grader C over førindustrielt nivå. Dette vil fordre stabilisering av konsentrasjonen av klimagasser i atmosfæren på maksimalt 450 ppm CO2e innen 2030, tilsvarende samlede kutt på minst 80 prosent globalt, og 90 prosent i de rike landene, innen samme tidsrom.</i>			
16	Landsstyrets mindretall	Endring/tillegg	Side 10, linje 48 til side 11, linje	Vi vil iverksette tiltak som gjør at Norge når sin Kyoto-forpliktelse innenlands (innen 2012) og at de norske utslippene reduseres med minst 25 prosent av 1990-nivå innen 2020. <i>mest mulig og minst 30 prosent av 1990-nivå innen 2020. Det vil si at de norske utslippene</i>			

			1	<u>skal være lavere enn 34,4 millioner tonn CO2-ekvivalenter i 2020.</u>			
17	Oslo Venstre	Tillegg	Side 11, linje 18	Tillegg til slutt i avsnittet ”... og produktutviklingen styres mot lavenergiløsninger.”: <u>For å få i gang omstillingen mot et samfunn basert på klimavennlig energibruk, vil Venstre føre reell grønn klimaskattepolitikk. Prisen på fossil energibruk må bli høyere parallelt med redusert personbeskatning på lavere arbeidsinntekter.</u> <u>Det vil stimulere til energieffektivisering i husholdningene og næringslivet, fordele energibruken til der den gir størst nytte gi markedsmessig lønnsomhet for alternative energiformer gi gunstig inntektsomfordeling.</u>			
18	St.Hans-haugen Venstre	Endring	Side 11, linje 20	- Redusere strømforbruket innenlands med 20 <u>30</u> prosent innen 2020.			
19	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 11, linje 31	Nytt strekpunkt: <u>- Oppgradere og bygge ut det norske elnettet for å øke kapasiteten i takt med økt produksjon av fornybar energi</u>			
20	Buskerud Venstre	Endring	Side 11, linje 49	- Øke grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering fra 20 til 40 <u>100</u> milliarder <u>over ti år</u> .			
21	St.Hans-haugen Venstre	Endring	Side 12, linje 1	- Øke energieffektiviteten i elnettet og kraftproduksjonen med 20 <u>30</u> prosent innen 2020.			
22	Landsstyrets mindretall	Endring/ tillegg	Side 12, linje 9	Strekpunktet: –Ha 9 TWh vindkraft innen 2013. Endres til: <u>- Ha totalproduksjon på minst 5 GW/20 TWh innen 2013, 20 GW/80 TWh innen 2020 og 50 GW/200 TWh innen 2030, eller omtrent tilsvarende innenlands energiforbruk i dag.</u>			
23	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 12, linje 12-14	Strekpunktet strykes: –Utarbeide et nytt og velegna regelverk og skatteregime for vindkraft, hvor kommunen sikres både ressurser til saksbehandling/utredninger mv og kompensasjon fra utbygger (naturressursskatt og konsesjonsavgift).			
24	Kristine Nore og Geir Stave, Buskerud Venstre	Tillegg	Side 12, linje 18	Nytt strekpunkt: <u>- Stimulere til smart energibruk, bruk av lav energikvalitet (varme) til oppvarming og spare elektrisitet som har høy energikvalitet til formål der det er nødvendig.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		

25	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 12, linje 18	Nytt strekpunkt: <u>- Innføre konsekvensutredninger før utbygging av kraftkrevende industritiltak.</u>			
26	Marit Foss Sundseth, Sør-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 12, linje 22	Ny første setning under punkt 1.2.3 (før setningen ”Forurensingsloven er det viktigste...”): <u>Venstre vil innføre moratorium (utsettelse) på tildeling av nye leteblokker på norsk sokkel i neste stortingsperiode.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
27	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 12, linje 30-31	Strekpunktet endres til: - Redusere utslippene fra sokkelen med 20 <u>50</u> prosent innen 2020 gjennom CO2 fri kraftproduksjon via elektrifisering og utbygging av havvindmøller. gjennom en kombinasjon av redusert produksjon, CO2-fri kraftproduksjon via elektrifisering og utbygging av havvindmøller.	Se også forslag nr. 28.		
28	Marit Foss Sundseth, Sør-Trøndelag Venstre	Endring	Side 12, linje 30-31	Strekpunktet endres til: - Redusere utslippene fra sokkelen med minst 20 <u>50</u> prosent innen 2015 og 80 prosent innen 2020 <u>gjennom CO2 fri kraftproduksjon via elektrifisering og utbygging av havvindmøller.</u> gjennom en kombinasjon av redusert produksjon, CO2-fri kraftproduksjon via elektrifisering og utbygging av havvindmøller.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 27.		
29	St.Hanshaugen Venstre	Tillegg	Side 12, linje 33	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”- Pålegge elektrifisering av alle nye anlegg: <u>- Styrke forskning på og utvikling av karbonlagring og -fangst mot 2013, med mål om installasjon på alle norske anlegg på sokkelen og på land innen 2025.</u>			
30	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 12, linje 46	Nytt strekpunkt: <u>- Innføre drivstoffavgift også på diesel til landbruksmaskiner for å stimulere til innkjøp av maskiner med lavest mulig utslipp.</u>	Se også identisk forslag nr. 317 fra Norges Unge Venstre		
31	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 13, linje 18	Nytt avsnitt: <u>Temperaturen i havet stiger som følge av klimaendringene. Avrenninger fra land fører til nedslamming av havbunnen. 90 prosent av sukkertaren i fjordområder langs Skagerrakkysten har forsvunnet i løpet av de siste årene.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
32	Skodje Venstre	Endring	Side 13, linje 24	Strekpunktet - Innføre restriksjoner på atomtransport langs norskekysten. Endres til: <u>- Utvide den norske territorialgrensen til 20 nautiske mil for å hindre</u>			

				<i>transport av kjernefysisk avfall langs kysten.</i>			
33	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 13, linje 27	Strekpunktet strykes – Legge føre var prinsippet til grunn i forhold til elektromagnetisk stråling.			
34	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 13, linje 30	Det biologiske mangfoldet er selve livsgrunnlaget <i>og har verdi i seg selv.</i>	Se også forslag nr. 7 med samme realitet.		
35	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 13, linje 34-36	Det er viktig at loven omfatter naturmangfoldet både på land og i sjø slik at vi får hjemmel for å verne havområder.			
36	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 14, linje 2	- Systematisk kartlegge artsmangfoldet, tilsvarende det arbeidet som gjøres i Sverige.			
37	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 14, linje 5	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... omlegging av drift der det er nødvendig”: <i>- Sikre verdifulle naturområder gjennom en kunnskapsbasert forvaltning.</i>			
38	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 14, linje 5-6	Strekpunktet strykes: - Sikre sårbar og spesiell natur og de siste gjenværende store naturområdene gjennom en ny og mer ambisiøs verneplan for fastlandet.			
39	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 14, linje 9	Strekpunktet strykes: –Sikre at små og verdifulle naturområder i og nær tettbygde strøk ikke nedbygges.			
40	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 14, linje 11-13	Strekpunktene strykes: - Øke skogvernet fra dagens 1,4 prosent til 4,5 prosent av skogområdene og sikre at grunneiere får erstatning for tap av næringsinntekt. –At staten verner all verneverdig skog på statens grunn.			
41	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 14, linje 14-15	Strekpunktet: - Sikre levedyktige bestander av de fem store rovviltartene (jerv, ulv, bjørn, gaupe, kongeørn). Endres til: <i>- Finne samarbeidsordninger mellom primærnæringer, forskere og forvaltning for å sikre levedyktige bestander av de fem store rovviltartene.</i>			
42	Finmark	Tillegg	Side 14,	- Sikre levedyktige bestander av de fem store rovviltartene (jerv, ulv,			

	Venstre		linje 14-15	bjørn, gaupe, kongeørn), <u>på statens grunn.</u>			
43	Hedmark Venstre	Endring	Side 14, linje 16	Strekpunktet: - Bruke økonomisk stimulans for å redusere sauehold i områder der ulven yngler Endres til: <u>- Bruke økonomisk stimulans for å redusere sauehold i vedtatte kjerneområder for ulv</u>			
44	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 14, linje 16	- Bruke økonomisk stimulans for å redusere sauehold i områder der ulven yngler, <u>i prioriterte yngleområder for bjørn og i noen tette jerveområder.</u>			
45	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 14, linje 17	Strekpunktet: - Gi erstatning for tapte beitedyr på en måte som stimulerer forebygging av tap. Endres til: <u>- Gi erstatning for tapte beitedyr som sikrer at alle får full erstatning for sine reelle tap.</u>			
46	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 14, linje 18	Nytt strekpunkt: <u>- Staten skal besørge effektiv uttak av skadedyr når bestandsmålet er nådd.</u>			
47	Haugesund Venstre	Stryking	Side 14, linje 31	Fritidsaktiviteter og yrkesfiske vil fortsatt være tillatt.			
48	Skodje Venstre	Endring/Redaksjonelt	Side 14, linje 35-37	Bytte ut stadnemningane: Frå petroleumsterminologi til fiskeriterminologi.			
49	Østfold Venstre	Tillegg	Side 14, linje 41	- Intensivere kartlegging og nødvendig vern av kaldtvannskorallrev, <u>blant annet ved å forby bunntråling</u>			
50	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 14, linje 45	Nytt strekpunkt: <u>- Kartlegge det biologiske mangfoldet i sjø i alle kystkommunene (jamfør Tvedestrandsmodellen).</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
51	Rogaland Venstre	Endring	Side 15, linje 2	Venstre mener dyr har en verdi i seg selv og skal behandles med respekt. Endres til: <u>Venstre skal være en forkjemper for dyrevern. Dyr har egenverdi og skal behandles med respekt.</u>			

52	Rogaland Venstre	Endring	Side 15, linje 5-6	Strekpunktet endres til: - Ha strengere tilsyn med dyrevelferd, spesielt overfor produksjonsdyr, bruk av forsøksdyr og transport av dyr <u>forsøks- og produksjonsdyr samt innenfor dyretransport</u>			
53	Rogaland Venstre	Endring	Side 15, linje 7-8	Strekpunktet endres til: - Innføre en standardisert frivillig <u>obligatoriske</u> merkeordninger for matvarer slik at forbrukere kan få mulighet til å velge ut fra dyrevelferd.			
54	Hedmark Venstre	Stryking	Side 15, linje 9-10	Strekpunktet strykes; - Følge opp Dyrevelferdsmedlingen ved å avvikle pelsdyrhold innen 2012 dersom ikke dyrevelferden er forsvarlig.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 55-57 vedrørende same strekpunkt.		
55	Sverre Nyhammer Balestrand Venstre og Norges Unge Venstre	Endring	Side 15, linje 9-10	Strekpunktet - Følge opp Dyrevelferdsmeldingen ved å avvikle pelsdyrhold innen 2012 dersom ikke dyrevelferden er forsvarlig. Endres til: <u>- Avvikle pelsdyrhold innen 2012.</u>	Se også forslag nr. 56 og 57 om tilnærmet samme meningsinnhold		
56	Oslo Venstre	Endring	Side 15, linje 9-10	Strekpunktet - Følge opp Dyrevelferdsmeldingen ved å avvikle pelsdyrhold innen 2012 dersom ikke dyrevelferden er forsvarlig. Endres til: <u>- Avvikle pelsdyrhold</u>	Se også forslag nr. 55 og 57 om tilnærmet samme meningsinnhold		
57	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 15, linje 9-10	Strekpunktet - Følge opp Dyrevelferdsmeldingen ved å avvikle pelsdyrhold innen 2012 dersom ikke dyrevelferden er forsvarlig. Endres primært til: <u>- Avvikle pelsdyrhold, og generelt stramme inn adgangen til bruk av dyr til kosmetiske og underholdningsmessige formål.</u> Endres subsidiært som et tillegg til slutt i strekpunktet: <u>Offentlige tilskudd til pelsdyrnæringen skal uansett opphøre.</u>	Se også forslag nr. 55 og 56 om tilnærmet samme meningsinnhold, samt forslag nr. 58 vedrørende subsidiært forslag.		
58	Norges Unge	Tillegg	Side 15, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Fjerne alle spesifikke støtteordninger til pelsdyrhold.</u>	Se også subsidiært forslag nr. 57 om		

	Venstre				tilnærmet samme meningsinnhold		
59	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 15, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- At det i Norge kun skal brukes dyreforsøk som benytter seg av etisk og vitenskapelig akseptable metoder. Dette betyr at forsøk som påfører dyr smerte eller frykt ikke skal finne sted.</u>	Se også forslag nr. 60 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
60	Telemark Venstre, Daniel Heggelid-Rugaas, Kjartan Almenning, Ingeborg Kjos	Tillegg	Side 15, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- At det skal forskes videre på vitenskapelig aksepterte alternativer til dyreforsøk, og at Norge skal ta aktivt del i arbeidet med å validere disse metodene internasjonalt.</u>	Se også forslag nr. 59 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
61	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 15, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Oppheve det særnorske forbudet mot husdyrhold av amfibier og reptiler.</u>			
62	Odd Roar Kristensen	Tillegg	Side 15, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Innføre en positivliste for hold av reptiler i Norge for derved å bedre dyrevelferden for denne gruppe.</u>			
63	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 15, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Gi eierløse og forvillede husdyr rettsvern.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
64	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 15, linje 19	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”...for den bioteknologiske forskningen” : <u>- Styrke fagkompetansedelen i Bioteknologinemnda, både innen bioteknologi og filosofi og etikk.</u>			
65	Hordaland Venstre	Endring	Side 15, linje 19	Strekpunktet: Innføre tydelige merkeordninger for mat som er genmodifisert ved bioteknologi. Endres til: <u>- Ut fra et føre-var prinsipp ha forbud mot produksjon og import av genmodifisert mat inntil det foreligger mer forskning om mulige skadevirkninger.</u>			
66	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 15, linje 20	Nytt strekpunkt: <u>- Arbeide for at de store mulighetene bioteknologi gir, både medisinsk og landbruksmessig, kan muliggjøres i Norge innen</u>			

				<i>objektive faglige og etiske rammer.</i>			
67	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 15, linje 32-34	Disse planene må godkjennes av statlige myndigheter, men når en slik plan først er etablert, skal kommunene ha frihet til å avgjøre enkeltsaker.	Se også forslag nr. 68-71 om tilnærmet likt meningsinnhold		
68	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 15, linje 32-34	Disse planene må godkjennes av statlige myndigheter, men når en slik plan først er etablert, skal kommunene ha frihet til å avgjøre enkeltsaker og når en slik plan først er etablert, skal avvik <u>godkjennes av fylkesmannen.</u>	Se også forslag nr. 67, og 69-71 om tilnærmet likt meningsinnhold		
69	Aust- og Vest Agder Venstre	Stryking	Side 15, linje 42-43	Strekpunktet strykes: – Stille krav om en samlet strandsoneplan i alle landets kommuner, med lokal frihet uten statlig overstyring når slike planer først er godkjent.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 67-68 og 70-71.		
70	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 15, linje 42-43	Strekpunktet: – Stille krav om en samlet strandsoneplan i alle landets kommuner, med lokal frihet uten statlig overstyring når slike planer først er godkjent. Endres til: <u>- Stille krav om en samlet strandsoneplan i alle landets kommuner. Disse planene skal være bindende og godkjennes av statlige myndigheter.</u>	Se også forslag nr. 67-69 og 71 om tilnærmet likt meningsinnhold		
71	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 15, linje 42-43	- Stille krav om en samlet strandsoneplan i alle landets kommuner, med lokal frihet uten statlig overstyring når slike planer først er godkjent.	Se også forslag nr. 67-70 om tilnærmet likt meningsinnhold		
72	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 15, linje 45-46	- Ha strengere nasjonale begrensinger for bruken av snøskutere og andre motoriserte terrengkjøretøy og gi kommunene mulighet til å regulere bruken ytterligere på statens grunn.			
73	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 15, linje 48	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke allemannsretten som en individuell rettighet som ikke kan forhandles eller reguleres bort av offentlige myndigheter.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
74	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 15, linje 48	Nytt strekpunkt: <u>- Revidere rikspolitiske retningslinjer i strandsonen for å styrke vern av naturgrunnlag, kulturlandskap og rekreasjonsmuligheter.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
75	Programkomiteen	Endring	Side 16, linje 1-8	Punktet om kulturminnevern flyttes tilbake til kulturkap., som nytt avsnitt side 71, linje 37 (etter avsnittet "... lovgivning for bibliotek, arkiv og museer. Overskriften utgår. Strekpunktet "- Sikre og videreutvikle Kulturminnefondet" flyttes til			

				side 71, etter linje 48			
76	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 16, linje 21-22	Venstre vil åpne for at kommunene, om de selv ønsker, skal kunne skatlegge bedriftsparkeringsplasser etter Gøteborgmodellen.	Henger sammen med forslag nr. 78.		
77	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 16, linje 29	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "... for å redusere den lokale forurensingen." <u>- Alle kommuner skal ha en klimaplan</u>			
78	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 16, linje 37-39	Strekpunktene strykes —Åpne for at kommunene skal kunne legge skatt på bedriftsparkering. —Åpne for at borgerne, i kommuner med skatt på bedriftsparkering, skal kunne motta månedskort som en del av lønnen uten at det skatlegges.	Henger sammen med forslag nr. 76.		
79	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 16, linje 40	Nytt strekpunkt: <u>- Stimulere bedrifter som legger til rette for økt andel arbeidsreiser med kollektivtransport, sykkel og gang.</u>			
80	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 16, linje 40	Nytt strekpunkt: <u>- Fremme sammenhengende gang- og sykkelveinett på tvers av kommune- og fylkesgrenser.</u>			
81	Akershus Venstre	Endring	Side 17, linje 5-6	- Arbeide for å innføre en internasjonal CO2-avgift på grensekryssende fly- og båttransport. Inntektene skal gå til FN <u>FNs miljøprogram.</u>			
82	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 17, linje 20	Nye strekpunkt: <u>- Arbeide for et internasjonalt moratorium mot olje- og gassutvinning i Arktis, som ledd i arbeidet med en København-avtale i 2009.</u> <u>- Arbeide for utvikling og eksport av vindmølleteknologi og karbonfangst og -lagring til utviklingsland som Kina og andre land, særlig vekstland i Asia.</u> <u>- Arbeide for et internasjonalt moratorium mot utvinning av tjæresand, herunder stans i Statoils planer om deltakelse i tjæresand-prosjekter.</u> <u>- Arbeide for en kraftig styrking av klimatilpasningstiltak i Sør, uten at dette skal regnes med i bistanden i tråd med prinsippet om at klimatilpasningstiltak skal holdes utenfor ordinære bistandstiltak.</u>			
83	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 17, linje 20	Nytt strekpunkt: <u>- Avskaffe taxfree-ordningen for å hindre miljøskadelig konkurransevridning i internasjonal fly- og fergetransports favør, og bruke de økte avgiftsinntektene til generell nedjustering av avgifter innenlands.</u>			

Endringsforslag til kapittel 2: Samferdsel: Forslag nr. 84-118, side 15-18 (og side 18-21 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
84	Akershus Venstre	Tillegg	Side 19, linje 20	Venstre vil også bygge ut helhetlige transportkorridorer for godstransport innenlands og ut av Norge – <i>inklusive omlasting</i> –, slik at vei, sjø og bane kombineres kostnads-, energi- og miljømessig optimalt.			
85	Finnmark Venstre	Stryking	Side 18, linje 23-26	Vi vil gi økonomisk belønning til byer, fylker og transportetater som når sine miljømål, og gi stor frihet til å ta i bruk virkemidler som sikrer at målene nås. Venstre vil øke avgiften for drivstoff til innenlands flytrafikk, kombinert med en kompensasjonsordning for statlige kjøp av flyruter	Henger sammen med forslag nr. 86.		
86	Finnmark Venstre	Stryking	Side 18, linje 38-39	Strekpunktet strykes: - Bruke belønningsordninger til de kommunene som lykkes med å overføre transport fra personbil til kollektivtransport.	Henger sammen med forslag nr. 85.		
87	Hordaland Venstre	Stryking	Side 18, linje 40	Strekpunktet strykes: - Gi storbykommunene frihet til å velge om de vil overta ansvaret for kollektivtransport.			
88	St.Hanshaugen Venstre	Stryking	Side 19, linje 2	- Ta i bruk bi drivstoff og hydrogen i ferjer og skip.			
89	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 19, linje 9-10	Strekpunktet strykes: - Igangsette planlegging og prosjektering av terminaler for effektiv omlasting mellom skip og jernbane			
90	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 19, linje 12	Venstre vil at andelen av reiser med sykkel skal være <i>minst</i> tolv prosent innen 2020.	Nytt forsalg. Ikke behandlet av landsstyret.		
91	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 19, linje 15	- Innføre en belønningsordning for økning av andel sykkelreiser <i>med en årlig pott på 500 mill. kroner.</i>	Nytt forsalg. Ikke behandlet av landsstyret.		
92	Aust- og Vest Agder Venstre	Stryking	Side 19, linje 16-17	- Satse langsiktig og forpliktende på utbygging av sammenhengende gang- og sykkelveinett.	Nytt forsalg. Ikke behandlet av landsstyret.		
93	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 19, linje 22	Nytt strekpunkt: - <i>Innføre gratis transport av sykkel på buss og tog.</i>			
94	Aust- og Vest Agder	Tillegg	Side 19, linje 22	Nytt strekpunkt: - <i>Doble investeringene til sykkelveier i statsbudsjettet til 1 mrd.</i>	Nytt forsalg. Ikke behandlet av		

	Venstre			<i>kroner pr år.</i>	landsstyret.		
95	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 19, linje 33	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "... biodrivstoff er kommersielt tilgjengelig." <i>- Utvide bruken av eksisterende utslippsfrie trolleybussteknologi.</i>			
96	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 19, linje 38	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "... for å nå miljømål for transportsektoren." <i>- Venstre vil satse stort på miljøet og innføre gratis arbeidsbusser, med flere avganger pr. dag, som vil redusere den private bilbruken og reduksjon av CO² utslipp betraktelig.</i>			
97	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 19, linje 43	Nytt strekpunkt: <i>- Prioritere veiutbygging/utbedring der offentlige kommunikasjoner ikke har tilstrekkelig driftsgrunnlag.</i>			
98	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 19, linje 43	Nytt strekpunkt: <i>- Fra 2012 forby nysalg av biler som kun kan gå på fossil energi.</i>			
99	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 20, linje 11	Tillegg til slutt i strekpunktet: <i>- Bygge jernbanenett tilrettelagt for høye hastigheter i Intercity-triangelet og rundt alle større byområder innen 2020. <u>Dobbeltsporet mellom Oslo og Ski er av regional og nasjonal betydning for realisering av inter-city triangelet.</u></i>			
100	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 20, linje 14-15	<i>- At reisetiden Oslo-Bergen og Oslo-Trondheim <u>Steinkjer</u> ikke skal være mer enn 4 <u>3</u> timer og reisetiden Oslo-Kristiansand ikke mer enn <u>3 2,5</u> timer i 2020.</i>			
101	Sør-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 20, linje 23	Nytt strekpunkt: <i>- <u>Elektrifisere Rørosbanen, Solørbanen og Meråkerbanen</u></i>			
102	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 20, linje 23	Nytt strekpunkt: <i>- <u>Sette som et langsiktig mål å forlenge dagens jernbanenett nordover og knytte det til eksisterende spor østover fra Narvik og til Russland og Kina.</u></i>			
103	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 20, linje 23	Nytt strekpunkt: <i>- <u>Utarbeide en hovedplan og en detaljplan for jernbane i Troms.</u></i>			
104	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 20, linje 23	Nytt strekpunkt: <i>- <u>Prioritere traseendringer som kan gi stor samfunnsmessig gevinst, ved at Eidangertunnelen bygges og sammenkobling av Sørlands- og Vestfoldsbanen startes opp i stortingsperioden.</u></i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
105	Lands-	Endring	Side 20,	Venstre vil <u>i hovedsak</u> prioritere <u>ressurser til veier i kystfylkene fra</u>	Se også forslag nr.		

	styrets mindretall		linje 28-30	<u>Rogaland og nordover de viktigste stamveiene</u> for å gi næringslivet konkurransedyktige vilkår – kombinert med satsing på miljøtilpasset sjøtransport.	106-109.		
106	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 20, linje 28-30	Venstre vil prioritere de viktigste stamveiene for å gi næringslivet konkurransedyktige vilkår – kombinert med satsing på miljøtilpasset sjøtransport.	Se også forslag nr. 107 og 108 med samme meningsinnhold. Se også forslag nr. 105 og 109.		
107	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 20, linje 33-34	- Prioritere en forsert utbygging av kyststamveiene Stavanger-Bergen-Ålesund-Trondheim og tilgrensende veinett.	Se også forslag nr. 106 og 108 med samme meningsinnhold. Se også forslag nr. 105 og 109.		
108	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 20, linje 33-34	Strekpunktet: - Prioritere en forsert utbygging av kyststamvei Stavanger-Bergen-Ålesund-Trondheim og tilgrensende veinett. Endres til: - <u>Prioritere de viktigste stamveiene.</u>	Se også forslag nr. 106 og 107 med samme meningsinnhold. Se også forslag nr. 105 og 109.		
109	Aust- og Vest Agder Venstre	Endring	Side 20, linje 33-34	Strekpunktet: - Prioritere en forsert utbygging av kyststamvei Stavanger-Bergen-Ålesund-Trondheim og tilgrensende veinett. Endres til: - <u>Satse på en forsert utbygging av kyststamvei Vestfold – Kristiansand – Stavanger – Bergen – Ålesund – Trondheim og tilgrensende veinett.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 105-108.		
110	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 20, linje 35-36	- Prioritere utbedring av gjenværende flaskehalsar og dårlige partier på E6 nord for Trondheim.			
111	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 20, linje 43-45	Strekpunktene strykes: - Opprettholde Hurtigrutas seilingsmønster slik det er i dag av hensyn til reiselivsnæringa og kystsamfunnene - Stimulere til mer godtransporten på Hurtigruta.			
112	Nordland Venstre og Møre og	Tillegg	Side 20, linje 46	Nytt strekpunkt : - <u>Prioritere en helhetlig transportkorridor fra Lofoten og Vesterålen til Narvik</u>			

	Romsdal Venstre						
113	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 21, linje 12	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... synlig politi langs veiene.” : <u>- Venstre vil prioritere bygging av gang og sykkelveier langs stamveinettet.</u>			
114	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 21, linje 15	Intensivere bruken av midtrekkverk på ulykkesutsatt to- og trefeltsveier, <u>med belysning og refleks.</u>			
115	St.Hanshaugen Venstre	Stryking	Side 21, linje 17	Vurdere å innføre alkohol i busser, ferjer og annen yrkestransport.			
116	Nord-Trøndelag Venstre	Endring	Side 21, linje 17	Vurdere å <u>At det skal innføres</u> alkohol i busser, ferjer og annen yrkestransport.			
117	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 21, linje 18	Nytt strekpunkt: <u>- Holdningskampanjer for å understreke det personlige ansvaret innen trafiksikkerhet.</u>			
118	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 21, linje 18	Nytt strekpunkt: <u>- Høyne standarden på de mest trafikkerte veier i Nord-Norge, spesielt veier som har mye tungtransport.</u>			

Endringsforslag til kapittel 3: Skole - grunntidning: Forslag nr. 119-199, side 19-29 (og side 22-26 i programforslaget), samt dissens nr. 1 (om karakterer i grunnskolen).

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
119	Telemark Venstre	Endring	Side 22, linje 3-7	<p>Avsnittet: Venstre vil ha en god offentlig skole som gir alle like muligheter til kunnskap, til å ta i bruk sitt potensial og til å bidra i samfunnet uavhengig av bosted, sosial og kulturell bakgrunn. En god offentlig skole er også viktig på veien mot framtidens kunnskapsfunn. I skolen legges en viktig del av grunnlaget for kunnskap og kompetanse som er avgjørende for framtidens verdiskaping i Norge.</p> <p>Endres til: <u>Venstre vil ha en god offentlig skole som gir alle like muligheter for læring, vekst og utvikling uavhengig av bosted, sosial og kulturell bakgrunn. I skolen legges grunnlaget for Norge som et kunnskapsfunn og med kunnskap og kompetanse som er avgjørende for framtidens verdiskaping.</u></p>			
120	Oppland Venstre	Tillegg	Side 22, linje 7	<p>Tillegg etter første avsnitt side 22 (etter "... for framtidens verdiskaping i Norge.": <u>Skolen skal gi alle elever mulighet til å lykkes og oppleve mestring. Det er viktig at skolen har som mål å utdanne hele mennesket, det betyr å utvikle både de teoretiske, praktiske, fysiske og estetiske sidene hos elevene.</u></p>			
121	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 22, linje 9-10	<p>Skolens viktigste oppgave er å gi den enkelte elev et best mulig kunnskapsnivå, gode grunnleggende ferdigheter og tro på <u>egen verdi og egne evner.</u></p>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
122	Telemark Venstre	Endring	Side 22, linje 10-12	<p>For å bevare og videreutvikle et liberalt demokrati er det avgjørende at våre elever utvikler evnen til selvstendig tenkning, nysgjerrighet gode sosiale ferdigheter, samarbeidsevne, engasjement, selvstendig tenkning, nysgjerrighet, kreativitet, og kritisk vurdering.</p>			
123	Telemark Venstre	Endring	Side 22, linje 14-16	<p>Setningene: En hovedoppgave i norsk skole er å forbedre kvaliteten i kunnskapsformidlingen. Elevene må følges tettere opp de første skoleårene og opplæringen i basisferdighetene lesing, skriving og regning må styrkes.</p> <p>Endres til:</p>			

				<u>Venstre vil styrke undervisningen i basisferdighetene lesing, skriving og matematikk, og legge vekt på at elevene får tettere oppfølging de første skoleårene.</u>			
124	Oppland Venstre	Tillegg	Side 22, linje 17	Tillegg etter setningen "... Lærerens kompetanse innen IKT må også styrkes": <u>Venstre vil legge vekt på fysisk fostring og på de praktiske og estetiske fagene gjennom hele skoleløpet, og sørge for at lærerne har høy undervisningskompetanse i disse fagene.</u>			
125	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 22, linje 19-21	Avsnittet strykes: <u>Sidemålsopplæring skal fremdeles være en viktig del av norskfaget. I studieforberedende opplæring må begge målformer i større grad inkluderes i andre skolefag enn norsk, slik at elevene blir eksponert for begge målformer gjennom hele skolegangen.</u>			
126	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 22, linje 30-31	Alle elever skal få den opplæringen <u>de trenger</u> og som er tilpasset deres den enkeltes behov og forutsetninger, uansett nivå. <u>Foreldre skal i utgangspunktet ha rett til å velge nærskole for sine barn, men store kommuner bør ha frihet til å ha spesialskoler der det er hensiktsmessig.</u> Kommunene må ha stor frihet til å organisere tilpassede undervisningstilbud.	Se forslag nr. 127, 128 og 129 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
127	St.Hanshaugen Venstre	Endring	Side 22, linje 31	Setningen: Kommunene må ha stor frihet til å organisere tilpassede undervisningstilbud. Endres til: <u>Foreldre skal i utgangspunktet ha rett til å velge nærskole for sine barn, men alle kommuner bør ha frihet til å ha spesialskoler der det er hensiktsmessig.</u>	Se forslag nr. 126, 128 og 129 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
128	Oslo Venstre	Endring	Side 22, linje 31	Setningen: Kommunene må ha stor frihet til å organisere tilpassede undervisningstilbud. Endres til: <u>Foreldre skal i utgangspunktet ha rett til å velge nærskole for sine barn, men det bør være kommunal frihet til å ha spesialskoler der det er hensiktsmessig.</u>	Se forslag nr. 126, 127 og 129 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
129	Oppland Venstre	Endring	Side 22, linje 31	Setningen: Kommunene må ha stor frihet til å organisere tilpassede undervisningstilbud.	Se forslag nr. 126, 127 og 128 med tilnærmet samme meningsinnhold.		

				Endres til: <u>Foreldre skal i utgangspunktet ha rett til å velge nærskole for sine barn.</u>			
130	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 22, linje 31	Tillegg etter setningen: ”Kommunene må ha stor frihet til å organisere tilpassede undervisningstilbud.”: <u>Staten må derfor øke sine overføringer til kommunene.</u>			
131	Hobøl Venstre	Tillegg	Side 22, linje 36	Nytt avsnitt og strekpunkt: <u>Spesielle disiplinærtifeller med innkalling til lærer/rektor der eleven er underlegen er følsomme situasjoner. Opplevelsen av å bli respektert som person I slike situasjoner er avgjørende for om møtet får konstruktiv virkning. Dette er særlig viktig I ungdomsskolen.</u> <u>Derfor vil Venstre:</u> <u>- At det som hovedregel skal være en tredjeperson/evt. tillitsvalgt person som ikke er involvert i saken til stede på disiplinærmøter i ungdomsskolen.</u>			
132	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 22, linje 36	Nytt avsnitt: <u>For Venstre er det viktig å kombinere skolenes pedagogiske frihet, elevenes behov for gode tilbakemeldinger og åpenhet om skolenes resultater. Venstre vil avskaffe den sentralgitte, avsluttende eksamenen i ungdomsskolen og på videregående skole. Denne eksamensformen har liten annen effekt enn å strømlinjeforme læringsmønsteret på skolene. I stedet vil Venstre åpne for at skolene kan utforme sine egne avsluttende prøver og eksamener i tråd med det lokale læringsopplegget. Slike eksamener skal inngå i en mappe som gis en avsluttende karaktervurdering, og som gir et bilde av elevens arbeid gjennom skoleåret. Dette sikrer også elevens retts-sikkerhet mer enn dagens standpunktkarakter. Venstre vil opprettholde nasjonale prøver som kvalitetsindikator for skolen. Resultatene skal offentliggjøres, men skal ikke inngå i vurderingen av elevene.</u>			
133	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 22, linje 38	- At elever <u>og foreldre</u> må få gi tilbakemeldinger til lærere på undervisning.			
134	Sykkylven Venstre	Tillegg	Side 22, linje 39	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...få gi tilbakemeldinger til lærere på undervisning.": <u>- Innføre nasjonale prøver i vårhalvåret i 9. klasse.</u>			
135	Sykkylven Venstre	Endring	Side 22, linje 39	Strekpunktet: - Ha åpenhet om resultatet av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen.			

				Endres til: <u>- At nasjonale prøver først og fremst skal være laget slik at de kan være et hjelpemiddel for elevenes videre utvikling. Resultatet av prøvene skal offentliggjøres, men ikke på en slik måte at de identifiserer enkeltelever eller enkeltskoler.</u>			
D1	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 22, linje 40	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen." <u>- Innføre karakterer mot slutten av barneskolen slik at elevene får et vitnemål når de avslutter barneskolen.</u>	Dissens fra et mindretall i landsstyret. Se også forslag nr. 136-140 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
136	Odd Einar Dørum og Trine Skei Grande	Tillegg	Side 22, linje 40	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen." <u>- Innføre karakterer fra og med 7. klassetrinn.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også dissens nr. 1 samt forslag nr. 137-140 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
137	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 22, linje 40	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen." <u>- Innføre karakterer mot slutten av barneskolen slik at eleven får et vitnemål når de avslutter barneskolen, slik at elevene blir kjent med nye evalueringsmetoder i ungdomsskolen.</u>	Se også dissens nr. 1 samt forslag nr. 136 og 138-140 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
138	Finnmark Venstre	Endring	Side 22, linje 40	- Innføre karakterer mot slutten av barneskolen slik at elevene får et vitnemål <u>vitnemål når de avslutter barneskolen. kunnskaper om sitt faglige nivå.</u>	Se også dissens nr. 1 samt forslag nr. 136, 137, 139 og 140 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
139	Sogn og Fjordane Venstre	Endring	Side 22, linje 40	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen." <u>- Innføre karakterer mot slutten av barneskolen slik at eleven får et vitnemål siste året på barneskolen</u>	Se også dissens nr. 1 samt forslag nr. 136-138 og 140 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
140	Hordaland Venstre	Endring	Side 22, linje 40	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen."	Se også dissens nr. 1 samt forslag nr. 136-138 og 140 om tilnærmet samme meningsinnhold.		

				<i>- Innføre karakterer mot slutten av barneskolen slik at eleven blir sikret tilpasset opplæring når de går over til ungdomsskolen.</i>	136-139 om tilnærmet samme meningsinnhold.		
141	Sykkylven Venstre	Stryking	Side 22, linje 46	Strekpunktet strykes: Innføre et obligatorisk andre fremmedspråk fra mellomtrinnet	Se også forslag nr. 142 og 143.		
142	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 22, linje 46	- Innføre et obligatorisk andre fremmedspråk fra mellomtrinnet i ungdomsskolen.	Se også forslag nr. 141 og 143.		
143	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 22, linje 46	Strekpunktet: - Innføre et obligatorisk andre fremmedspråk fra mellomtrinnet. Endres til: <i>- Fjerne et obligatorisk andre fremmedspråk i ungdomsskolen og i stedet innføre et valgår hvor elevene kan velge praktiske fag eller teorifag</i>	Se også forslag nr. 141 og 142.		
144	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 22, etter linje 47	Nytt strekpunkt: <i>- Gi alle barn har rett til å utvikle sitt eget språk. Staten skal sørge for at barn med særlige behov og deres pårørende får lovfestet rett til støtte i undervisning i tegnspråk og andre kommunikasjonsformer tilpasset den enkelte.</i>			
145	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 22, etter linje 47	Nytt strekpunkt: <i>- Gi elevene på ungdomsskolen mulighet til å velge praktiske fag i tilvalgsfag.</i>			
146	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 22, etter linje 47	Nytt strekpunkt: <i>- Sørge for bred nasjonal satsing til å utvikle læremateriell til det 12-årige skoleløpet om samisk kultur, språk og historie, slik det er omskrevet i Kunnskapsløftet.</i>			
147	Aust- og Vest Agder Venstre	Endring	Side 23, linje 3-4	Setningen: Årsakene til frafall må kartlegges ytterligere, og det må settes i gang målrettede tiltak for å motvirke dette. Endres til: <i>Det må settes inn målrettede tiltak umiddelbart for å hindre dette.</i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
148	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 23, linje 10-12	Venstre vil ha mer spesialpedagogisk kompetanse i grunnskolen og barnehagen og at innsatsen konsentreres om å hjelpe elevene i de første skoleårene slik at færrest mulig elever trenger videre hjelp senere i skolesystemet.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
149	Åsta	Tillegg	Side 23,	Tillegg etter setningen "... elever trenger videre hjelp senere i	Nytt forslag.		

	Louise Myr		linje 12	skolesystemet.”: <u>Ekstraressursene må settes inn tidligst mulig, når de har best effekt.</u>	Ikke behandlet av landsstyret.		
150	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 23, linje 23-26	Avsnittet strykes: <u>Venstre foreslår at det gjeninnføres praktiske tilvalgsfag i 8.-10. klasse. Skolen må få frihet til å ha fokus på den enkelte elevs egenskaper og behov, framfor pålagt antall timer pedagogisk/teoretisk undervisning. Samtidig må ordningen med utplassering i yrkeslivet forenkles slik at elever med behov for alternativ opplæring skal få det.</u>			
151	Marit Foss Sundseth, Sør-Trøndelag Venstre	Stryking	Side 23, linje 23-26	Venstre foreslår at det gjeninnføres praktiske tilvalgsfag i 8.-10. klasse. Skolen må få frihet til å ha fokus på den enkelte elevs egenskaper og behov, framfor pålagt antall timer pedagogisk/teoretisk undervisning. Samtidig må ordningen med utplassering i yrkeslivet forenkles slik at elever med behov for alternativ opplæring skal få det.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
152	Åsta Louise Myr	Tillegg	Side 23, linje 29	- Ha tettere oppfølging av elevene de første årene de går på skolen <u>og sørge for at elever som trenger det skal få ekstra oppfølging tidligst mulig.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
153	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 23, linje 40	Tillegg etter setningen ”... for elever og lærere i skolen.”: <u>Skoletiden må tilpasses samfunnet og familiemønstrene, og det er hensiktsmessig at det skolearbeidet utføres hovedsakelig på skolen. Et godt læringsmiljø betinger derfor at vi får en heldagsskole.</u>			
154	NLSF	Endring	Side 23, linje 43-44	Setningen: Elevene har på sin side plikt til å delta i undervisningen, til å oppføre seg ordentlig og til å følge skolens regler Endres til : <u>Skolens ordensreglement fastsettes av skoleeier i nært samarbeid med elevenes og lærernes representanter.</u>			
155	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 23, linje 45	Nytt avsnitt: <u>Det er viktig å forebygge psykososiale problemer/rusproblemer hos elever. Venstre vil derfor styrke skolehelsetjenesten for alle elever, fra barneskole til den videregående skolen. Det må innføres nasjonale standarder som sikrer elevene et godt helsetilbud.</u>			
156	Ulvhild Eide, Hordaland Unge Venstre	Tillegg	Side 23, linje 45	Nytt avsnitt: <u>Venstre vil ha sykedager i skolen for elever på ungdomskolen og i videregående skole. Ungdommer må få kunne være syk en gang i blant uten at fraværet skal telle for videre opptak og karakterer. Venstre mener at fraværsordningen i dag ikke fungerer og ønsker å</u>			

				<u>forbedre den ved tanken på ungdoms svakere immunforsvar.</u>			
157	Vestfold Venstre	Stryking	Side 23, linje 46-47	Venstre vil bevare gratisprinsippet i skolen, men det må ikke praktiseres så strengt at ikke skolen kan få samle inn mindre beløp til ekskursjoner, leirskole og lignende.			
158	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollied	Endring	Side 24, linje 5-6	Strekpunktet –Styrke elevenes rettigheter om et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø og utvide Arbeidstilsynets mandat til også å gjelde dette. Endres til: <u>- At minimumskravene i opplæringsloven skal styrkes med hensyn til elevenes fysiske og psykiske arbeidsmiljø.</u>			
159	NLSF	Tillegg	Side 24, linje 10	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... og renovering av eksisterende bygg: <u>- Utarbeide en plan for renovering av eksisterende skolebygg innen 2020, i henhold til minstekravene om arbeidsmiljø i Opplæringsloven.</u>			
160	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 24, linje 12	Nytt strekpunkt: <u>- Etablere et stipend som skoler/elever kan søke på til faglige ekskursjoner, for ikke bryte gratisprinsippet.</u>			
161	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 24, linje 12	Nytt strekpunkt: <u>- At alle skoler skal tilby elevene leirskole.</u>			
162	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 24, linje 12	Nytt strekpunkt: <u>- Synliggjøre samisk kultur i den kulturelle skolesekken.</u>			
163	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 24, linje 23	Nytt avsnitt: <u>Kompetanse bør spres. Derfor vil Venstre gi incentiver til at lærere skifter arbeidsplass for å kunne gi og få impulser til en dynamisk skole.</u>			
164	NLSF	Endring	Side 24, linje 24-27	Avsnittet: For å møte de høye kravene til faglig og pedagogisk kompetanse ønsker Venstre å utvide allmennlærerutdanningen til en fem-årig mastergrad med mer faglig fordypning, praksis og spesialisering. Venstre vil ha en differensiert grunnskolelærerutdanning med spesialisering for undervisning på hhv. 1-7. trinn og 5-10. trinn. Endres til: <u>For å møte de høye kravene til faglig og pedagogisk kompetanse, vil Venstre legge om og utvide allmennlærerutdanningen. Vi ønsker mer</u>			

				<u>faglig fordypning og spesialisering samt mer og bedre praksis. Venstre vil dele grunnskolelærerutdanningen i to løp; et rettet mot barneskolen og et mot ungdomskolen, og mener at begge disse løpene fra og med studiestart 2014 bør bli masterstudier.</u>			
165	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollied	Endring	Side 24, linje 29-33	<p>Avsnittet: <u>Rekrutteringen av lektorer har vært for lav de siste årene. Venstre vil derfor vurdere å gjeninnføre halvårig praktisk-pedagogiske utdanning. I tillegg vil Venstre gjøre det økonomisk attraktivt for mastergradsutdannede å jobbe som lærer, for eksempel ved å redusere studiegjeld eller motta et stipend mot at den mastergradsutdannede forplikter seg til å arbeide i skolen i en viss tid og samtidig tar pedagogisk utdanning dersom dette mangler.</u></p> <p>Endres til: <u>Rekrutteringen av lektorer har vært for lav de siste årene. Venstre vil gjøre det økonomisk attraktivt for mastergradsutdannede å jobbe som lærer, for eksempel ved å redusere studiegjeld eller motta et stipend mot at den mastergradsutdannede forplikter seg til å arbeide i skolen i en viss tid og samtidig tar pedagogisk utdanning dersom dette mangler. Venstre vil evaluere praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), samt vurdere PPU med kortere varighet i tilfeller der dette er hensiktsmessig.</u></p>			
166	St.Hans-haugen Venstre, Finnmark Venstre og Oslo Venstre	Stryking/Endring	Side 24, linje 29-30	<p>Venstre vil derfor vurdere å gjeninnføre halvårig praktisk-pedagogisk utdanning.</p> <p>Endre begynnelsen på den etterfølgende setningen til ”<u>I tillegg vil Venstre vil gjøre det økonomisk attraktivt.</u>”</p>			
167	NLSF	Stryking	Side 24, linje 29-30	<p>Venstre vil derfor vurdere å gjeninnføre halvårig praktisk-pedagogiske utdanning.</p>			
168	NLSF	Stryking	Side 24, linje 30-33	<p>I tillegg vil Venstre gjøre det økonomisk attraktivt for mastergradsutdannede å jobbe som lærer, for eksempel ved å redusere studiegjeld eller motta et stipend mot at den mastergradsutdannede forplikter seg til å arbeide i skolen i en viss tid og samtidig tar pedagogisk utdanning dersom dette mangler.</p>			
169	Oppland Venstre	Tillegg	Side 24, linje 34	<p>Ny setning til slutt i avsnittet: <u>Rekruttering av gode lærere til yrkesfaglige studieretninger, gjennom</u></p>			

				<u>å etablere høyere utdanninger i yrkesfag.</u>			
170	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 24, linje 34	Ny setning til slutt i avsnittet: <u>Venstre vil at status til yrket heves, og vil påpeke at et av tiltakene vil være å heve lønnen.</u>			
171	Oppland Venstre	Stryking	Side 24, linje 38-39	Øke opptakskravene på allmennlærerutdanningen og ha krav om karakteren 4 eller bedre i norsk og matematikk.	Se også forslag nr. 172 og 173 om delvis samme meningsinnhold.		
172	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 24, linje 38-39	Øke opptakskravene på allmennlærerutdanningen og ha krav om karakteren 4 eller bedre i norsk og matematikk.	Se også forslag nr. 171 og 173 om delvis samme meningsinnhold.		
173	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollid	Endring	Side 24, linje 38-39	Øke opptakskravene på allmenngrunnskolelærerutdanningen og ha krav om karakteren 4 eller bedre i norsk og matematikk i løpet av stortingsperioden.	Se også forslag nr. 171 og 172 om delvis samme meningsinnhold.		
174	Troms Venstre	Endring/ Tillegg	Side 24, linje 41-42	- Legge om og utvide allmennlærerutdanningen <u>til 5 år</u> slik at det blir mer fokus på faglig fordypning, praksis og spesialisering.			
175	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 24, linje 43	- Innføre fagkrav i <u>flere</u> alle enkeltfag for å undervise.			
176	NLSF	Stryking	Side 24, linje 47-78	Strekpunktet strykes: Gi økonomiske incentiver til studenter med avlagt mastergrad som velger å bruke sin utdanning som lærer.			
177	NLSF	Stryking	Side 25, linje 1-2	- Innføre målrettede seniortiltak, for eksempel bønuser eller redusert arbeidstid for å beholde verdifull kompetanse i skolen.			
178	Sykkylven Venstre	Endring	Side 25, linje 3-4	- Innføre systematisk evaluering av lærere slik at lærere kan få tilbakemelding på sitt arbeid fra skoleledelsen, <u>og kolleger og elever.</u>			
179	Sykkylven Venstre	Tillegg	Side 25, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Sikre godt kvalifiserte søkere til læreryrket, ved at lønnsnivået for lærere heves.</u>			
180	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 25, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke samisk språklige fagkompetanse på ulike nivå.</u>			
181	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 25, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke rekrutteringsarbeidet med sikte på å oppnå en balansert</u>			

				<u>kjønnsfordeling blant lærerne.</u>			
182	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 25, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Arbeide for mindre byråkrati for lærerne, slik at de får mer tid til forberedelse og direkte elevoppfølging</u>	Nytt forslag: Ikke behandlet av landsstyret.		
183	Norges Unge Venstre	Tillegg	Side 25, linje 9	Tillegg etter setning ”Venstre vil ha frie selvstendige skoler: <u>Stor lokal selvbestemmelsesrett vil tillate kreativitet og skaperkraft å dyrkes fram fremfor at det kveles av detaljstyring ovenfra. Skolen må kunne organiseres – både pedagogisk og sosialt - på den måten som passer best i den enkelte kommune innenfor rammen av nasjonale mål og standarder. Valgfrihet er et viktig prinsipp for Venstre. Derfor vil vi ikke ha en uniform heldagsskole, men vil sikre at SFO har en helhetlig og god kvalitet. Venstre støtter prinsippet om fritt skolevalg. Det innebærer både en rett til å få plass på den geografisk nærmeste skolen, men også rett til å velge skole uavhengig av geografi, så fremt skolen har kapasitet til det.</u>			
184	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 25, linje 23-25	Venstre ønsker derfor en offentlig finansiering av friskolene tilsvarende 90 prosent av driftstilskuddet en for offentlig skole får, i tillegg til dekning av kapitalkostnader.	Se også forslag nr. 185 med samme meningsinnhold. Henger også sammen med forslag nr. 194.		
185	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 25, linje 23-25	Venstre ønsker derfor en offentlig finansiering av friskolene tilsvarende 90 100 prosent av driftstilskuddet en offentlig skole får, i tillegg til dekning av kapitalkostnader.	Se også forslag nr. 184 med samme meningsinnhold. Henger også sammen med forslag nr. 194.		
186	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 25, linje 23-25	Venstre ønsker derfor en offentlig finansiering av friskolene tilsvarende 90 prosent av driftstilskuddet en offentlig skole får, i tillegg til dekning av kapitalkostnader, <u>forutsatt at skolen tilbyr behovsprøvd reduksjon av skolepenger.</u>			
187	Oslo Venstre	Stryking	Side 25, linje 27-28	Friskoler skal bare være et supplement til den offentlige skolen, og friskoler bør derfor ikke ha et omfang og en utbredelse som svekker det offentlige skolesystemet.			
188	Troms Venstre	Tillegg	Side 25, linje 31	Tillegg til slutt i avsnittet (etter setningen ”... skolepenger den enkelte elev skal betale.”): <u>Det må sikres behovsprøvde stipendordninger som kan dekke deler av skolepengene</u>			
189	Nord-	Endring	Side 25,	Strekpunktet:			

	Trøndelag Venstre		linje 33-34	<p>– At rektor og øvrig ledelse skal få egen utdanning i skoleledelse både før og etter ansettelse.</p> <p>Endres til: <u>- At rektor og øvrig ledelse skal skoleses både ved ansettelse og gjennom yrkeskarrieren.</u></p>			
190	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollied	Tillegg	Side 25, linje 37	<p>Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... mer tid på å være pedagogisk leder:” <u>- At rektor skal sørge for systematisk tilbakemelding til lærerne</u></p>			
191	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 25, linje 37	<p>Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... mer tid på å være pedagogisk leder:” <u>- At rektor skal ha pedagogisk utdanning og undervisningserfaring.</u></p>			
192	Vestfold Venstre	Endring	Side 25, linje 37-38	<p>Gjeninnføre friskoleloven fra 2003 kombinert med et forbud mot en <u>begrensning av direkte og indirekte utbytte</u>, samt begrensninger på antall skoleplasser</p>			
193	Landsstyrets mindretall	Stykning	Side 25, linje 37-38	<p>- Gjeninnføre friskoleloven fra 2003 kombinert med et forbud mot direkte og indirekte utbytte, samt begrensninger på antall skoleplasser.</p>			
194	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 25, linje 39	<p>- Øke den offentlige finansieringen av friskoler til 90 <u>100</u> prosent.</p>	Henger sammen med forslag nr. 184 og/eller 185.		
195	Tallak L. Rundholt	Tillegg	Side 25, linje 40	<p>Nytt strekpunkt: <u>- Overføre myndighet over omdisponering av timetall i grunnskolen fra skoleeier til skoleledelsen.</u></p>	Nytt forslag: Ikke behandlet av landsstyret.		
196	NLSF	Stryking	Side 25, linje 41	<p>Endre overskriften: Fagopplæring i arbeidslivet</p>			
197	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 25, linje 48	<p>Nytt avsnitt: <u>For å øke antallet lærlingplasser vil Venstre ha et enklere tilskuddsystem for bedrifter som tar inn lærlinger.</u></p>			
198	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 26, linje 2	<p>- Halvere <u>Fjerne</u> arbeidsgiveravgiften for lærlinger.</p>			
199	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 26, linje 5-6	<p>- Innføre entreprenørskap i de yrkesfaglige studieretningene og styrke samarbeid mellom læringsinstitusjoner og næringsliv.</p>			

Endringsforslag til kapittel 4: Forskning og høyere utdanning: Forslag nr. 200-247, side 30-35 (og side 27-29 i programutkastet)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
200	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 27, linje 8-10	Venstre vil derfor ha som førsteprioritet å øke den norske forskningsinnsatsen til 3 prosent av BNP innen 2013, hvorav <u>1,2</u> prosent fra offentlige kilder.			
201	Marit Foss Sundseth, Sør-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 27, linje 10	Tillegg etter setningen "... 3 prosent av BNP innen 2013, hvorav 1 prosent fra offentlige kilder.": <u>Minst halvparten av dette bør øremerkes klimaforskning.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
202	Aust og Vest-Agder Venstre	Tillegg	Side 27, linje 10	Tillegg etter setningen "... 3 prosent av BNP innen 2013, hvorav 1 prosent fra offentlige kilder.": <u>Oljeproduksjon vil det neste tiåret få en dramatisk reduksjon, og behovet for forskning som på sikt kan skape nye vekstnæringer er større en noen gang. Venstre ønsker derfor at en større del av oljefondet skal avsettes til forskning.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
203	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 27, linje 13-16	Målet må være å etablere et tettere samspill og balanse mellom instituttsektoren, universitetene, de vitenskapelige høyskolene og det private næringsliv <u>og offentlig sektor</u> , blant annet for å oppnå forskning av høy kvalitet.			
204	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 27, linje 17	Nytt avsnitt: <u>Også for utdanningens kvalitet er slikt samspill viktig. Norsk høyere utdanning er på samme måte bygd opp av en rekke ulike institusjoner med ulike styrker og ulike oppgaver. Utdanningskvaliteten er viktigere enn å opprettholde dagens antall studiesteder. Venstre ser for seg et sterkere samarbeid og bedre arbeidsdeling mellom institusjonene i høyere utdanning.</u>			
205	NLSF og Telemark Venstre	Endring	Side 27, linje 28-30	Setningene: Dette kan kun sikres gjennom en økning i basisbevilgningen. Samtidig må den resultatbaserte komponenten for forskning åpnes opp, slik at institusjonene faktisk blir økonomisk belønnet for å øke forskningsinnsatsen. Endres til: <u>Venstre ønsker et å opprettholde et resultatbasert finansieringssystem for universiteter og høyskoler, men mener at basisbevilgningen må økes betraktelig. Dette vil gi både økt stabilitet og større</u>			

				<i>handlingsrom lokalt. Den øvrige finansieringen av universiteter og høyskoler bør avhenge av deres resultater innen utdanning, forskning og samarbeid med andre institusjoner. Venstre mener privat høyere utdanning bør ha gode nok rammevilkår til at de blir reelle alternativer både for studenter og forskere.</i>			
206	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 27, linje 28-29	Dette kan kun sikres gjennom en økning i basisbevilgningen, <u>samtidig som studieplasser og stipendiat fullfinansieres.</u>			
207	Oppland Venstre	Tillegg	Side 27, linje 34	Nytt avsnitt: <u>Venstre vil arbeide for desentraliserte universitets – og høyskoletilbud. Dette med tanke på å være utviklings- og kompetansesentra i samarbeid med lokalt næringsliv, forskningsinstitusjoner og offentlig virksomhet.</u>	Henger sammen med forslag nr. 243.		
208	Oppland Venstre	Tillegg	Side 27, linje 34	Nytt avsnitt: <u>Det bør opprettes et eget råd for fagskoleutdanning, som vurderer fortløpende kompetansebehovet i arbeidslivet og gir råd om hvilke opplæringsstilbud som skal tilbys på fagskolene. Rådet må i samarbeid med faglige råd, SRY og andre, utvikle gode fagskoler som sikrer viktig kompetanse innenfor yrkesfagene (helsefag, bygg, håndverk m.fl.)</u>	Henger sammen med forslag nr. 244.		
209	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 27, linje 41-43	- Øke bevilgningene til oppgradering og nyanskaffelser av forskningsmessig infrastruktur , vitenskapelig utstyr og til vedlikehold av utdannings- og forskningsinstitusjonenes bygningsmasse.			
210	Norges Unge Venstre	Endring/ tillegg	Side 27, linje 44-45	- Opprettholde Endre 50/50-prinsippet for fordeling av tid mellom forskning i forhold til undervisning og veiledning for vitenskapelig ansatte <u>så det gjelder på instituttnivå og ikke for hver enkelt forsker.</u>			
211	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 28, linje 1-2	Strekpunktet styrkes: – Ha en gjennomgang av Norges forskningsråd og sikre at støtten til frittstående prosjekter økes.			
212	NLSF	Tillegg	Side 28, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- La institusjonene selv få velge om de vil kalle seg universitet eller høyskole.</u>			
213	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 28, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke, utvikle og standardisere samisk fagtermer</u>			
214	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 28, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke de samiske forskningsmiljøer</u>			
215	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 28, linje 31	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... 150 mrd. kroner innen 2010.” <u>- Avsettes egne fond for samisk forskning og nyskaping.</u>			

216	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 28, linje 34-36	- Videreutvikle SFIene (Senter for Forskningsbasert Innovasjon), <u>arenaprogrammet</u> og NCEene (Norwegian Center for Expertise) for å styrke nyskappings- og næringsperspektivene i norsk forskning innenfor prioriterte områder.			
217	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 28, linje 47	Nytt strekpunkt: <u>- Etablere lokale arenaer hvor Høyskole/Universitet møter lokalt næringsliv for utveksling av ønsker, behov og tilbud.</u>			
218	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 29, linje 2-5	Utdanningsinstitusjonene skal tilby undervisning av høy kvalitet. Den skal være forskningsbasert, og det må stilles krav til pedagogisk kompetanse og fagkompetanse minst tilsvarende avsluttet mastergrad hos dem som underviser hos dem som underviser. Studentene må tilbys faglig veiledning med klare tilbakemeldinger gjennom hele utdanningen.			
219	NLSF	Tillegg	Side 29, linje 5	Tillegg til slutt i avsnittet: <u>Det offentlige har et stort ansvar i å synliggjøre at en bachelorgrad er en tilfredsstillende utdanning.</u>	Se også forslag nr. 220 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
220	Norges Unge Venstre	Tillegg	Side 29, linje 5	Tillegg til slutt i avsnittet: <u>Bachelorgraden bør være som en fullverdig utdanning som gir tilstrekkelig kompetanse for jobber utenfor akademien</u>	Se også forslag nr. 219 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
221	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 29, linje 12-15	Ordningen med kvotestudenter, som tilbyr studenter fra utviklingsland utdanning ved norske institusjoner med støtte fra Lånecassen som ettergis hvis studentene vender tilbake til hjemlandet, har vist seg å fungere veldig godt.			
222	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 29, linje 15	Tillegg etter setningen "... har vist seg å fungere veldig godt." <u>I dagens globale samfunn er det viktig å styrke kunnskapen i fremmedspråk. Bedrifter rapporterer om tapte kontrakter pga dårlige ferdigheter i fremmedspråk.</u> <u>Venstre ønsker å gå bort fra tanken om at morsmålsopplæring primært skal være et hjelpemiddel når eleven ikke behersker norsk godt nok til å følge vanlig undervisning. Kunnskap om sitt morsmål og sin kulturarv er et gode i seg selv og viktig for selvbildet til elevene.</u> <u>Norsk er det nasjonale fellesspråket alle må beherske for å kunne fungere som fullverdige samfunnsmedlemmer. Venstre ønsker å innføre morsmålsundervisning til minoritetsspråklige elever. Elevene</u>			

				<i>skal ha norsk som førstespråk, men kan velge å få undervisning i morsmålet. Morsmålsundervisning kan gi grunnlag for fritak fra opplæring og vurdering i norsk sidemål.</i>			
223	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 29, linje 16-17	<i>Det må være mulig å velge om man vil avlegge eksamen på norsk eller engelsk.</i>			
224	Norges Unge Venstre	Endring	Side 29, linje 19-20	Avsnittet: <i>Forskningsmiljøer med særskilt god undervisning bør belønnes gjennom egne incentivordninger, og få status som SFUer (Sentre for fremragende undervisning).</i> Endres til: <i>Forskningsmiljøer med særskilt god undervisning bør belønnes gjennom egne incentivordninger. God undervisning er nøkkelen til å utdanne kvalifisert arbeidskraft og gode forskere og satsning på dette må være en kjernevirksomhet ved utdanningsinstitusjonene. For å styrke fokuset på dette vil Venstre satse på utviklingen av Sentre for fremragende undervisning (SFUer).</i>			
225	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 24	Tillegg til slutt i avsnittet (etter setningen "... statlige universiteter og høyskoler"): <i>Studenter som velger privat høyere utdanning må få en del av lånet til skolepenger som stipend. Dette gjelder særlig der tilsvarende utdanninger ikke finnes på offentlige institusjoner.</i>			
226	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 24	Tillegg til slutt i avsnittet (etter setningen "... statlige universiteter og høyskoler"): <i>Venstre mener det er på tide å gå gjennom studiestøtteordningen på nytt og vil ta initiativ til en ny norsk offentlig utredning (NOU), om Lånekassen og studiestøtte.</i>			
227	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 27	Tillegg etter setningen "... utøvende ansvaret for velferdstilbudet.”: <i>Utdanningsinstitusjoner skal kun være pålagt å ha en samskipnad dersom et flertall av studentene krever det gjennom avstemning.</i>			
228	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 28	Nytt avsnitt: <i>For å oppmuntre enda flere studenter til å velge miljøvennlig transport bør studentrabatten på kollektivtransporten utvides til å gi 50 % rabatt, og gjelde alle studenter uavhengig av alder.</i>	Henger sammen med forslag nr. 242.		
229	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 28	Nytt avsnitt: <i>Studenters læringsmiljø er i dag i liten grad dekket gjennom lov. Venstre mener at utdanningsinstitusjonene og det offentlige har et ansvar for blant annet å vise fleksibilitet ved fødsel eller sykdom hos</i>			

				<i>studenter og sikre forsvarlig fysisk og psykisk arbeidsmiljø. Venstre vil derfor ha egen lovbestemmelse om læringsmiljø for studenter.</i>			
230	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 28	Nytt avsnitt: <i><u>I årene som kommer vil ungdomskullene bli stadig større. Samtidig fordrer den nye kunnskapsøkonomien høyt utdannet arbeidskraft. Denne utviklingen må tas høyde for ved at det bevilges midler til å opprette flere studieplasser ved universiteter og høyskoler.</u></i>			
231	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 29, linje 29-30	Avsnittet strykes: Venstre vil at NOKUT skal utvikles til å bli et organ som mer aktivt bidrar som en kvalitetsutvikler i norsk høyere utdanning.			
232	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 29, linje 35	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... økt fokus på undervisning: <i><u>- Endre Opplæringslovens § 2-8 ved å gi minoritetspråklige elever rett til morsmålsundervisning dersom minst 10 elever i kommunen ønsker det.</u></i>			
233	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 39	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”- Prisregulere studielånet årlig.”: <i><u>- Gi studenter 11 måneders studiestøtte gjennom en økning på 10 prosent.</u></i>			
234	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 29, linje 41	- Heve <i>Fjerne</i> taket på hvor mye studenter kan tjene i året uten å miste studiestøtte.			
235	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 29, linje 42	Strekpunktet strykes: - Sikre at studenter får et tilfredsstillende helsetilbud gjennom samskipnadene.			
236	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 29, linje 42	- Sikre at studenter får et tilfredsstillende helsetilbud gjennom samskipnadene- <i>velferdstilbud på sitt studiested.</i>			
237	Hedmark Venstre	Tillegg	Side 29, linje 44	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... økonomien til studenter som blir langtidssyke: <i><u>- Lage ordninger som sikrer økonomien til studenter som stifter familie i studietiden.</u></i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
238	St.Hanshaugen Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i><u>- Gjøre utdanningene mer relevante gjennom å styrke kontakten mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet.</u></i>			
239	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i><u>- Øke midlene til forskerformidling. For å gjøre disse tilgjengelige også for det frivillige organisasjon- og kulturliv, vil Venstre gå inn for en ordning hvor lag, skoler og organisasjoner som vil arrangere populærvitenskaplige foredrag kan få søke om dette som</u></i>			

				<i>arrangementsstøtte Dette må ikke fortrenge eksisterende økonomiske midler til forskningsformidling.</i>			
240	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Øke stipendandelen i studiestøtten til 50 %.</i>	Se også forslag nr. 241 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
241	Skodje Venstre og Møre og Romsdal Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Øke stipendandelen av studiefinansieringen.</i>	Se også forslag nr. 240 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
242	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Utvide studentrabatten på kollektivtransport for studenter til 50 % og oppheve aldersgrensen.</i>	Henger sammen med forslag nr. 228.		
243	Oppland Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Arbeide for desentraliserte universitets – og høgskoletilbud. Dette med tanke på å være utviklings- og kompetansesentra i samarbeid med lokalt næringsliv, forskningsinstitusjoner og offentlig virksomhet.</i>	Henger sammen med forslag nr. 207.		
244	Oppland Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Opprette et eget råd for fagskoleutdanning, som vurderer fortløpende kompetansebehovet i arbeidslivet og gir råd om hvilke opplæringstilbud som skal tilbys på fagskolene. Rådet må i samarbeid med faglige råd, SRY og andre, utvikle gode fagskoler som sikrer viktig kompetanse innenfor yrkesfagene (helsefag, bygg, håndverk m.fl.)</i>	Henger sammen med forslag nr. 208.		
245	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Utvide Lånekassens sykelønnsordning til 12 måneder, og la det være mulig å være delvis sykemeldt som student.</i>			
246	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Øke borteboerstipendet for å styrke og øke heltidsstudenters fagkompetanse.</i>			
247	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 29, linje 48	Nytt strekpunkt: <i>- Videreføre og utvide kvotestudenter for Finnmark og Nord-Troms til flere fagområder for å sikre kvalifisert fagpersonale, som for eksempel tannlegestudier.</i>			

Endringsforslag til kapittel 5: Næring og nyskaping: Forslag nr. 248-268, side 36-40 (og side 30-33 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
248	Skodje Venstre	Stryking	Side 30, linje 33-35	- Innføre en egen og forenklet aksjelov for små bedrifter hvor man blant annet fjerner revisjonsplikten, reduserer størrelsen på aksjekapital, Reduserer gebyrene og rapporteringen til Brønnøysund og reduserer antall avgiftsterminer.			
249	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 30, linje 38	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”reduere rapporteringsbyrden og rapporteringsplikten.”: <i>- Frita ansatte nr to for arbeidsgiveravgift første ansettelsesår.</i>			
250	Finnmark Venstre	Endring	Side 30, linje 38-39	- Likestille <u>primærnæringene</u> og selvstendig næringsdrivende med arbeidstakere med hensyn til sosiale rettigheter ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn uten å øke trykdeavgiften.			
251	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 30, linje 40	Nytt strekpunkt: <i>- Styrke ansattes mulighet for medeierskap i egen bedrift gjennom å øke den skattefrie rabatten</i>	Samme realitet står allerede i programforslaget side 40, linje 30		
252	Eivind Brenna og Erik Ringnes	Tillegg	Side 30, linje 40	Nytt strekpunkt: <i>- Venstre vil redusere formuesbeskatningen for bedrifter og næringsdrivende ved at formuesskattesatsene for arbeidende kapital fjernes.</i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 331 med tilnærmet samme meningsinnhold. Se omtale av formuesskatt pkt 7.2.2, side 40-41 i programforslaget.		
253	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 31, linje 10-18	Avsnittet Offentlige virkemidler skal være tydelig på om de er målrettet mot nyskaping for gründere og bedrifter over hele landet, eller om virkemidlene har som hovedhensikt å sikre bosetting. Venstre mener et viktig tiltak for å oppnå dette er å dele Innovasjon Norge i to ulike enheter. Den ene delen skal være en målrettet nyskapingsskott for gründere og bedrifter i hele landet. Formålet med denne delen er å stimulere til at gode ideer settes ut i livet uavhengig av hvor i landet den oppsto. Den andre delen skal ta distriktshensyn og ha et virkemiddelapparat for distriktutbygging med hovedhensikt å sikre	Se også forslag nr. 254 og 255.		

				<p>bosetting og landbrukspolitiske mål. Bygdeutviklingsmidlene skal beholdes i distriktsdelen og stimulere utvikling og etablering av tilleggsnæringer i tilknytning til tradisjonelt landbruk.</p> <p>Endres til: <u>Dagens situasjon med en statlig innovasjonspolitik som i hovedsak er basert på distriktpolitiske hensyn, og som er knyttet til bestemte næringer, fører til feil bruk av offentlige midler og lav verdiskaping. Støtten sementerer en foreldet næringsstruktur, i stedet for å stimulere til innovasjon og nyskaping. Faktum er at Innovasjon Norge i dag ikke tilbyr landets ulike regioner tilpassede virkemidler for verdiskaping som er basert på regionenes behov. Denne politikken må være basert på kunnskap om lokale og regionale forhold, og ikke basert på rene distriktpolitiske eller nærings- og bransjepolitiske hensyn</u></p> <p><u>Innovasjon Norge må bygge opp et sterkt sentralt kunnskapsmiljø med ansvar for kompetanseutvikling og kunnskapsdeling på tvers av regionene, samtidig som deres regionkontorer får større frihet til å tilpasse tjenestene til de lokale behovene. Ikke minst må Innovasjon Norge få større styringsfrihet fra de ulike fagdepartementene, og hovedsakelig forholde seg til Nærings- og handelsdepartementet som sin oppdragsgiver.</u></p>			
254	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 31, linje 12-16	<p>Setningene: Vestre mener et viktig tiltak for å oppnå dette er å dele Innovasjon Norge i to ulike enheter. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Formålet med denne delen er å stimulere til at gode ideer settes ut i livet uavhengig av hvor i landet den oppsto. Den andre delen skal ta distrikts-hensyn og ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske mål.</p> <p>Endres til: <u>Vestre vil gjennomgå og evaluere den totale offentlige virkemiddelbruken til næringsutvikling, på alle nivå. Vestre vil på denne bakgrunn forenkle virkemiddelapparatet og sørge for at større andel av midlene til næringsutvikling og innovasjon kommer direkte ut til bedriftene. Det må gå mindre til byråkrati og administrasjon av virkemiddelapparatet og bidrag til konsulenttjenester og prosjekter</u></p>	Henger sammen med forslag nr. 259. Se også forslag nr. 253 og 255.		

				<u>på et minimum.</u> <u>Venstre ønsker et større fokus på direkte støtte til små og mellomstore bedrifter over hele landet. Innovasjon Norge må få større krav til resultater målt i innovasjon, knoppskyting og omfang i etablering av nye bedrifter.</u>			
255	Inger Johanne Bjørnstad, Akershus Venstre	Endring	Side 31, linje 12-18	Setningene: <u>Venstre mener et viktig tiltak for å oppnå dette er å dele Innovasjon Norge i to ulike enheter. Den ene delen skal være en målrettet nyskapsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Formålet med denne delen er å stimulere til at gode ideer settes ut i livet uavhengig av hvor i landet den oppsto. Den andre delen skal ta distriktshensyn og ha et virkemiddelapparat for distriktutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske mål. Bygdeutviklingsmidlene skal beholdes i distrikt delen og stimulere utvikling og etablering av tilleggsnæringer i tilknytning til tradisjonelt landbruk.</u> Endres til: <u>Noen virkemidler har som formål både å skape innovasjon og er samtidig viktige for å sikre bosetting i distriktene. Venstre mener det er viktig at Innovasjon Norge (IN) er et virkemiddel for hele landet, der det er en inngangsdør. Gode ideer skal kunne settes ut i livet uavhengig av hvor folk bor og om de er bønder, fiskere eller snekkere. IN bør foreta en gjennomgang av de virkemidler og programmene som har vart i mer enn fem år, og vurdere hvordan disse kan spisses for å møte de nye utfordringene i lys av den internasjonale økonomiske krisen. Det må også legges vekt på å utvikle ideer og produkter som kan bidra til en mer miljøvennlig samfunnsutvikling.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Henger sammen med forslag nr. 263. Se også forslag nr. 253 og 254.		
256	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 31, linje 12	Venstre mener et viktig tiltak for å oppnå dette er å dele Innovasjon Norge i to ulike <u>samarbeidende</u> enheter.	Henger sammen med forslag nr. 264.		
257	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 31, linje 17-18	Bygdeutviklingsmidlene skal beholdes i distrikt delen og stimulere utvikling og etablering av tilleggsnæringer i tilknytning til tradisjonelt <u>næring og</u> landbruk.			
258	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 31, linje 25-32	Avsnittene strykes: <u>Venstre mener vi trenger en bedre integrering mellom kultur og næring. Både det profesjonelle og det folkelige kulturtilbudet er viktig for å skape et mangfoldig tilbud innen kvalitetsturisme over hele landet. Venstre vil derfor støtte tiltak for produkt og</u>			

				<p>næringsutvikling på dette området. Både forskning, utdanningspolitikk og kulturpolitikk er viktig for en bærekraftig næringsutvikling.</p> <p>Finansiering av fellesgoder er en flaskehals i destinasjonsutviklingen i Norge. Venstre vil åpne for at kommuner kan vedta verdiskapningsbidrag eller kurtakstordning.</p>			
259	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 31, linje 46-48	<p>Strekpunktet strykes:</p> <p>–Dele Innovasjon Norge i to. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Den andre delen skal ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske formål.</p>	Henger sammen med forslag nr. 254.		
260	Oppland Venstre	Endring	Side 31, linje 46-48	<p>Strekpunktet:</p> <p>–Dele Innovasjon Norge i to. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Den andre delen skal ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske formål.</p> <p>Endres til:</p> <p><u>- Det opprettes et eget fond med eget sekretariat for gründere og etablerere.</u></p>			
261	Oppland Venstre og Per Elling Braseth-Ellingsen	Endring	Side 31, linje 46-48	<p>Strekpunktet:</p> <p>–Dele Innovasjon Norge i to. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Den andre delen skal ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske formål.</p> <p>Endres til:</p> <p><u>- Desentralisere Innovasjon Norge til fylkesnivå, og gi institusjonen større regional og lokal styringsfrihet.</u></p>			
262	Buskerud Venstre	Endring	Side 31, linje 46-48	<p>Strekpunktet:</p> <p>- Dele Innovasjon Norge i to. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Den andre delen skal ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske formål.</p> <p>Endres til:</p> <p><u>- Dele Innovasjon Norge i tre. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter med kompetanse på å</u></p>			

				<i>omsette gode ideer til bærekraftig næringsvirksomhet. Den andre delen skal bistå norske virksomheter i forhold til etablering utenfor Norge. Den tredje delen skal ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske formål.</i>			
263	Inger Johanne Bjørnstad, Akershus Venstre	Endring	Side 31, linje 46-48	Strekpunktet: - Dele Innovasjon Norge i to. Den ene delen skal være en målrettet nyskapsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Den andre delen skal ha et virkemiddelapparat for distriktsutbygging med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske formål. Endres til: - <u>Gjennomgå virkemidlene til Innovasjon Norge med sikte på å tydeliggjøres og spisses mot hhv vekst av innovative tiltak og bedrifter, og tiltak som bidrar til å opprettholde bosetningen i distriktene.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Henger sammen med forslag nr. 255.		
264	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 31, linje 46	- Dele Innovasjon Norge i to <u>samarbeidende enheter.</u>	Henger sammen med forslag nr. 256.		
265	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 31, linje 49-50	- Gi studenter som velger å starte for seg selv selv innen 7 år etter endt utdanning rentefritak og betalingsutsettelse på studielånet i inntil tre år.			
266	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 32, linje 3-4	Strekpunktet strykes: - Overføre ansvaret for selskapslovgivningen fra Justisdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet.			
267	Nærøy Venstre og Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 33, linje 30	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”- Doble satsing på bioenergi”: - <u>Stimulere til etablering av tilbud om salg av E85 og biodiesel ved alle bensinstasjoner i Norge.</u>	Samme realitet står på side 19, linje 30-33 i programforslaget.		
268	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 33, linje 32-35	Strekpunktene strykes: - Gi Statkraft SF en overordnet oppgave med å bidra til ny fornybar energiproduksjon i Norge og flytte ansvaret for selskapet til Olje- og energidepartementet. - Redusere Statkraft SFs avkastningskrav og reinvestere 100 prosent av selskapets overskudd i formål som tar sikte på ny fornybar energiproduksjon i Norge.			

Endringsforslag til kapittel 6: Fiskeri og landbruk: Forslag nr. 269-319, side 41-48 (og side 34-38 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
269	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 34, linje 1	FISKERI OG LANDBRUK Endres til: <i>PRIMÆRNÆRINGENE; Fiskeri, landbruk, reindrift og skogsdrift</i>			
270	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 34, linje 3-4	Fiskeri og landbruk er viktige næringer for verdiskapning og sysselsetting over store deler av landet, <i>spesiell for distriktene, hvor dette er primærnæringer.</i>			
271	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 34, linje 19-20	Setningen: Den etablerte kvotebalansen mellom fartøygruppene må opprettholdes. Endres til: <i>Det kan være nødvendig med en justering av kvotebalansen til fordel for de minste fartøyene, for å sikre bosetting og livsgrunnlag i kystsamfunnene.</i>			
272	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 34, linje 20-21	Det viktigste kravet staten skal stille til næringen er at ressursene skal høstes <i>miljøvennlig</i> , bærekraftig og at ressursuttak skal fastsettes av myndighetene.			
273	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 34, linje 26	Nytt avsnitt : <i>Venstre vil ha en fiskeripolitikk som ivaretar kystfiskeflåten og små og mellomstore fiskeribedrifter som hovedpillarer i næringen. Dette bidrar til at verdiskapningen blir spredt på mange hender lokalt, som igjen gir grunnlag for livsdyktige lokalsamfunn.</i>	Henger sammen med forslag nr. 274.		
274	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 34, linje 27-30	Venstre vil ha en gjennomgang av ordningen med statlig styrt leveringsplikt for fartøy med torskekvoter, med sikte på å fjerne ordningen. Ordningen har ikke fungert etter hensikten og har ført til at enkelte fiskeriindustribedrifter har fått økonomiske fordeler. Venstre vil også ha en samlet gjennomgang av råfiskloven og vil vurdere å innføre ressursrente.	Henger sammen med forslag nr. 273.		
275	Finnmark Venstre	Stryking	Side 34, linje 33-35	Strekpunktene strykes - Gi fiskerinæringen økt eget ansvar for strukturering innenfor de ulike fartøygruppene. - Avskaffe statlig særbehandling som nettolønnsordningen av offshoreflåten/maritim sektor i forhold til fiskeriflåten.			
276	Landsstyrets	Endring	Side 34, linje 36-	Strekpunktet: - Ha en samlet gjennomgang av råfiskloven og ordningen med statlig			

	mindretall		37	<p>styrte leveringsplikt.</p> <p>Endres til: <u>- Råfiskloven og deltakerloven er viktige lover i norsk fiskerinæring.</u></p>			
277	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 34, linje 36-37	<p>- Ha en samlet gjennomgang av råfiskloven, deltakerloven og ordningen med statlig styrte leveringsplikt.</p>			
278	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 34, linje 38	<p>Nye strekpunkt: <u>- Endre kvoteåret slik at det gjelder fra 1. september til 31. august.</u> <u>- At snurrevad behandles som aktivt redskap, og ikke kan fiske innen for 4 nautiske mil fra grunnlinjen.</u> <u>- Vurdere å gi større kvoteandeler til kystfiskeflåten.</u> <u>- Stanse omsetting av kvoter.</u> <u>- Gjennomføre tiltak for å sikre den beste kvalitet på fiskeproduktene</u> <u>- Innføre strenge reaksjoner for å hindre juks i næringen.</u></p>			
279	Sør-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 34, linje 38	<p>Nytt avsnitt: <u>Fiskeressursene er fellesskapets eiendom, og ingen enkeltpersoner eller enkeltsselskaper kan gis evigvarende rettigheter til disse ressursene. Rettighetssystemet må også innrettes slik at kvote-/fiskerettigheter ikke kan pantsettes og ikke selges ut av landet.</u></p>			
280	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 34, linje 39	<p>Nytt delkap. 6.1.1 (<u>opprinnelig delkap 6.1.1 blir 6.1.2 etc</u>):</p> <p><u>6.1.1 Havbruksnæringen</u> <u>Havbruksnæringen bidrar til Norges største eksport av mat. Dette er ei næring i kraftig vekst som legger beslag på store havarealer i kystkommunene, noe som har sammenheng med å begrense smittefare fra anlegg til anlegg. Det er heller ikke til å unngå at det skjer forurensing av havbunnen i disse områdene. Havbruksnæringen drives for en stor del av multinasjonale selskap som ikke har forretnings- adresse i kystkommunene hvor den store verdiskapningen skjer.</u></p> <p><u>Derfor vil Venstre:</u> <u>- Stille midler til rådighet for forskningsmiljøene i landet.</u> <u>- Gi muligheter for kommunene til å avgifts- og skattebelegge havområdene som båndlegges til oppdrettsanlegg.</u> <u>- Stimulere til økt videreforedling av sjømatprodukter fra oppdrettsnæringen i vertskommune.</u></p>			
281	Styret i	Stryking	Side 35,	Strekpunktet strykes:			

	Nordland Venstre, Finnmark Venstre og Sør-Trøndelag Venstre		linje 6	Fjerne dagens utførselskvote på 15 kg fisk for utenlandske turister.			
282	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 35, linje 6	- Fjerne <u>Heve</u> dagens utførselskvote på 15 kg fisk for utenlandske turister.			
283	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 35, linje 11-13	Strekpunktet: - Utarbeide et nytt konsesjonsregelverk for havbruksnæringen som legger til rette for bærekraftig vekst i næringen samtidig som hensyn til fiskevelferd, rømmingsbegrensning og miljø ikke overstyres av distriktpolitiske ønsker. Endres til: <u>- Utarbeide et nytt konsesjonssystem for havbruksnæringen basert på grunnpilarene verdiskapning og miljø.</u>			
284	Styret i Nordland Venstre	Endring	Side 35, linje 11-13	- Utarbeide et nytt konsesjonsregelverk for havbruksnæringen som legger til rette for bærekraftig vekst i næringen samtidig som hensyn til fiskevelferd, rømmingsbegrensning og miljø ikke overstyres av distriktpolitiske ønsker. <u>ivaretas.</u>			
285	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 35, linje 39	- Få stoppet utkastning av fisk fanget i norske farvann av utenlandske fartøy.			
286	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 35, linje 45	Nytt strekpunkt: <u>- Oppnå visjonene innen havbruk, fiskeri og miljø gjennom å styrke kompetansemiljøene regionalt og lokalt.</u>			
287	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 36, linje 2	Bonden er en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar, <u>og nasjonal matproduksjon.</u>			
288	Norges Unge Venstre	Endring	Side 36, linje 3-5	Venstre vil oppretholde <u>redusere</u> de samlede overføringene til landbruket ømtrent på dagens nivå, men <u>og</u> endre innretningen mot mer miljøtilpassede og produksjonsnøytrale tilskuddsordninger.	Se også forslag nr. 289 med tilnærmet samme meningsinnhold. Se også forslag nr. 290 .		
289	Lands-	Endring	Side 36,	Venstre vil oppretholde <u>ha en gradvis reduksjon av</u> de samlede	Se også forslag nr.		

	styrets mindretall		linje 3-5	overføringene til landbruket omtrent på dagens nivå, men og endre innretningen mot mer miljøtilpassede og produksjonsnøytrale tilskuddsordninger.	288 med tilnærmet samme meningsinnhold. Se også forslag nr. 290.		
290	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 36, linje 3-5	Setningen: Venstre vil opprettholde de samlede overføringene til landbruket omtrent på dagens nivå, men endre innretningen mot mer miljøtilpassede og produksjonsnøytrale tilskuddsordninger. Endres til: <u>Venstre vil endre innretningen på overføringene til landbruket mot mer miljøtilpassende og produksjonsnøytrale støtteordninger.</u>	Se også forslag nr. 288 og 289.		
291	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 36, linje 11-12	Setningen: Venstre vil at Norge skal gå foran og fortsette en reduksjon av importbarrierer og produksjonsrelaterte subsidier. Endres til: <u>Venstre vil at Norge skal gå foran ved å drastisk redusere importbarrierer og produksjonsrelaterte subsidier.</u>			
292	Oslo Venstre	Tillegg	Side 36, linje 24	Nytt avsnitt: <u>Venstre mener at et kommunalt krav til et visst antall overnattingsdøgn for å unngå tvangssalg av egen bolig er en urimelig inngripen i eiendomsretten. Den kommunale boplikten bør derfor avskaffes.</u>	Henger sammen med forslag nr. 295.		
293	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 36, linje 24	Nytt avsnitt: <u>Prisregulering av landbrukseiendommer reduserer verdien for gårdbrukere, og hindrer at eiendommer blir tatt over av de som verdsetter dem høyst. Venstre vil derfor fjerne prisregulering av landbrukseiendommer.</u>			
294	Sør-Trøndelag Venstre	Stryking	Side 36, linje 25-29	Avsnittet strykes: Venstre mener dagens forbud mot å dele opp en eiendom som brukes eller kan brukes til jordbruk eller skogbruk er et lite treffsikkert virkemiddel for å sikre forsvarlig drift og samfunnsnyttig bruk av arealressursene. En oppheving av delingsforbudet vil legge til rette for gode løsninger i eier og bruksutvikling og en bruk av arealene som vil være i samsvar med en framtidrettet landbrukspolitikk.			
295	Oslo Venstre	Stryking	Side 36, linje 33-	Strekpunktet strykes: La kommunene innenfor et nasjonalt regelverk ha stor grad av	Henger sammen med forslag nr. 292.		

			34	flexibilitet i å fastsette egne grenser for boplikt-			
296	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 36, linje 35	Strekpunktet: Fjerne odelsloven. Endres til: <u>- At odelsloven endres eller oppheves.</u>			
297	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 36, linje 36	Strekpunktet strykes: Fjerne delingsforbundet i jordloven.			
298	Oppland Venstre	Tillegg	Side 36, linje 36	- Fjerne delingsforbudet i jordloven, <u>men gi kommunene mulighet innenfor planloven til å styre bruks- og bosettingspolitikken i egen kommune.</u>			
299	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 36, linje 39	Nytt avsnitt (før avsnittet ”Det må bli mer mangfold i landbruket...”): <u>Det er i dag i overkant av en landbruksbyråkrat per tiende gårdsbruker. Disse byråkratene forvalter et unødvendig komplisert regelverk, som hemmer landbrukets evne til å utvikle seg. Venstre vil derfor forenkle dagens regelverk betraktelig.</u>			
300	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 36, linje 43	Nytt avsnitt: <u>Venstre mener landbruket er best tjent med at varer er omsatt i et fritt marked, uten prisregulering. Forutsatt at støttenivået er tilstrekkelig fører prisregulering og kvoter kun til ekstra byråkrati og omfordeling mellom forskjellig grupper bønder. Venstre vil derfor fjerne alle målpriser og kvoter.</u>			
301	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 36, linje 44-46	Avsnittet: Venstre ønsker å videreføre jordbruksforhandlingene, men som en rendyrket inntektsavtale mellom bønder og staten. Alle andre tilskudd og ordninger som ikke gir direkte inntektsvirkning for bonden bør overføres til ordinære poster på statsbudsjettet. Endres til: <u>Venstre ønsker at alle subsidier, ordninger og tilskudd til landbruket skal overføres til ordinære poster på statsbudsjettet. Bare slik blir det mulig å veie de faktiske kostnadene for de enkelte ordninger og tilskudd opp mot andre samfunnsbehov. Jordbruksforhandlingene bør avsluttes.</u>	Se også forslag nr. 302 med delvis samme meningsinnhold.		
302	Norges Unge Venstre	Endring	Side 36, linje 44-46	Avsnittet: Venstre ønsker å videreføre jordbruksforhandlingene, men som en rendyrket inntektsavtale mellom bønder og staten. Alle andre tilskudd	Se også forslag nr. 301 med delvis samme		

				<p>og ordninger som ikke gir direkte inntektsvirkning for bonden bør overføres til ordinære poster på statsbudsjettet.</p> <p>Endres til: <u>Venstre mener jordbruksforhandlingene er en anakronisme som representerer en siste rest av planøkonomi og overhodet ikke passer inn i en liberal markedsøkonomi. Forhandlingene på derfor avskaffes, og eventuelle subsidier til jordbruket bør være en del av statsbudsjettet.</u></p>	meningsinnhold.		
303	Norges Unge Venstre, Haakon Riekeles og Anders Bergsaker	Endring	Side 37, linje 4	<p>Strekpunktet: Innføre friere omsetning av melkekvoter.</p> <p>Endres til: <u>- Fjerne ordningen med melkekvoter</u></p> <p>Subsidiært: Endre ordet "friere" til "fri", slik at det blir stående "- Innføre friere <u>fri</u> omsetning av melkekvoter."</p>			
304	Oslo Venstre	Endring	Side 37, linje 5-6	- Oppheve tak og geografiske begrensninger i samdrifter og høve <u>fjerne</u> produksjonstaket, både for samdrifter og enkeltbruk.			
305	Norges Unge Venstre	Endring	Side 37, linje 7	- Legge til rette for økt fri konkurranse innenfor meierisektoren."			
306	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 37, linje 7	- Legge til rette for økt konkurranse innenfor meierisektoren. <u>Etableringskvoter for melk kan tildeles gårdsbruk som ønsker å gå inn i samdrift med andre melkebønder.</u>			
307	Finnmark Venstre og Oppland Venstre	Stryking	Side 37, linje 8	Strekpunktet strykes: Fjerne markedsreguleringen for produksjon av svin.	Henger sammen med forslag nr. 308.		
308	Oppland Venstre	Tillegg	Side 37, linje 9	Nytt strekpunkt: <u>- Gradvis innføre en ny volummodell på alle kjøttslag, men først for svin og kylling.</u>	Henger sammen med forslag nr. 307.		
309	Troms Venstre	Tillegg	Side 37, linje 9	Nytt strekpunkt: <u>- Forenkle regelverket for bønder som driver økologisk produksjon.</u>			
310	Troms Venstre	Tillegg	Side 37, linje 23	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...foredling skjer på egen gård": <u>- At det bør bli enklere å få tillatelse til småskalaproduksjon av alkoholholdig drikke.</u>			

311	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 37, linje 23-24	- Tillate <i>lokale</i> produsenter av <i>alle typer</i> alkoholholdige drikker å informere om produktene sine på egne Internett sider, slik Vinmonopolet i dag har adgang til. selge disse direkte til publikum, arrangere omvisninger og dele ut smaksprøver samt markedsføre dette tilbudet. Det bør bli enklere å få tillatelse til småskala-produksjon av alkoholholdig drikke.			
312	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 37, linje 29-31	Landbruket produserer mat på en, i global sammenheng, lite miljøbelastende måte. Det <i>skal</i> ta vare på kulturlandskapet og produserer fornybare materialer og energi.			
313	Nord-Trøndelag Venstre	Endring	Side 37, linje 42	- Intensivere forskning på <i>landbrukets muligheter for bidrag til klimaforbedringer av metoder i husdyrhold.</i>			
314	Hedmark Venstre/ Oppland Venstre	Tillegg	Side 37, linje 46	Nytt strekpunkt før strekpunktet ”- Endre alle tilskuddsordninger slik at...”: - <i>Gi økt investeringsstøtte til de mest kapitalkrevende husdyrproduksjonene (særlig mjølk og kjøtt) for å sikre et produksjonsapparat i tråd med husdyrforskriftene.</i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
315	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 37, linje 46-47	Strekpunktene: - Endre alle tilskuddsordninger slik at de ikke stimulerer i miljøfiendtlig retning. - Fjerne miljøfiendtlige tilskuddsordninger. Endres til: - <i>At alle tilskuddsordninger skal stimulere til miljøvennlig drift.</i>			
316	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 38, linje 5	Nytt strekpunkt: - <i>Det norske preferansesystemet for MUL-landene må utvides og unntakene fjernes.</i>			
317	Norges Unge Venstre	Tillegg	Side 38, linje 5	Nytt strekpunkt: - <i>Innføre drivstoffavgift også på diesel til landbruksmaskiner for å stimulere til innkjøp av maskiner med lavest mulig utslipp.</i>	Se også identisk forslag nr. 30 fra landsstyrets mindretall.		
318	Alvhild Hedstein	Endring	Side 38, linje 7-9	Avsnittet: Reindriften er en viktig samisk primærnæring som utnytter marginale naturressurser på fjell og vidde. Det er viktig at reindriften sikres for fremtiden. En bærekraftig reindriftnæring har vi når reintallet er tilpasset beitegrunnet. Endres til: <i>Reindriften er en viktig samisk primærnæring som utnytter marginale</i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		

				<p><u>naturressurser på fjell og vidde. Det er viktig at reindriftens arealer sikres for fremtiden. Utbygginger I reinsdriftsområder må skje koordinert, og etter samlede konsekvensvurderinger der andre foreliggende og planlagte inngrep tas med. Det er i dag en ubalanse mellom reintall og beitegrunnlag.</u></p> <p><u>Venstre vil ha et samarbeid med næringen som er basert på respekt for den kunnskap utøverne selv sitter med for å tilpasse reintallet til beitegrunnlaget. Dersom ikke nedgangen i reintall blir bærekraftig, vil Venstre vurdere kvotebegrensninger for den enkelte reineier.</u></p> <p><u>Derfor vil Venstre:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sikre reindriftens arealer - Styrke kvinnenes innflytelse - Redusere reintallet 			
319	Oppland Venstre	Tillegg	Side 38, linje 10	<p>Nytt delkap. :</p> <p><u>3.2.6 Skogbruk:</u></p> <p><u>Skogen representerer en verdifull ressurs i landbruket, som ikke vi utnytter godt nok. Venstre vil arbeide for bedre opplæring i forvaltning av skogen, slik at skogeieren kan få bedre lønnsomhet. Dette krever opplæring av skogeieren, skogforvalteren og sagbrukeren, slik at skogen utnyttes til flere ulike bruksområder enn i dag. For Venstre er det viktig å drifte skogen slik at vi får kvalitetsmaterialer til byggematerialer i kulturminnevernet.</u></p>			

Endringsforslag til kapittel 7: Økonomisk politikk: Forslag nr. 320-336, side 49-51 (og side 39-41 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
320	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 39, linje 6	Tillegg etter setningen "... i en mer miljøvennlig retning": <u>Venstre bygger på markedsøkonomien, men forutsetter demokratisk vedtatte styringssystemer.</u>			
321	Hedmark Venstre	Tillegg	Side 39, linje 31-32	Setningen: Venstre vil derfor innføre short register i Norge på lik linje med flere andre land i Europa. Endres til: <u>Venstre vil derfor etablere systemer og styrke organer som fører tilsyn med verdipapirhandelen, f.eks. innføre short-register i Norge på lik linje med flere andre land i Europa.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
322	St.Hanshaugen Venstre og Oslo Venstre	Tillegg	Side 39, linje 41-42	Økte miljøavgifter, "grønn" skatt, skal kompenseres gjennom redusert skatt på arbeid, "rød" skatt. <u>Omleggingen skal være av et omfang som fører til en reell adferdsendring på miljøområdet.</u>			
323	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 40, linje 8-9	Setningen: For Venstre er ikke skattelette et mål i seg selv, men det er viktig for Venstre at vi ikke har så høy skatt på arbeid at vi ikke stimulerer til økt arbeidsinnsats. Endres til: <u>Venstre mener at den enkelte bør få beholde en større del av sin egen arbeidsinntekt.</u>			
324	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 40, linje 11	Tillegg til slutt i avsnittet (etter setningen "... utdannede og velkvalifiserte arbeidskraft."): <u>Skattenivået avgjør statens størrelse og makt i forhold til resten av samfunnet. For å spre makt er det viktig for Venstre at skattenivået ikke blir for høyt.</u>			
325	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 40, linje 13-15	Avsnittet: Venstre vil gi mest skattelette til dem som har de minste inntektene. Den enkleste måten å gjøre dette på er å ha et fradrag i bunn av inntekten som kommer alle til gode, men som har størst effekt for dem med lave og moderate inntekter.	Henger sammen med forslag nr. 329.		

				Endres til: <u>Venstre vil prioritere skattelette som reduserer marginalskatten, og som først og fremst går til lavtlønnede. Venstre vil gjøre dette gjennom å redusere skatteprosenten, med større reduksjon for personer med inntekt under 200 000.</u>			
326	St.Hans- haugen Venstre	Endring	Side 40, linje 13- 15	Setningen: Den enkleste måten å gjøre dette på er å ha et fradrag i bunn av inntekten som kommer alle til gode, men som har størst effekt for dem med lave og moderate inntekter: Endres til: <u>Den enkleste måten å gjøre dette på er et flatere skattesystem med et høyt bunnfradrag.</u>			
327	St.Hans- haugen Venstre	Tillegg	Side 40, linje 18- 19	- Ha et gjennomgående avgiftssystem på all forurensing, <u>herunder karbonutslipp</u> og alle miljøgiftige kjemikalier uten fritak.			
328	Alvhild Hedstein	Endring	Side 40, linje 18- 19	- Ha et gjennomgående avgiftssystem på <u>all forurensing prioriterte forurensende utslipp</u> og alle miljøgiftige kjemikalier uten fritak.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret		
329	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 40, linje 21- 22	- Redusere marginalskatten <u>på arbeid</u> for de middels inntekt ved å øke innslagspunktet i toppskatten trinn 1.	Henger sammen med forslag nr. 325 .		
330	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 40, linje 42- 44	Setningen: Derfor vil Venstre at formuesskatten reduseres ved en gradvis økning av bunnfradraget og en lavere verdsettelse av aksjer. Endres til: <u>Derfor vil Venstre at formuesskatten reduseres ved en gradvis reduksjon i skattesatsen og en lavere verdsettelse av aksjer.</u>			
331	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 40, linje 42- 44	Derfor vil Venstre at formuesskatten reduseres ved <u>en gradvis økning av bunnfradraget og en lavere verdsettelse av aksjer. først å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital, for deretter å fjerne formuesskatten helt.</u>	Se også forslag nr. 252 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
332	Troms Venstre	Endring	Side 41, linje 2	- Redusere og på sikt <u>fjerne</u> formuesskatten.	Se også forslag nr. 333 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
333	Norges Unge	Endring	Side 41, linje 2	- Redusere og på sikt <u>fjerne</u> formuesskatten <u>i løpet av neste stortingsperiode.</u>	Se også forslag nr. 332 med tilnærmet		

	Venstre				samme meningsinnhold.		
334	Landsstyrets mindretall	Endring/ tillegg	Side 41, linje 9	Setningen: Venstre vil øke tollfritaket. Endres til: <i>Venstre vil øke tollfritaket og redusere tollsatsene med sikte på bortfall.</i>	Se også forslag nr. 582.		
335	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 41, linje 17-19	I de fleste tilfeller vil fellesskapets interesser ivaretas bedre ved å bruke lovverk, rammebetingelser og kontrollmyndighet <u>heller</u> enn gjennom ensidig statlig eierskap.			
336	Hordaland Venstre	Stryking	Side 41, linje 24-28	Venstre kan ikke se hensikten med statlig eierskap i selskaper som Aker Holding eller økt statlig eierskap i selskaper som StatoilHydro. Dette kan være et direkte hinder for en framtidsrettet næringspolitikk. Staten som eier blir bundet opp av sterke særinteresser og blander roller som eier, utformer av rammevilkår og kontrollør. Det som er bra for de store statlig eide selskapene, er ikke nødvendigvis bra for Norge.			

Endringsforslag til kapittel 8: Helse og omsorg: Forslag nr. 337-423, side 52-65 (og side 42-48 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
337	Akershus Venstre	Tillegg	Side 42, linje 3	Tillegg etter setningen "... et sosialt sikkerhetsnett for alle.": <i>Som et liberalt parti har Venstre tillitt til enkeltmenneskets evne og vilje til å ta ansvar for egen helse.</i>			
338	Ragnhild Helseth, Kristiansund Venstre	Tillegg	Side 42, linje 7	Nytt avsnitt: <i>En betydelig økning i antall eldre i befolkningen vil i fremtiden gjøre at vi står overfor en formidabel utfordring med å greie å etablere et tilfredsstillende kvalitetsnivå i kommunehelsetjenesten. Målet er å greie denne utfordringen gjennom offentlig finansierte velferdsordninger for alle, med mindre de dårligst stilte kan få det bedre ved at noen av dem som har økonomi til det og selv ønsker det, kjøper tjenester privat, og dermed gjør det totale velferdstilbudet større. Dette kan forsvares, men bare dersom en slik løsning er nødvendig for å gjøre tilbudet så godt som mulig for dem som trenger det mest.</i>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret,		
339	Akershus Venstre	Tillegg	Side 42, linje 19-20	Kjernen i Venstres helse- og omsorgspolitik er at flere oppgaver må løses nærmere den enkelte bruker – i primærhelsetjenesten. <i>Det må sikres at pasienten/brukeren blir brakt inn i beslutningsprosessen som likeverdig ressursperson.</i>			
340	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 42, linje 22	Tillegg etter setningen "... i stand til å løse nye oppgaver.": <i>Venstre vil erstatte dagens regionale helseforetak med regional politisk styring av lokalsykehusene.</i>			
341	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 42, linje 23-24	Setningen: Venstre vil opprettholde helseforetakene, men vil foreta en grundig gjennomgang med mål om mer forsvarlig økonomistyring. Endres til: <i>Venstre vil opprette Helse Riks, et eget helseforetak for landsfunksjoner og høyspesialisert medisin for Universitets- sykehusene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Helse Riks skal være underlagt Helse- og omsorgsdepartementet.</i>			
342	Akershus Venstre	Stryking	Side 42, linje 28-47	Stryk boksen			
343	Østfold Venstre	Tillegg	Side 43, linje 3	Tillegg etter setningen: "... være robust i årene framover kreves endringer.":	Nytt forslag. Ikke behandlet av		

				<u>Det er behov for samordning av IKT-politikk og strategier innenfor statlige virksomheter som har samarbeidsflater med kommuner og fylkeskommuner.</u>	landsstyret.		
344	Østfold Venstre	Tillegg	Side 43, linje 3	Tillegg etter setningen: "... være robust i årene framover kreves endringer." <u>Innen helsesektoren vil det være nødvendig å igangsette innovasjonsprosjekter for å utvikle ny teknologi som bidrar til nye arbeidsformer og økt samhandling.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
345	Oslo Venstre	Stryking	Side 43, linje 14-16	Mer ressurser og økt kompetanse i primærhelsetjenesten vil redusere etterspørselen etter spesialisthelsetjenester og i mange tilfeller gi et kvalitativt bedre tilbud gi et tilbud med bedre kvalitet.			
346	Troms Venstre	Stryking	Side 43, linje 28	Skal flere velferdsoppgaver løses i kommunene, slik Venstre foreslår, kreves sterkere fagmiljøer, flytting av ressurser fra stat til kommune – og større kommuner.			
347	Sør-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 43, linje 37	Tillegg etter setningen "... styrke lavterskeltilbudet i primærhelsetjenesten." <u>Bedriftshelsetjenesten er en arena for tidlig og forebyggende helsearbeid som bør styrkes.</u>	Se også forslag nr. 353.		
348	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 43, linje 41	Tillegg etter setningen "... for utdanning av helse- og sosialpersonell." <u>Verdens største forskjeller i levestandard finnes langs den norsk-russiske grense. For mennesker som bor og arbeider i Nordområdene utgjør klima-, og miljø og ressursituasjonen utfordringer med potensielle helsekonsekvenser. Det er også viktig å være forberedt på de helseutfordringer petroleumsvirksomheten i nord kan representere.</u>			
349	Oslo Venstre	Tillegg	Side 43, linje 43	Nytt avsnitt: <u>For å kunne drive målrettet forebyggende arbeid må man rette spesielt fokus på helsefremmende arbeid mot barn og unge. Derfor er det viktig å satse på skolehelsetjenesten og studentsamskipnadens helsetilbud.</u>			
350	Hedmark Venstre	Endring	Side 43, linje 47-48	Strekpunktene: – Utvikle plan for forebyggende helsearbeid – Målerette forebyggende helsearbeid mot risikogrupper Endres til: <u>- Utvikle plan for forebyggende helsearbeid med hovedfokus på kosthold og bevegelse blant barn og unge samt risikogrupper i voksenbefolkningen</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		

351	Oslo Venstre	Stryking	Side 43, linje 49	Strekpunktet strykes: –Styrke forskningen på de store folkesykdommene. Subsidiært endre til: <u>- Styrke forskningen på effekten av forebyggende helsearbeid</u>			
352	Østfold Venstre	Tillegg	Side 44, linje 8	Nytt strekpunkt: <u>- Tannhelsetjenesten må samordnes med skolehelsetjenesten</u>			
353	Sør-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 44, linje 8	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke bedriftshelsetjenesten og pålegge flere bransjer tilknytning til bedriftshelsetjeneste.</u>	Se også forslag nr. 347.		
354	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 44, linje 8	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke helsetilbudet for den samiske befolkningen, med god tilgang på samisk språklig personale.</u>			
355	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 44, linje 8	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke forsknings samarbeidet på tvers av landegrensene i Barentsregionen</u>			
356	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 44, linje 8	Nytt strekpunkt: <u>- Etablere et internasjonalt faglig tyngdepunkt på forskning på miljøgifter, arbeidsmiljø og helseeffekter i nordområdene.</u>			
357	Akershus Venstre	Endring	Side 44, linje 12-15	Avsnittet: Flere helseoppgaver må i fremtiden løses nærmere den enkelte bruker gjennom å bygge opp et bedre tilbud i en forsterket primærhelsetjeneste. Ved å styrke primærhelsetjenesten og ved å bedre samhandlingen mellom sykehus og primærtjenesten vil vi kunne få færre re innleggelse i sykehus, bedre rehabilitering og økt verdighet. Endres til: <u>Primærhelsetjenesten må i større grad vektlegge forebyggende arbeid. Dette kan lettest ivaretas gjennom tverrfaglig samarbeid mellom ulike yrkesgrupper. Det må etableres belønningssystemer for helsepersonell og kommunene knyttet til dette. Venstre mener at helse skal ivaretas på lavest mulige effektive omsorgsnivå. Dette gjelder både behandling, etter sykehusopphold og i livets avslutningsfase. Venstre vil styrke habilitering og rehabilitering.</u>			
358	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 44, linje 16	Nytt avsnitt: <u>Alle foreldre med syke barn under 13 år har rett til å være sammen med barnet inntil 10 dager i året og få utbetalt full lønn for dette. Lovverket bør omfatte en ordning som i tillegg sikrer foreldre lønn</u>			

				<u>ved å følge barn til sykehus frem til de er 18 år.</u>			
359	Akershus Venstre	Endring	Side 44, linje 24-29	Strekpunktene: –At flere leger og sykepleiere med kompetanse på sammensatte sykdommer og lidelser ansettes på sykehjem- –Stimulere til spesialisering av helsepersonell til primærhelsetjenesten –Opprette en egen legespesialisering i sykehjemsmedisin- –Lage en samlet plan for oppbygging av forskningsprogrammer/akademiske stillinger i eldreomsorg Endres til: <u>- Øke kompetansen i psykiatri og geriatri i primærhelsetjenesten.</u>			
360	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 44, linje 26	- Stimulere til spesialisering av helsepersonell til primærhelsetjenesten, <u>som for eksempel geriatri og psykiatri.</u>			
361	Akershus Venstre	Endring	Side 44 linje 30-32	-Endre Evaluere fastlegeordningen slik at fastlegene får en funksjon med et bredere ansvar for å følge pasienten, også ved utskrivning fra sykehus tilbake til kommunen og om nødvendig opprette flere fastlegehjemler.			
362	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 44, linje 33	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... nødvendig opprette flere fastlegehjemler.”: <u>- Styrke fastlegeordningen ved å legge til rette for fastlønnede utdanningsstillinger i kommunene, og belønne fastleger som velger å ha begrenset størrelse på pasientlisten sin for å kunne ta seg bedre av pasientene.</u>			
363	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 44, linje 36	Strekpunktet: –Ha nye, forsterkede institusjoner i kommunene som kan avlaste sykehussektoren. Endres til: <u>- Styrke kommunenes evne til å avlaste sykehusene.</u>			
364	Sogn og Fjordane Venstre	Tillegg	Side 44, linje 37	Nytt strekpunkt: <u>- Innføre en systematisk ordning med etter og videreutdanning for sykepleiere.</u>			
365	Venstres bystyregruppe i Stavanger	Tillegg	Side 44, linje 37	Nytt strekpunkt: <u>- Revidere samhandlingsreformen for å sikre og videreutvikle gode samhandlingstiltak innen rusvern, barnevern, psykisk helsevern og eldreomsorg.</u>			
366	Lands-	Tillegg	Side 44,	Nytt strekpunkt:			

	styrets mindretall		linje 37	<u>- Styrke og bidra til at helsepersonell får samisk språk og kulturoppføring, som en del av sin profesjon.</u>			
367	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 45, linje 10	Nytt avsnitt: <u>Lokalsykehusene er viktige for å sikre et godt helsetilbud over hele landet. Samtidig er man avhengig av at lokalsykehusene har kompetanse nok til å gi pasientene fullgod behandling. I dag er sykehusmønsteret tilpasset en tid da pasienttransport var vanskeligere enn i dag, og medisinen mindre spesialisert. Venstre mener derfor man bør se på sykehusstrukturen på nytt, og vurdere nedleggelse av mindre lokalsykehus med lite pasientgrunnlag</u>			
368	Inger Tangen	Tillegg	Side 45, linje 10	Nytt avsnitt: <u>Medisinsk vitenskap er i rivende utvikling. Det er ønskelig at helsearbeidere får utføre og utvikle sitt fag på en slik måte at ny innsikt og viten kommer pasientene til gode innen rammen som myndigheter og eiere av helseforetakene har bestemt. Kvaliteten på helsetjenesten blir aldri bedre enn den enkelte helsearbeider er i stand til, har mulighet for og er villig til å utøve i sitt arbeide. Hvis en innfører kvalitetsstyringssystem må dette implementeres slik at feil forebygges og prosessene effektiviseres. Da må det systematiske kvalitetsarbeidet styrkes i den enkelte avdeling og forankres i toppledelsen.</u>			
369	Akershus Venstre	Stryking	Side 45, linje 14	Strekpunktet strykes: –Øke andelen av rammefinansiering til helseforetakene.			
370	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 45, linje 19-20	- At lokalsykehusene skal ha et minimum av akuttfunksjoner med differensiert innhold avhengig av lokalisering og avstand til andre sykehus.			
371	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 45, linje 21	Nytt strekpunkt: <u>- At samisk tolketjeneste ved sykehusene skal være lovpålagte.</u>			
372	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 45, linje 21	Nytt strekpunkt: <u>- Definere kjernefunksjoner til ulike institusjoner i spesialisthelsetjenesten for høyspesialiserte sykehus, lokalsykehus og private spesialister slik at man får tilstrebet prinsippet om laveste effektive omsorgsnivå (LEON), som er ment å sikre best mulig kostnadseffektivitet.</u>			
373	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 45, linje 21	Nytt strekpunkt: <u>- Kostnadsberegne behandlingsprosedyrer og stimulere til at behandlingsprosedyrer utføres der de er billigst forutsatt at kvaliteten er den samme.</u>			
374	Hordaland	Endring	Side 45,	Venstre mener vi trenger en ny tenking <u>satsing</u> innenfor psykisk	Se også forslag nr.		

	Venstre		linje 24-25	helse-psykiatrien.	375.		
375	Finnmark Venstre	Endring	Side 45, linje 24-25	Venstre mener vi trenger en ny tenkning innenfor psykisk helsevern.	Se også forslag nr. 374.		
376	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 45, linje 30-31	Setningen: Både forebygging, behandling og rehabilitering bør i hovedsak skje på kommunalt nivå og på de distriktpsikiatriske sentrene (DPS). Endres til: <u>DPS-ene er spesialhelsetjeneste som ligger under helseforetakene.</u>			
377	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 45, linje 34	Tillegg etter setningen "... når det ikke lenger er behov for behandling i spesialisthelsetjenesten." <u>Det må likevel fortsatt være rom for langtidsbehandling for de aller sykeste.</u>			
378	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 45, linje 36-38	Avsnittet: Venstre er bekymret over den store bruken av tvang og tvangsmedisinering i psykisk helsevern. Det er behov for bedre opplæring og et større fokus på tvangsbruk i helsevesenet. Pasienter skal generelt ha reell medbestemmelsesrett i valg av behandlingsmetode. Endres til: <u>Venstre er opptatt av tiltak for å redusere den store bruken av tvang og tvangsmedisinering i psykisk helsevern. Det er behov for bedre opplæring i alternative løsninger til tvangsbruk i helsevesenet. I de tilfeller der tvang er nødvendig skal de mykeste metodene alltid foretrekkes. Pasienter skal generelt ha reell medbestemmelsesrett i valg av behandlingsmetode.</u>			
379	Østfold Venstre	Tillegg	Side 45, linje 37	Det er behov for bedre opplæring, <u>også i alternative løsninger til</u> , og et større fokus på tvangsbruk i helsevesenet.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
380	Østfold Venstre	Tillegg	Side 45, linje 37	Tillegg etter setningen: " Det er behov for bedre opplæring og et større fokus på tvangsbruk i helsevesenet." <u>I de tilfeller der tvang er nødvendig skal de mykeste metodene alltid foretrekkes.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
381	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 45, linje 38	Tillegg etter setningen "... ha reell medbestemmelsesrett i valg av behandlingsmetode." <u>Men psykiatrien skal fortsatt ha en plikt til å gripe inn for å hjelpe</u>			

				<u>pasienter med alvorlig psykisk sykdom - om nødvendig med tvang, hvis det er eneste mulighet.</u>			
382	Hordaland Venstre	Endring	Side 45, linje 43	Strekpunktet: -Utarbeide et bedre tilbud til de med kombinerte rus og psykiske problemer. Endres til: <u>- At pasienter med kombinerte rus og psykiske problemer får samtidig behandling av både sin ruslidelse og sin psykiske lidelse. Kapasiteten må økes slik at pasientene kan komme i gang med avrusning mens de fortsatt er motivert.</u>			
383	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 45, linje 44	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”- Utarbeide et bedre tilbud til de med kombinerte rus og psykiske problemer.: <u>- Utdanne flere psykologer, og øke antallet med refusjonsavtale slik at ventetiden reduseres. Det må lages refusjonskriterier som sikrer at pasienter med størst behov sikres prioritet.</u>			
384	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 45, linje 44 - 45	Strekpunktet: —At de distriktpsikiatriske sentrene (DPS) får økt kapasitet til å tilby lavterskeltilbud for de med lettere psykiske plager og akutt hjelp på døgnbasis. Endres til: <u>- At det skal etableres psykologisk lavterskeltilbud på kommunehelsetjenestenivå, hvor det skal være mulig å få behandling uten henvisning.</u>			
385	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 46, linje 3	Nye strekpunkt: <u>- Øke fokus på holdninger og etisk debatt i undervisning av alle grupper helsepersonell.</u> <u>- Øke satsing på informasjon om psykisk sykdom til befolkningen. Dette er viktig anti-stigma-arbeid som gjør det lettere for psykisk syke og deres pårørende å søke hjelp før sykdommen utvikler seg så mye at tvang kan bli aktuelt.</u>			
386	Finnmark Venstre	Endring	Side 46, linje 3	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke og utvikle tilbudet innen samisk psykiske helse.</u>			
387	Finnmark Venstre	Endring	Side 46, linje 7-9	Venstre vil stimulere til økt forskning <u>styrke forskning</u> på alternativ behandling og sikre at slik behandling foregår på en så trygg måte som mulig, og at alternativ behandling som har påviselig effekt blir framhevet.	Se også forslag nr. 388 og 389 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
388	Lands-	Tillegg	Side 46,	Venstre vil stimulere til økt forskning på alternative behandling <u>ha</u>	Se også forslag nr.		

	styrets mindretall		linje 7-9	<i>mer forskning på effekter av alternativ behandling, og vil sikre at slik behandling foregår på en så trygg måte som mulig, og at alternativ behandling som har påviselig effekt blir framhevet.</i>	387 og 389 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
389	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 46, linje 7-9	Venstre vil stimulere til økt forskning på alternative behandling, sikre at alternativ behandling foregår på en så trygg måte som mulig, stimulerer til økt forskning og at alternativ behandling som har påviselig effekt blir framhevet <i>en del av det helhetlige helsetilbudet.</i>	Se også forslag nr. 387 og 388 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
390	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 46, linje 12-29	<p>Kap 8.7 Tannhelse endres til:</p> <p><i><u>Prinsipielt mener Venstre at tannhelsebehandling bør være offentlig finansiert på samme måte som annen helsebehandling. Det er historiske og økonomiske årsaker til at tannhelsebehandling og sykdommer i munnhulen er atskilt fra resten av helsevesenet.</u></i></p> <p><i><u>Tannbehandling er for mange svært dyrt. Venstre vil utvide den offentlige finansierte tannhelsebehandling, slik at flere grupper får dekket deler av utgifter til tannbehandling.</u></i></p> <p><i><u>Utsatte grupper skal i større grad enn i dag bli prioritert gjennom en offentlig refusjonsordning.</u></i></p> <p><i><u>Venstre vil ha en gradvis utvidelsen av refusjonsordninger som likestiller nødvendig tannbehandling med nødvendig helsehjelp. Utvidelse av refusjonsordninger skal gjøres i samarbeid med fagmiljøene slik at de bygger på ny kunnskap og forskningsresultat om tannbehandlingsbehov.</u></i></p> <p><i><u>Derfor vil Venstre:</u></i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i><u>Gi personer med alvorlig psykisk lidelse, kronikere og personer med rusproblemer rett til offentlig finansierte tannhelsetjenester uavhengig av opphold på institusjon eller ytelser fra hjemmesykepleie.</u></i> - <i><u>Likestille langtidssyke og uføre under pleie av pårørende med tilsvarende gruppe under offentlig omsorg når det gjelder rettigheter til tannbehandling i Den offentlige tannhelsetjenesten.</u></i> - <i><u>Refusjon fra folketrygden utvides til pasienter med tannløse underkjever til implantatretinerte underkjeveproteser.</u></i> - <i><u>Utvide refusjon fra folketrygden til å inkludere rotbehandling av tenner uavhengig av årsak til tannskaden.</u></i> 			

				- <u>Utvide refusjon fra folketrygden til årlig undersøkelse og røntgen til ungdom fra 18 til 25 år.</u>			
391	Aust- og Vest Agder Venstre	Endring	Side 46, linje 26-29	- Delfinansiere nødvendige tannlegekostnader ved å innføre en såkalt høykostnadsbeskyttelse som gjør at det offentlige dekker 50 prosent av nødvendige tannlegekostnader mellom 3.000 og 15.000 kroner årlig, og 85 prosent av kostnader som overstiger 15.000 kroner. <u>og fullfinansiere kostnader som overstiger dette.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
392	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 46, linje 30	Nytt strekpunkt: <u>- At det offentlige dekker 50 % også for kostnader under 3000 for studenter.</u>			
393	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 46, linje 30	Nytt strekpunkt: <u>- Ha som langsiktig mål å innføre en offentlig finansiert tannhelseordning på lik linje med primærhelsetjenesten.</u>			
394	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 46, linje 40	Nytt avsnitt: <u>Kommunene bør sammen med f.eks. Husbanken legge til rette for at eldre med boligformue kan ta med seg kapitalen over i omsorgsboliger. Dette vil kunne stimulere kommunene til økt satsing på omsorgsboliger der eldre vil klare seg selv lengre.</u>	Henger sammen med forslag nr. 396.		
395	Nord-Trøndelag Venstre	Stryking	Side 47, linje 2-3	Strekpunktet strykes: Bygge flere sykehjemsplasser og styrke fagkompetansen innen geriatri og rehabilitering.			
396	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 47, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Øke bruk av omsorgsboliger o. l. Ved å utnytte beboernes egen boligkapital.</u>	Henger sammen med forslag nr. 394.		
397	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 47, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Styrke og bedre tilbudet for den samiske befolkningen.</u>			
398	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 47, linje 12	Overskriften endres fra " Rusomsorg " til " <u>Rusbehandling</u> "			
399	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 47, linje 14-15	Rusavhengighet må derfor primært møtes med <u>medisinske og sosialfaglige</u> virkemidler, ikke straff.			
400	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 47, linje 15	Tillegg etter setningen "... sosialfaglige virkemidler, ikke straff." <u>Videre er Venstre åpen for å ta i bruk andre, nye behandlingsmetoder.</u>			
401	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 47, linje 17-34	Avsnittene: Venstre ønsker en rusomsorg som tar utgangspunkt i at ingen mennesker er like, ingen skal bli gitt opp, og at alle mennesker skal			

				<p>ha et verdig og trygt møte med det offentlige, uavhengig av livssituasjon. Derfor ønsker vi å styrke all rusbehandling, inkludert rehabilitering og tilbud til pårørende.</p> <p>Blandingsmisbruk med alkohol er økende. Forbruk av rusmidler generelt henger også sammen med kriminalitet og skader. Venstre mener det er viktig å sørge for gode lavterskeltilbud for ungdom med rusavhengighet. Samtidig må det eksistere tilstrekkelig med medikamentfrie behandlingstilbud. Venstre vil ha mer fokus på årsakene til at enkelte blir rusavhengige</p> <p>Legemiddelassistert rusbehandling (LAR) har for rigide regler. Venstre vil myke opp systemet slik at sidemisbruk ikke automatisk fører til at du blir kastet ut av LAR. Videre er Venstre åpne for å ta i bruk andre, nye behandlingsmetoder.</p> <p>Mange overdoser og dødsfall kunne vært unngått hvis den rusavhengige fikk behandling med en gang avrusning var ferdig. Venstre vil derfor innføre en garanti om behandlingstilbud etter avrusning.</p> <p>Endres til: <u>Venstre ønsker at alle skal ha et verdig og trygt møte med det offentlige hjelpeapparatet, uavhengig av livssituasjon. Venstre ønsker et sterkere fokus på årsakene til avhengighet. Rusomsorgen skal ha som utgangspunkt at ingen rusavhengige er like og at ingen skal bli gitt opp. Det krever et spekter av ulike tiltak. Derfor må alle sider av rusomsorgen styrkes, inkludert rehabilitering og oppfølging av pårørende.</u></p> <p><u>Venstre mener det er viktig å sørge for gode lavterskeltilbud også for unge med rusavhengighet. Vi ønsker en styrking av medikamentfrie behandlingsformer, slik at tilbudet er tilstrekkelig.</u></p> <p><u>Misbruk av alkohol er økende. Når forbruket av alkohol går opp, øker avhengigheten dobbelt så mye. Forbruk av alkohol har også en påvist sammenheng med kriminalitet og skade. Venstre ønsker derfor å opprettholde alkoholavgiftene.</u></p>			
402	Skodje	Tillegg	Side 47,	Tillegg etter setningen "... og tilbud til pårørende.”:			

	Venstre		linje 20	<u>Alkoholen skal bort fra dagligvarehyllene.</u>			
403	Oslo Venstre	Stryking	Side 47, linje 22- 23	Forbruk av rusmidler generelt henger også sammen med kriminalitet og skader.			
404	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 47, linje 23- 26	Setningene: Venstre mener det er viktig å sørge for gode lavterskeltilbud for ungdom med rusavhengighet. Samtidig må det eksistere tilstrekkelig med medikamentfrie behandlingstilbud. Venstre vil ha mer fokus på årsakene til at enkelte blir rusavhengige. Endres til: <u>Venstre vil derfor styrke samarbeidet mellom Kriminalomsorgen og fengselshelsetjenesten for å starte og videreføre behandling av rusavhengighet i fengselet.</u> <u>Det er viktig å tilby behandling som er tilpasset den enkelte, bla arbeidstiltak, rusmiddelfrie langtidsplasser/kollektiv, og institusjoner som gir samtidig behandling av rus og psykisk lidelse. Venstre ønsker særlig å øke antall behandlingstilbud for unge mennesker under 25. Det må forskes på både effekt og kvalitet av behandlingen, og dokumentert kunnskap skal legges til grunn.</u>			
405	Lands- styrets mindretall	Stryking	Side 47, linje 28- 29	Legemiddelassistert rusbehandling (LAR) har for rigide regler. Venstre vil myke opp systemet slik at sidemisbruk ikke automatisk fører til at du blir kastet ut av LAR.			
406	Hordaland Venstre	Endring	Side 47, linje 28- 30	Avsnittet: Legemiddelassistert rusbehandling (LAR) har for rigide regler. Venstre vil myke opp systemet slik at sidemisbruk ikke automatisk fører til at du blir kastet ut av LAR. Videre er Venstre åpne for å ta i bruk andre, nye behandlingsmetoder. Endres til: <u>Venstre ønsker å styrke pasientrettighetene i all rusbehandling. Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) har for rigide regler, og Venstre støtter derfor forslaget om oppmyking av disse. Videre må ventetiden reduseres til maksimum 3 mnd. Substitusjonsbehandling med opioder kan være livreddende behandling, og i akutte situasjoner er ventetid ikke akseptabelt. Behandlingen bør foregå på laveste effektive omsorgsnivå, f. eks fastlegen eller egne lavterskeltilbud/rusakuttlinikker i den enkelte</u>			

				<i>kommune.</i>			
407	Venstres bystyre- gruppe i Stavanger	Tillegg	Side 47, linje 46	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "... rehabiliteringstilbud utenfor rusmiljøer." <i>- Ha en ny opptrappingsplan som skal sikre ulike differensierte botilbud til alle.</i>			
408	Program- komiteens mindretall		Side 47, linje 47 – side 48, linje 4	Strekpunktene strykes: –At fastleger kan gi substitusjonsbehandling for sine pasienter uten å måtte søke via NAV. –At aldersgrensen for legemiddelassistert rehabilitering (LAR) fjernes, men kriterier for inntak og utskrivning skal vurderes individuelt. –Innføre et prøveprosjekt med heroinassistert behandling for de aller tyngste brukerne som ikke har hatt nytte av annen medikamentell behandling.	Dette var tidligere en mindretallsinnstilling med dissen fra programkomiteen. Se også forslag nr. 411 om å fjerne det andre av disse strekpunktene.		
409	Hordaland Venstre	Endring	Side 47, linje 47- 48	- At fastleger kan gi <i>iverksette</i> substitusjonsbehandling for sine pasienter, uten å måtte søke via NAV. og også ha ansvar for egne LAR-pasienter, gjerne i samarbeid med ruspoliklinikk eller lignende.			
410	Nord- Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 47, linje 49	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "...uten å måtte søke via NAV: <i>- At det opprettes behandlingsplasser for rusavhengige etter samme modell som distriktpsykiatriske og distriktsmedisinske senter.</i>			
411	Lands- styrets mindretall	Stryking	Side 48, linje 1-2	–At aldersgrensen for legemiddelassistert rehabilitering (LAR) fjernes, og kriterier for inntak og utskrivning skal vurderes individuelt	Se også forslag nr. 408.		
412	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 48, linje 1-2	Strekpunktet: –At aldersgrensen for legemiddelassistert rehabilitering (LAR) fjernes, men kriterier for inntak og utskrivning skal vurderes individuelt. Endres til: <i>- Fjerne aldersgrensen for legemiddelassistert rehabilitering (LAR).</i>	Se også forslag nr. 413 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
413	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 48, linje 1-2	- At aldersgrensen for legemiddelassistert rehabilitering (LAR) senkes til 20 år fjernes, men og <i>kriterier for inntak og utskrivning skal</i> vurderes individuelt.	Se også forslag nr. 412 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
414	Hordaland Venstre	Endring	Side 48, linje 3-4	- Innføre et prøveprosjekt med heroinassistert behandling for de aller tyngste brukerne som ikke har hatt nytte av annen medikamentell behandling. <i>eller annen opiodsubstitusjon etter modell fra flere europeiske land. Dette kan være livreddende behandling for enkelte opiatavhengige.</i>			

415	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 48, linje 3-4	- Innføre et prøveprosjekt med heroinassistert behandling for de aller tyngste brukerne som ikke har hatt nytte av annen medikamentell behandling, <u>der heroin inntas i nærvær av kvalifisert personell.</u>			
416	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 48, linje 6-7	Strekpunktet strykes: — Gi Helseetilsynet adgang til å ilegge kommuner dagbøter eller stenge kommunale rustjenester ved påpekte mangler.			
417	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 48, linje 8	Nye strekpunkt: - <u>At urinprøver brukes som et frivillig hjelpemiddel for motiverte LAR-pasienter.</u> - <u>Legge til rette for økt kontakt med helsevesenet bla ved bruk av sprøyterom.</u> - <u>Åpne for å bruke behandlingstilbud i utlandet for å oppfylle kravene gitt i pasientrettighetene og behandlingsplass innen 6 måneder.</u>			
418	Finmark Venstre	Tillegg	Side 48, linje 8	Nytt strekpunkt: - <u>Opprette arenaer/treffpunkter der rusmisbrukerne kan møtes med tilbud om mat og samtaler.</u>			
419	Aust- og Vest Agder Venstre	Tillegg	Side 48, linje 8	Nytt strekpunkt: - <u>Tilrettelegge for bedre utnyttelse av private institusjoners tilbud.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
420	Skodje Venstre	Tillegg	Side 48, linje 8	Nytt delkap 8.10: <u>8.10 Utviklingshemmede</u> <u>Venstre vil satse på kompetanseheving innenfor fagområdet aldring og helse for utviklingshemmede.</u> <u>Venstre vil også videreutvikle tilbudet om verdig dagaktivisering.</u>			
421	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 48, linje 8	Nytt delkap 8.10: <u>8.10 Funksjonshemmede</u> <u>Venstre ønsker full og reell integrering av funksjonshemmede mennesker. Funksjonshemmede skal ikke oppleve at samfunnet er funksjonshemmende. Dette gjelder helsebehov, ut danning, arbeid, bolig og sosialt liv. Unge funksjonshemmede vokser i realiteten ofte opp til et liv i uførhet og fattigdom. Venstre ønsker et raust og tilpasset arbeidsliv med deltakelse for alle, uansett funksjonsevne.</u> <u>Derfor vil Venstre:</u> - <u>At tiltak i individuell plan gjennomføres og evalueres årlig.</u> - <u>Stimulere til økt bruk av personlig brukerstyrt assistent (PBA).</u> - <u>Ha tilpasset avlastning for foreldre til funksjonshemmede barn og</u>			

				<u>unge.</u> - <u>Bedre unge uføres levekår.</u> - <u>Stimulere til koordinering av utredning og behandling.</u>			
422	Haakon Riekeles, Anders Bergsaker og Julianne Ferskaug	Tillegg	Side 48, linje 8	Nytt delkap 8.10: <u>8.10 Abort</u> <u>Venstre mener at likhet for loven er det mest grunnleggende i en rettsstat. De regionale nemndene for abort følger svært forskjellige kriterier, dette fører til stor forskjellsbehandling av kvinner som ønsker å ta abort mellom uke 12 og 16. Venstre vil fjerne nemndordningen og innføre fri abort ut uke 16.</u>			
423	Oslo Venstre	Tillegg	Side 48, linje 8	Nytt delkap 8.10: <u>8.10 Abort</u> <u>Venstre mener at likhet for loven er det mest grunnleggende i en rettsstat. De regionale nemndene for abort følger svært forskjellige kriterier, dette fører til stor forskjellsbehandling av kvinner som ønsker å ta abort mellom uke 12 og 16. Venstre vil avløse de regionale nemndene med en nasjonal nemnd for abort mellom uke 12 og 16.</u>			

Endringsforslag til kapittel 9: Fattigdom og levekår: Forslag nr. 424-442, side 66-70 (og side 49-51 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
424	Nord-Trøndelag Venstre	Endring	Side 49, linje 9	”Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte <i>også</i> uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker.”			
425	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 49, linje 29-31	Avsnittet strykes: For å få endret livssituasjon er det mange som trenger sammensatt hjelp, i større eller mindre grad. Venstre vil øke bruken av individuelle planer, og sørge for at disse er forpliktene for alle parter: Stat, kommune, helsevesen og den enkelte.			
426	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 49, linje 39 til side 50, linje 2	<p>Delkap 9.1 om borgerlønn: Venstre har en visjon om en gjennomgripende velferdsreform med borgerlønn som garantert minsteinntekt til alle norske statsborgere over 18 år. Borgerlønnen skal være på 2 G og skal regnes som skattbar inntekt, og eventuell kommunal bostøtte kommer i tillegg.</p> <p>Derfor vil Venstre:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Innføre en garantert minsteinntekt (borgerlønn) til alle norske statsborgere over 18 år. – At borgerlønn må bli samkjørt med de standardiserte ytelsene fra folketrygden. – At borgerlønnen skal finansieres av staten og at den må sees i sammenheng med reduserte kommunale utgifter til økonomisk sosialhjelp. – At borgerlønn i første omgang kan bli innført til langtidsmottakere av sosialhjelp. – Heve fritaket for egenandel på helsetjenester for barn til 16 år. <p>Endres til: <i>Det er et mål at flest mulig kan leve av egen inntekt og det må alltid være mer lønnsomt å arbeide enn å motta stønad fra det offentlige. Men alle er ikke i stand til å arbeide. Venstre mener dagens kvalifiseringsprogram som skal få sosialklienter ut i arbeid ikke er godt nok. 60 prosent av langtidsmottakere av sosialhjelp sliter med dårlig psykisk helse, og trenger mer hjelp for å komme ut av vanskelige situasjoner.</i></p>	Se også forslag nr. 427-431.		

				<p><u>Venstre vil derfor innføre en borgerlønn til langtidsmottakere av sosialhjelp. Borgerlønnen er en garantert minsteinntekt på 2 G. Eventuell bostøtte gis av kommunen i tillegg. Mottakerne av borgerlønn skal ha en individuell plan for å sikre den enkelte en bedre og mer stabil tilværelse.</u></p> <p><u>Derfor vil Venstre:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Innføre en garantert minsteinntekt (borgerlønn) til langtidsmottakere av sosialhjelp.</u> - <u>At borgerlønnen skal finansieres som et spleiselag mellom stat og kommune.</u> - <u>At det skal utarbeides en individuell plan for mottakere av borgerlønn.</u> - <u>Heve fritaket for egenandel på helsetjenester for barn til 16 år.</u> 			
427	Nord-Trøndelag Venstre	Endring	Side 49, linje 40-41	Borgerlønnen skal være på 2 G 2,5G og skal regnes som skattbar inntekt, eventuell kommunal bostøtte kommer i tillegg.	Se også forslag nr. 426.		
428	Nord-Trøndelag Venstre	Stryking	Side 49, linje 40-41	Borgerlønnen skal være på 2 G og skal regnes som skattbar inntekt, eventuell kommunal bostøtte kommer i tillegg.	Se også forslag nr. 426.		
429	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 49, linje 41	Tillegg etter setningen "... eventuell kommunal bostøtte kommer i tillegg.": <u>Mottakerne av borgerlønn skal tilbys en individuell plan for å sikre den enkelte en bedre og mer stabil tilværelse.</u>	Henger sammen med forslag nr. 431. Se også forslag nr. 426.		
430	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 49, linje 44 og side 50, linje 1	Strekpunktene: — Innføre en garantert minsteinntekt (borgerlønn) til alle norske statsborgere over 18 år. og — At borgerlønn i første omgang kan bli innført til langtidsmottakere av sosialhjelp. Endres til <u>- Innføre borgerlønn til langtidsmottakere av sosialhjelp, og andre uten inntekt.</u>	Se også forslag nr. 426.		
431	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 50, linje 2	Nytt strekpunkt etter strekpunktet " - At borgerlønn i første omgang kan bli innført til langtidsmottakere av sosialhjelp.": <u>- At det skal være tilbud om en individuell plan for mottakere av borgerlønn.</u>	Henger sammen med forslag nr. 429. Se også forslag nr. 426.		
432	Lands-	Stryking	Side 50,	Vi ønsker at midlene og kompetansen som Husbanken besitter	Henger sammen		

	styrets mindretall		linje 12-15 og 18-19	kommer nærmere brukerne. Venstre mener derfor at Husbanken bør omorganiseres og virkemidlene overføres til kommunene. Venstre vil på den måten gi kommunene ansvar og virkemidler for en kommunal boligpolitikk. Og strekpunktet strykes: –Overføre Husbankens boligsosiale, bygnings- og miljømessige virkemidler til kommunene. Flere boliger for vanskeligstilte blir en sentral del av dette ansvaret.	med forslag nr. 433.		
433	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 50, linje 20-21	Strekpunktet strykes: –Fusjonere bank delen av Husbanken med en annen offentlig bank, for eksempel Kommunalbanken AS.	Henger sammen med forslag nr. 432.		
434	Norges Unge Venstre	Tillegg	Side 50, linje 27	Nytt strekpunkt: <i>- Innføre rett til fradrag for tap og skattlegging av gevinst ved salg av egen bolig på lik linje med andre investeringer, for å dempe konsekvensene for de som taper stort i boligmarkedet.</i>			
435	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 50, linje 47	Tillegg etter setningen ”... barns sykdom skal i så tilfelle skjermes.”: <i>Venstre mener da at arbeidstagere må ta en del av kostnadene ved langsiktig sykefravær i bytte mot at staten tar mer av kostnadene ved kortsiktig sykefravær. Innføring av karensdager må også vurderes.</i>			
436	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 50, linje 48	Tillegg etter setningen ”... barns sykdom skal i så tilfelle skjermes.”: <i>Langvarig sykdom skal ikke straffes økonomisk. Rehabiliteringspenger skal være på samme nivå som sykepenger.</i>			
437	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 51, linje 5	Tillegg etter setningen ”... den reelle pensjonsalderen i årene som kommer: <i>Venstre vil fjerne arbeidsgiveravgiften for alle over 65 år for å stimulere arbeidsgivere til å beholde og ansette eldre arbeidstagere.</i>	Se også forslag nr. 438.		
438	Haakon Riekes og Anders Bergsaker	Endring	Side 51, linje 27-29	Strekpunktet: - Legge til rette for at kommuner og frivillige organisasjoner kan ansette pensjonister som står utenfor arbeidslivet til lettere omsorgsoppgaver. Halvering eller fjerning av arbeidsgiveravgiften bør vurderes for å få dette til. Endres til: <i>- Fjerne arbeidsgiveravgiften for personer over 65 år for å legge til rette for høyere arbeidsdeltagelse.</i>	Se også forslag nr. 437.		
439	Troms Venstre	Tillegg	Side 51, linje 31	Nytt strekpunkt: <i>- Innføre en mentorordning i arbeidslivet for høytutdannede</i>	Passer eventuelt bedre på side 59,		

				<i>innvandrere og arbeidstakere med spesielle behov på vei ut i arbeidslivet.</i>	linje 7.		
440	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 51, linje 34	<p>Nytt delkap. 9.4</p> <p><u>9.4 Verneplikt og samfunnstjenesteplikt – en styrking av dagens vernepliktsordning</u></p> <p><i>Foruten å sikre forsvaret tilgang på personell, har verneplikten sørget for at befolkningen som helhet føler et eierskap for forsvaret. Også andre samfunnsområder er tjent med et liknende eierskap basert på tilpassede prinsipper. Venstre ønsker derfor å innføre 18 måneder obligatorisk samfunnstjenesteplikt hvorav de første 12 månedene avvikles sammenhengende. Denne primæropplæringen deles i en felles orienterende del med undervisning og en praksisperiode. Primæropplæringen skal omfatte emner knyttet til fellesskapets funksjoner som helsevesen, eldreomsorg, miljøvern, ungdomsarbeid, militærvesen, flyktningsmottak, katastrofeberedskap, demokrati, internasjonalt fredsarbeid og liknende. Hver deltaker blir så tildelt en praksisplass innen ett av områdene som inngår i ordningen. Personellet blir fordelt på de forskjellige områdene basert på behovet innen hvert område, deltakernes ønsker og ønsker fra de aktuelle etatene.</i></p> <p><i>Samfunnstjenesten skal være obligatorisk og skal gjennomføres av alle myndige personer før fylte 30 år. Samfunnstjenesten gjøres obligatorisk ved tildeling av statsborgerskap, og må sees i sammenheng med borgerlønn (se kap 9.1.1).</i></p> <p><i>Foruten å erstatte verneplikten og sikre allmenn deltakelse, vil en slik ordning øke borgernes bevissthet om vitale samfunnsfunksjoner og hva som kreves for at disse skal fungere. Den gir også muligheter for individuell tilpasning slik at alle kan og skal delta uavhengig av kjønn eller sosial bakgrunn. Den gir også gode muligheter for å fange opp mennesker som ellers har lett for å falle utenfor det alminnelige fellesskapet. For eksempel vil de mange som trygdes i ung alder, vesentlig på grunn av manglende jobbtilbud, på denne måten få yrkeserfaring og dermed oppleve den samme følelsen av å bidra som ellers er forbeholdt det heldige flertallet blant oss.”</i></p> <p><i>Derfor vil Venstre:</i></p>	Må vurderes i forhold til tekst om verneplikt m.m., side 84, linje 41-47 i programforslaget. Se også forslag nr. 634 og 641.		

				<i>- Innføre obligatorisk samfunnstjeneste som også omfatter andre samfunnsoppgaver innen beredskap, helse, miljø og fredsarbeid</i>			
441	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 51, linje 34	<p>Nytt delkap.: 9.4</p> <p><u>9.4 Papirløse innvandrere må sikres nødvendig helsehjelp</u> <u>Flere tusen mennesker lever papirløst og ulovlig i dagens Norge. Disse menneskene må sikres samme rett på medisinsk behandling som den øvrige befolkning. Dagens lovverk gir helsevesenet plikt til å gi akutt livreddende hjelp til alle som henvender seg, men mange alvorlige og potensielt livstruende sykdommer kommer ikke innunder retten til akutt nødhjelp. Også mindre infeksjoner, svangerskap etc kan utvikle seg til alvorlige komplikasjoner dersom det ikke gis mulighet til medisinsk tilsyn og oppfølging ved behov.</u></p> <p><u>Derfor vil Venstre:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>At lovverket endres slik at papirløse innvandrere har rett på nødvendig helsehjelp, også når tilstanden ikke er akutt livstruende.</u> - <u>At frivillige organisasjoner som Kirkens bymisjon og Røde Kors må få tilskudd til drift av lavterskel helsetilbud for utsatte grupper i de store byene. Slike tilbud må sikres tilstrekkelige midler til at helsearbeidere som bidrar også kan få lønn for innsatsen.</u> - <u>At anonym helsehjelp må være en mulighet ved at bl.a. journalsystemer og trygderefusjoner sikres mot innsyn fra innvandringsmyndighetene, og det må være mulig å oppnå forsvarlig helsehjelp uten å ha et personnummer.</u> 	Må vurderes i forhold til tekst om mennesker med ulovlig opphold i Norge, kap 11.1.3 side 57, linje 25-41 i programforslaget.		
442	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 51, linje 34	<p>Nytt delkap. 9.4:</p> <p><u>9.4 Prostitusjon</u> <u>Venstre er imot dagens lov, som kriminaliserer sex-kjøp. Prostitusjonsaktiviteten i Norge bør reduseres og forebygges, men ikke ved hjelp av straffeloven. Vårt samfunn må legge til rette for at folk som er i sex-industrien, får reelle muligheter til å komme seg ut av denne situasjonen. Dersom personer havner i et prostitusjonsmiljø, bør dette utløse en attføringspakke, der man får utbetalt en stønad, såfremt man gjennomfører et attføringsløp, f.eks. i form av utdanning. Det bør ikke stilles betingelser om at man skal slutte å selge sex.</u></p>			

Endringsforslag til kapittel 10: Barn og familie: Forslag nr. 443-469, side 71-76 (og side 52-55 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
443	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 52, linje 10-20	<p>10.1 – Fødselsomsorg</p> <p>Det er nødvendig å sikre et desentralisert og differensiert fødetilbud som sikrer kvinner i hele landet trygghet for god fødselshjelp. Det må sikres tilstrekkelige ressurser og kompetanse på alle nivå i fødselsomsorgen, slik at fødselshjelpen holder god kvalitet i alle ledd.</p> <p>Derfor vil Venstre:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Etablere et helhetlig tilbud gjennom svangerskapet, fødsel og barseltid for å gi større grad av trygghet for den gravide og hennes familie, blant annet ved å styrke oppfølging i barseltiden etter hjemkomst. – Utvikle et nasjonalt program med mulighet for fagutvikling av jordmødre i kommunene. 			
444	Hordaland Venstre	Stryking	Side 52, linje 38-39	- Innføre en tidsavgrenset ordning for studenter som har fullført lavere eller høyere grad, men som ikke har opptjent rett til foreldrepenger.			
445	St.Hanshaugen Venstre og Oslo Venstre	Endring	Side 52, linje 41	Endre overskriften fra ”Barnehage” til: ”Barnehage og barneparken” .	Henger delvis sammen med forslag nr. 447.		
446	Akershus Venstre	Endring	Side 52, linje 42 til side 53, linje 7	<p>Avsnittene:</p> <p>Venstres mål for barnehagepolitikken er full barnehagedekning sammen med kvalitet og valgfrihet i tilbudet. Barnehagen skal være et sted for lek, kreativitet og hvile. Men barnehager er også et pedagogisk tilbud. Avdelingsleder må derfor være kvalifisert til å lede barnehager. I stortingsperioden vil Venstre vektlegge en utvikling av kvaliteten i barnehagene, samt sikre tilstrekkelig mange kvalifiserte pedagoger.</p> <p>Venstre ønsker at barnehageeiere og foreldre gis tillit til å organisere tilbudet til beste for barna. Venstre mener at barnehageprisene skal avgjøres lokalt – ut fra lokale forutsetninger, tilbud og særpreg. Offentlige og private barnehager bør behandles likt med hensyn til offentlige tilskudd.</p>	Henger sammen med forslag nr. 449.		

				<p>Endres til:</p> <p><u>Venstres mål for barnehagepolitikken er full barnehagedekning sammen med valgfrihet i tilbudet og kvalitet. Med kvalitet mener Venstre at barnehagen skal ha tilstrekkelige ressurser til å kunne utøve sitt samfunnsmandat etter gjeldende lover, rammeplan og forskrifter. Kommunene skal påse at lovverket følges og ikke tolkes bort fra barnas beste. Innenfor disse rammebetingelser, skal eiere og foreldre gis tillitt og frihet til å organisere tilbudet til barnas beste. Barnehageprisene bør avgjøres lokalt, og offentlige og private barnehager bør likebehandles med hensyn til offentlige tilskudd.</u></p> <p><u>Barnehagen er et pedagogisk tilbud som del av vårt utdanningssystem og livslange læring. Barnehagen skal bygge videre på barns medfødte nysgjerrighet, lære- og skaperglede etter barnets interesser. Barnehagen skal ikke være skole, men en lærende institusjon og verdifull samarbeidspartner med hjemmet og innstanser i kommunen.</u></p> <p><u>Barnehagen skal forebygge lærevansker, helse og sosiale problem, mobbing, og ekskludering av minoritetsgrupper. Barnehagen skal virke stimulerende og forebyggende slik at skolen i økt grad konsentreres mot kunnskapsformidling. Venstre mener dette vil virke samfunnsbesparende. I stortingsperioden vil Venstre vektlegge en videreutvikling av kvaliteten i barnehagene og sikre tilstrekkelig mange kvalifiserte pedagoger etter dagens forskrift om pedagogisk bemanning.</u></p> <p><u>Barnehagen skal gi trygghet, læring, lek, omsorg, glede, og opplevelser, samt bygge på enkeltmenneskes rett og frihet til medbestemmelse. Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling etter humanistiske og demokratiske verdier: Personlig frihet med ansvar for fellesskapet og hverandre. Barnehagen skal bygge på menneskers medfødte skaperevne, kreativitet og ansvarsfølelse. Venstre tror at mennesker som gis frihet er best i stand til å ta ansvar for seg selv, sine medmennesker og livsgrunnlaget til våre etterkommere. Som en av de første institusjoner mennesker møter i samfunnet, skal barnehagen spille en viktig rolle i lavutslipps-,</u></p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<u>kunnskaps- og velferdssamfunnet Venstre arbeider for.</u>			
447	St.Hans- haugen Venstre og Oslo Venstre	Endring	Side 53, linje 15	Strekpunktet: –Ha full barnehagedekning. Endres til: <u>- Sørge for tilbud om barnehage- eller barneparkplass til alle som ønsker det.</u>	Henger delvis sammen med forslag nr. 445.		
448	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 53, linje 17	Strekpunktet: - Arbeide for økt likebehandling av offentlige og private barnehager. Endres til: <u>- Ha likebehandling av private og offentlige barnehager</u> Alternativt: <u>- Arbeide for full likebehandling av offentlige og private barnehager.</u>			
449	Akershus Venstre	Tillegg	Side 53, linje 20	Nye strekpunkt: <u>- Ha kvalitet fremfor makspris.</u> <u>- Sørge for kvalifiserte og tiltrekkelig mange pedagoger.</u> <u>- Sørge for tilstrekkelige rammebetingelser.</u> <u>- Fremme valgmulighet og styrke sunn konkurranse</u> <u>- Arbeide for gode barnehager med rom for å skape humanistiske og demokratiske verdier.</u> <u>- Styrke samarbeid mellom barnehage, hjem, skole, helsetjenester og barnevern.</u>	Henger sammen med forslag nr. 446.		
450	Marit Foss Sundseth, Sør- Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 53, linje 37	Tillegg før setningen ”Venstre vil opprettholde kontantstøtten, men vil se om det er hensiktsmessig å samordne ytelsen med barnetrygden ”: <u>Venstre vil gi familier en reell mulighet til å velge andre løsninger enn barnehage hvis de mener det er best de tre første årene.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
451	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 53, linje 37- 38	Avsnittet: Venstre vil opprettholde kontantstøtten, men vil se om det er hensiktsmessig å samordne ytelsen med barnetrygden. Endres til: <u>Venstre vil fjerne kontantstøtten. Den har visst seg å ha særdeles negativ effekt på integrering i arbeidslivet for kvinner med to- kulturell bakgrunn. Det er heller ikke en offentlig oppgave å betale innbyggere for ikke å velge å benytte et offentlig tilbud.</u>			
452	Lands- styrets	Endring	Side 53, linje 37-	Avsnittet: Venstre vil opprettholde kontantstøtten, men vil se om det er			

	mindretall		38	<p>hensiktsmessig å samordne ytelsen med barnetrygden.</p> <p>Endres til: <u>Vestre vil opprettholde kontantstøtten, men forkorte kontantstøtteperioden til å gjelde inntil barnet er 2 år.</u></p>			
453	Vestfold Venstre	Stryking	Side 54, linje 2	<p>Domstolene bør derfor stå fritt til å velge den samværsløsningen som dommeren mener er til barnets beste.</p>	Henger sammen med forslag nr. 454.		
454	Vestfold Venstre	Endring	Side 54, linje 12-13	<p>Strekpunktet: –Gi domstolene mulighet til å kunne idømme delt bosted når det vil være til barnets beste.</p> <p>Endres til: <u>- Domstolene bør stå fritt til å velge den samværsløsning som dommeren mener er til barnets beste.</u></p>	Henger sammen med forslag nr. 453.		
455	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 54, linje 12-13	<p>Strekpunktet strykes: –Gi domstolene mulighet til å kunne idømme delt bosted når det vil være til barnets beste.</p>			
456	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 54, linje 14	<p>Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”–Gi domstolene mulighet til å kunne idømme delt bosted når det vil være til barnets beste.</p> <p><u>- Utvide barnevernets mandat til også å gjelde ivaretaking av "Loven om barn og foreldre."</u></p>			
457	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 54, linje 14	<p>Strekpunktet strykes: –At systematisk samværssabotasje skal være straffbart.</p>			
458	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 54, linje 15-17	<p>Strekpunktet strykes: –Gjøre offentlige ytelser til foreldre med separat bosted uavhengig av hvor barnet er folkeregistrert. Ytelsene bør deles etter samvær, slik at den som ikke har barnet folkeregistrert hos seg ikke blir økonomisk lidende.</p>			
459	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 54, linje 20-21	<p>Setningen: Barnevernet skal sikre at alle barn får like muligheter og er viktig for å motvirke fattigdom hos barn.</p> <p>Endres til: <u>Barnevernet skal sikre at ingen barn får ødelagt sin oppvekst pga at foreldre ikke makter sin omsorgsoppgave.</u></p>			
460	Hordaland Venstre	Endring	Side 54, linje 21-22	<p>Setningen: Vestre ønsker et mer fleksibelt regelverk som gjør det mulig å tilrettelegge for flere typer hjelpetiltak på et tidligere tidspunkt.</p>			

				Endres til: <u>Barnevernsloven må gjøres til en rettighetslov slik at barnets interesser sikres hovedfokus, i tråd med FNs barnekonvensjon. Barnevernet må arbeide mer forebyggende og komme inn så tidlig som mulig når hjelpetiltak er nødvendige.</u>			
461	Hordaland Venstre	Endring	Side 54, linje 39-41	Setningen: Venstre vil sikre at barn ikke opplever usikkerhet som følge av at private institusjoner trues av nedleggelse av prinsipielle grunner. Endres til: <u>Barn og unges behov for trygghet og kontinuitet i behandlingen må sikres ved omstillinger eller avvikling av barneverninstitusjoner.</u>			
462	Hedmark Venstre	Tillegg	Side 55, linje 2	Nytt strekpunkt før strekpunktet ”- Styrke barnevernet og sosialtjenesten slik at barn som lever...”: <u>- Revidere og samordne relevante lover (barneloven, barneverntjenestelove, vergemålsloven og opplæringsloven) for ytterligere å sikre barns rettigheter.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
463	Hordaland Venstre	Endring	Side 55, linje 15-16	Strekpunktet: - Sikre at private og ideelle institusjoner skal ha en reell mulighet til å utfordre offentlige tilbud på pris og kvalitet. Endres til: <u>- Sikre at ideelle institusjoner fortsatt skal være en viktig aktør og tjenesteyter innen barnevernet.</u>			
464	Venstres bystyregruppe i Stavanger	Tillegg	Side 55, linje 17	Nytt strekpunkt etter strekpunktet ”... mulighet til å utfordre offentlige tilbud på pris og kvalitet.”: <u>- At det skal sikres tilstrekkelig med institusjonsplasser.</u>			
465	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 55, linje 17-18	Strekpunktet strykes –Opprette styrer for de regionale barne- ungdoms og familieetatene med folkevalgt representasjon.			
466	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 55, linje 19-20	Strekpunktet strykes: –Gi Helsetilsynet adgang til å ilegge kommuner dagbøter eller stenge kommunale og statlige barnevernstjenester ved påpekte mangler.			
467	Hordaland	Tillegg	Side 55,	Nye strekpunkt:			

	Venstre		linje 21	<u>- Fjerne asylsuvereniteten i BUP systemet</u> <u>- Lovregulere samarbeidet mellom helseforetakene og barnevernet.</u>			
468	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 55, linje 21	Nytt strekpunkt: <u>- Sikre samiske barns rettigheter med tanke på deres kulturelle bakgrunn og de tradisjonelle former for løsninger på barnevernsaker.</u>			
469	Møre og Romsdal Venstre	Stryking	Side 55, linje 29	Strekpunktet strykes: —At prosessen for å bli godkjent som adopsjonsforelder maksimalt må ta 9 måneder.			

Endringsforslag til kapittel 11: Innvandring og integrering: Forslag nr. 470-484, side 77-78 (og side 56-59 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
470	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 56, linje 8	Tillegg etter setningen "...og ha respekt for norske lover: <u>Venstre har et langsiktig mål om fri innvandring.</u>	Dette var tidligere en mindretallsinnstilling med dissen fra programkomiteen. Se også forslag nr. 479 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
471	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 56, linje 35	Tillegg etter setningen "...stigmatisering og sosial utstøtelse." <u>Retur til hjemland er ikke et reelt alternativ for alle ofre for menneskehandel. Det må skapes et mer fleksibelt regelverk, som gir offer for menneskehandel mulighet til å skaffe seg ordinært arbeid og/eller utdanning i Norge</u>			
472	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 57, linje 4	Strekpunktet strykes: —At asylsøkere må gis mulighet til å arbeide mens søknaden behandles.			
473	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 57, linje 5-6	Strekpunktet strykes: —At asylsøkere kan "skifte kø" fra søknad om asyl til søknad om opphold på grunnlag av arbeid.			
474	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 57, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Gi ureturnerbare og langsiktig asylsøkere skal rett til norskopplæring.</u>			
475	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 57, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Være pådriver for innvandrerkvinner sine rettigheter og integrering i samfunnet.</u>			
476	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 57, linje 18-19	Strekpunktet strykes: —Innføre et anonymt vitneprov i intervju med utlendingsmyndighetene om familiegjenforening.			
477	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 57, linje 25	Overskriften endres fra "Mennesker med ulovlig opphold i Norge" til " <u>Papirløse innvandrere</u> "			
478	Landsstyrets	Tillegg	Side 57, linje 42	Nytt strekpunkt: <u>- At ikke-returerbare asylsøkere gis mulighet til å arbeide.</u>			

	mindretall						
479	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 57, linje 46	Venstre vil på denne bakgrunn modernisere arbeidsinnvandringsreglene, <u>og på sikt innføre fri arbeidsinnvandring.</u>	Se også forslag nr. 470 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
480	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 57, linje 46	Tillegg etter setningen "... bakgrunn modernisere arbeidsinnvandringsreglene." <u>Venstre vil at alle som har arbeid i Norge automatisk skal få opphold.</u>			
481	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 58, linje 9-10	- Gi alle utenlandske studenter som har gjennomført høyere utdanning i Norge seks måneders opphold etter endte studier med sikte på å finne arbeid i Norge, <u>og permanent opphold hvis man får arbeid.</u>			
482	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 59, linje 3-4	Strekpunktet strykes: Innføre forsøk med anonyme søknader i offentlig sektor. Ved å anonymisere søknaden før den skal ansette ser den, vil kun kvalifikasjonene komme fram av søknaden.			
483	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 59, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Stille krav ved offentlig anbud til private bedrifter om rekruttering av innvandrere.</u>	Se også forslag nr. 484 med tilnærmet samme meningsinnhold.		
484	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 59, linje 7	Nytt strekpunkt: <u>- Stille krav om målrettet innsats for rekruttering av innvandrere som kriterium ved offentlige anbudsprosesser.</u>	Nytt forslag: Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 483 med tilnærmet samme meningsinnhold.		

Endringsforslag til kapittel 12: Justis: Forslag nr. 485-498, side 79-80 (og side 60-62 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
485	Hedmark Venstre	Endring	Side 60, linje 30-31	Straff skal vise at samfunnet ikke aksepterer straffbar uønsket og skadelig adferd og legge til rette for å få lovbryteren tilbake til samfunnet som en lovlydig borger.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
486	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 60, linje 37	Nytt avsnitt: <u>Venstre er positive til at lekfolk deltar ved avgjørelse av straffesaker, men vi ønsker en helhetlig gjennomgang av på hvilken måte disse involveres.</u>			
487	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 60, linje 39-40	Setningen: Venstre vil derfor styrke dagens juryordning ved at det innføres skriftlig begrunnelse ved domsavsigelse. Endres til: <u>Venstre vil derfor endre dagens juryordning som ikke gir den garanti for saklighet og etterprøvnbarhet som ligger i et begrunnelseskrav.</u>			
488	Akershus Venstre	Tillegg	Side 61, linje 21	Nytt strekpunkt: <u>- Sørg for nok utdannet bemanning.</u>			
489	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 61, linje 29-30	Setningen strykes: For å bedre kommunikasjon og øke tillit og skape større nærhet mellom politi og publikum, vil Venstre øke politiets aktive uniformerte utetjeneste.			
490	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 61, linje 45	Nytt strekpunkt: <u>- Øke politiets aktive uniformerte utetjeneste.</u>			
491	Hordaland Venstre	Stryking	Side 62, linje 19	Strekpunktet strykes: - Innføre meldeplikt for de som i dag har en plikt til å avverge kjønnslemlestelse.			
492	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 62, linje 20	Nytt delkap. 12.5 (eksisterende 12.5 blir 12.6 etc): <u>12.5 Prostitusjon og sexkjøp</u> <u>Venstre er imot dagens lov, som kriminaliserer sex-kjøp. Prostitusjonsaktiviteten i Norge bør reduseres og forebygges, men ikke ved hjelp av generell kriminalisering</u>			
493	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 62, linje 39,	Nye strekpunkt: <u>- Ha økt satsing for å stoppe hallikvirksomhet.</u>			

				<p><u>- Styrke tiltak for kvinner i prostitusjonsmiljøene.</u> <u>- Bekjempe handel med kvinner og barn.</u></p>			
494	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 62, linje 49	<p>Nytt strekpunkt: <u>- Overføre regnskapslovgivningen fra Finansdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet.</u></p>	Passer eventuelt bedre i næringskap. (side 30, linje 40)		
495	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 62, linje 49	<p>Nytt strekpunkt: <u>- Avkriminalisere sex-kjøp</u></p>			
496	Skodje Venstre	Tillegg	Side 62, linje 49	<p>Nytt strekpunkt: <u>- At juryordningen skal bestå.</u></p>			
497	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 62, linje 49	<p>Nytt delkap. 12.7: <u>12.7 Høyesterett</u> <u>Når Høyesterett skal avgjøre hvor grensen går mellom yringsfrihet og rasisme, i hvilke tilfeller du har krav på kompensasjon når staten overtar eiendommen din, eller hvor langt media kan gå i trykking av bilder og informasjon – er det på ingen måte irrelevant hva slags bakgrunn, verdier og politisk syn dommerne har. Venstre mener det er av vesentlig interesse for samfunnet å få samfunnet å få innsyn i dommerutnevningene. Derfor vil Venstre at Stortinget skal få mulighet til å kalle inn dommerkandidatene til høring, og at det i sammenheng med utnevnelsen skal følge med grunngiving for hvorfor de aktuelle kandidatene er de best kvalifiserte.</u></p>			
498	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 62, linje 49	<p>Nytt delkap. 12.7: <u>12.7 Menneskesmugling vs menneskehandel</u> <u>Menneskehandel er et alvorlig problem hvor mennesker fraktes mot sin vilje for jobb som slaver i andre land. Dette er en grotesk krenkelse av menneskets egenverdi og må straffes strengt.</u> <u>Menneskesmugling derimot er når noen hjelper andre i å komme seg inn i land med lukkede grenser i søken etter en bedre hverdag.</u> <u>Venstre mener at strafferammen for disse forbrytelsene må skilles og at menneskesmugling må avkriminaliseres da det er et menneskes rett å søke lykke og velstand for sin familie og sine medmennesker.</u> <u>Derfor vil Venstre:</u> <u>- Skille mellom menneskehandel og menneskesmugling.</u></p>			

Endringsforslag til kapittel 13: Individ og stat: Forslag nr. 499-539, side 81-89 (og side 63-69 i programforslaget), samt dissens nr. 2 (om romavlytting) og dissens nr. 3 (om kommunestruktur/fylkeskommunene).

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
499	Hedmark Venstre	Endring	Side 63, linje 3	Setningen: Liberalismens mål er enkeltmenneskets frihet. Endres til: <u>En grunnleggende liberal verdi er enkeltmenneskets frihet.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
500	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 63, linje 29-30	Det sivile samfunnet omfatter blant annet selvstendige organisasjoner, kulturliv, tros- og livssynssamfunn, <u>ulik etnisk bakgrunn</u> og den kritiske offentlighet som mediene og andre bidrar til å skape.			
501	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 64, linje 20-21	- Skille stat og kirke. Skillet må gjennomføres på en slik måte at det fortsatt blir rom for en bred folkekirke i det norske samfunn. <u>Dette forutsetter bl.a. at man sikrer tilstrekkelig antall prester i Den norske kirke.</u>			
502	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 64, linje 22	- Likestille finansieringen av alle tros- og livssynssamfunn <u>som godtar Barnekonvensjonen og FNs menneskerettigheter.</u>			
503	Haakon Riekeles og Anders Bergsaker	Endring	Side 65, linje 10-12	Setningen: Venstre mener det må foreligge en reell fare for gjentakelse av en forbrytelse for at en person skal inn i politiets DNA-register. Endres til: <u>Venstre mener at fordelene ved et DNA-register ikke veier opp for krenkelsen av individets anonymitet. Et DNA-register er også en unødvendig tilleggsstraff. Venstre vil derfor avvikle DNA-registeret.</u>	Henger sammen med forslag nr. 505. Se også forslag nr. 504 og 506, 507 og 508.		
504	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 65, linje 12	Tillegg etter setningen "... en person skal inn i politiets DNA-register.": <u>Opplysninger i registeret skal slettes 10 år etter endt soning. For førstegangsforbrytere under myndighetsalder skal opplysningene slettes 2 år etter endt soning. Forutsetningen for sletting fra registeret er at vedkommende ikke har begått nye lovbrudd som kvalifiserer for registrering i perioden.</u>	Se også forslag nr. 503 og 505-508.		
505	Haakon Riekeles og Anders	Endring	Side 65, linje 26-27	Strekpunktet strykes: —At kun de som er idømt straff (rettskraftig dom) på seks måneders ubetinget fengsel eller mer bør registreres i DNA-registeret.	Henger sammen med forslag nr. 503. Se også forslag nr.		

	Bergsaker				504 og 506-508.		
506	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 65, linje 26-27	- At kun de som er idømt straff (rettskraftig dom) på seks måneders ubetinget fengsel eller mer <i>for vold eller voldtektsforbrytelse</i> bør registreres i DNA-registeret.	Se også forslag nr. 503, 504, 507 og 508.		
507	Landsstyrets mindretall	Endring/tillegg	Side 65, linje 26-27	- At kun de som er idømt straff (<i>ved</i> rettskraftig dom) på seks måneders ubetinget fengsel eller mer for alvorlige forbrytelser mot liv og legeme bør skal kunne registreres i DNA-registeret.	Se også forslag nr. 503-506 og 508.		
508	Landsstyrets mindretall	Endring/tillegg	Side 65, linje 26-27	Strekpunktet: —At kun de som er idømt straff (rettskraftig dom) på seks måneders ubetinget fengsel eller mer bør registreres i DNA-registeret. Endres til: <i>- At kun de som er dømt for grove forbrytelser og straff på minimum 3 års ubetinget fengsel, og der domstolen mener det er stor fare for gjentakelse, skal registreres i DNA-registeret.</i>	Se også forslag nr. 503-507.		
509	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 65, linje 28	Nytt strekpunkt: <i>- Innføre en ekstra avgift for overvåkning på offentlige steder, for å sikre at overvåkeren skal betale for krenking av andres personvern</i>			
510	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 65, linje 28	Nytt strekpunkt : <i>- Sikre for at rettsikkerheten til den samiske befolkningen blir ivaretatt ved at kompetansen om samiske forhold, kultur, språk og levestett styrkes gjennom at høyere rettsinstanser har den nødvendige kompetansen.</i>			
D2	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 65, linje 28	Nytt strekpunkt : <i>- Fjerne dagens åpning i lovverket for bruk av romavlytting av hensyn til grunnleggende personvern hensyn.</i>	Dissens fra et mindretall i landsstyret.		
511	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 65, etter linje 49	Nytt strekpunkt: <i>- Fjerne fagforeningsfradraget</i>			
512	Hedmark Venstre	Endring	Side 66, linje 2-3	Venstres mål er at alle mennesker skal kunne delta i samfunnet på lik linje med andre uavhengig av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, religion <i>politisk og religiøst livssyn</i> eller seksuell orientering.	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
513	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 66, linje 6-7	Kvinner og menn skal ha like muligheter for å påvirke samfunnsutviklingen og likestilles på alle samfunnsområder. <i>Reel likestilling innebærer å behandle alle som individer og utelukker derfor bruk av kvotering som virkemiddel.</i>			
514	Landsstyrets	Endring	Side 66, linje 7-9	Setningen: Lønsforhandlinger der det offentlige er part, må det legges vekt på			

	mindretall			at kvinne dominerte yrker sikres en lønsmessig rettferdighet. " Endres til: <i>Venstre vil redusere lønnsforskjellen mellom kvinner og men gjennom å jobbe for et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked</i>			
515	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 66, linje 23	Nytt strekpunkt før strekpunktet ”At det også skal tas hensyn til...”: <i>- Rette opp diskrimineringen mellom kvinner og menn både med hensyn til lønn, arbeidsvilkår og pensjonsrettigheter.</i>	Se også forslag nr. 519 med tilnærmet likt innhold.		
516	Skodje Venstre	Stryking	Side 66, linje 26-27	Strekpunktet strykes: – Legge til rette for at eksisterende bygg, anlegg og uteområder er universelt utformet fra 2020. Eksisterende transportmidler skal være universelt utformet innen 2025.			
517	Skodje Venstre	Tillegg	Side 66, linje 29-30	- Sørge for at informasjon fra det offentlige er tilgjengelig for alle. Offentlige etater og foretak må ha nettsider som er universelt utformet. <i>Universelt utformet betyr også at informasjon skal være tilgjengelig på bokmål, nynorsk og samisk.</i>	Se også forslag nr. 518.		
518	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 66, linje 29-30	- Sørge for at informasjon fra det offentlige er tilgjengelig for alle. Offentlige etater og foretak må ha nettsider som er universelt utformet, <i>der informasjonen er skrevet både på norsk og samisk</i>	Se også forslag nr. 517.		
519	Rogaland Venstre	Tillegg	Side 66, linje 32	Nytt strekpunkt: <i>- Sikre lik lønn for likt arbeid.</i>	Se også forslag nr. 515 med tilnærmet likt innhold.		
520	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 66, linje 32	Nytt strekpunkt: <i>- Fremme likestilling uten å ta i bruk kjønnskvoltering som virkemiddel</i>			
521	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 67, linje 18	Nytt avsnitt: <i>Let demokrati er det et grunnleggende prinsipp at alle borgere har like mye makt gjennom stemmeseddelen. Dagens valgordning gjør at stemmen til velgere i fylker med stort areal teller mye mer enn stemmen till velgere i fylker med lite areal. Ordningen må endres slik at hver stemme teller tilnærmet like mye, men de regionale valgkretsene bør bestå som i dag.</i>			
522	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 67, linje 42-43	Avsnittet styrkes: Venstre mener stemmerett til 16 åringer vil bidra til økt engasjement og rekruttering til politisk aktivitet blant unge.	Henger sammen med forslag nr. 525.		
523	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 68, linje 8	Nytt avsnitt: <i>Dagens valgordning favoriserer større partier ved at det er vanskeligere å få det første mandatet i et fylke enn de etterfølgende</i>			

				<i>mandatene. Behovet for å begrense antall partier på Stortinget er allerede ivaretatt gjennom sperregrensen på utjevningsmandater. Venstre vil derfor fjerne denne favoriseringen av større partier. Ved fordeling av mandater etter stortingsvalg skal Sainte-Laguës umodifiserte metode benyttes, slik at første deletall blir 1, og ikke 1,4.</i>			
524	Rogaland Venstre	Stryking	Side 68, linje 10-11	Strekpunktet strykes: —At forvaltningens dokumenter som blir unntatt offentlighet som hovedregel skal gjøres offentlig tilgjengelige etter fem år.			
525	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 68, line 19	Strekpunktet strykes: —At stemmerettsalderen skal være 16 år.	Henger sammen med forslag nr. 522.		
526	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 68, linje 22	Nytt strekpunkt: <i>- At det skal avholdes en folkeavstemming om en eventuell videreføring av monarkiet.</i>			
D3	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 69, linje 7-21	<p>Avsnittene: Venstre vil gjennomføre en ny kommunereform ved at Stortinget fastsetter et måltall for hvor mange kommuner reformen skal resultere i, men hvor kommunene selv får bestemme de nye kommunegrensene. Staten må forplikte seg til å overføre offentlige oppgaver til det nye kommunenivået, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer. Det bør legges vekt på å redusere antall kommuner i naturlige sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Av hensyn til Norges spesielle geografi kan det ikke settes en absolutt minimumsgrense for antall innbyggere i kommunene. Det må lages spesielle ordninger for øykommuner og andre kommuner der geografi gjør kommunesammenslåing mindre aktuelt. Fylkeskommunen skal bestå som et mellomnivå mellom kommune og stat.</p> <p>Det må lages en egen lov for gjennomføring av reformen som forplikter staten til desentralisering av konkrete oppgaver. I loven må det presiseres at prosessen skal baseres på frivillighet ved at kommunene i utgangspunktet selv velger hvem de vil slå seg sammen med, men at staten i siste instans har en mulighet til å kunne gripe inn for å sikre at måltallet nås slik at ikke desentraliseringen av oppgaver forhindres.</p> <p>Endres til: <i>For å få flere, sterkere kommuner ønsker Venstre at det blir</i></p>	Dissens fra et mindretall i landsstyret. Se også forslag nr. 527-530.		

				<p><i>gjennomført en prosess som blant annet utreder mer konkret hvilke oppgaver kommunene skal få overført og størrelse/antall på kommunene. I tillegg ønsker en å vurdere flere belønningsordninger ved kommunesammenslåing og hvilke oppgaver en kan samarbeide om på tvers av kommunegrensene. I denne prosessen er det viktig med høring i kommune-Norge og svarene kommunene gir skal være viktige for utfallet av prosessen.</i></p>			
527	Program komiteen	Endring	Side 69, linje 7-21	<p>Avsnittene: Venstre vil gjennomføre en ny kommunereform ved at Stortinget fastsetter et måltall for hvor mange kommuner reformen skal resultere i, men hvor kommunene selv får bestemme de nye kommunegrensene. Staten må forplikte seg til å overføre offentlige oppgaver til det nye kommunenivået, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer. Det bør legges vekt på å redusere antall kommuner i naturlige sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Av hensyn til Norges spesielle geografi kan det ikke settes en absolutt minimumsgrense for antall innbyggere i kommunene. Det må lages spesielle ordninger for øykommuner og andre kommuner der geografi gjør kommunesammenslåing mindre aktuelt. Fylkeskommunen skal bestå som et mellomnivå mellom kommune og stat.</p> <p>Det må lages en egen lov for gjennomføring av reformen som forplikter staten til desentralisering av konkrete oppgaver. I loven må det presiseres at prosessen skal baseres på frivillighet ved at kommunene i utgangspunktet selv velger hvem de vil slå seg sammen med, men at staten i siste instans har en mulighet til å kunne gripe inn for å sikre at måltallet nås slik at ikke desentraliseringen av oppgaver forhindres.</p> <p>Endres til: <i>Venstre vil gjennomføre den nye kommunereformen ved at kommunegrensene fastsettes av Stortinget etter en forutgående høring i kommune-Norge. Reformen bør legge opp til en prosess der en ender med 80-100 regionkommuner, tilsvarende dagens naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. I tillegg til å overta oppgaver fra staten, skal de nye regionkommunene overta oppgavene til dagens fylkeskommuner slik at fylkeskommunen kan fjernes som forvaltningsnivå.</i></p>	<p>Dette var tidligere en mindretallsinnstilling med dissens fra programkomiteen. Se også dissens nr. 3 og forslag nr. 526, 528, 529 og 530.</p>		

528	Halden Venstre	Endring	Side 69, linje 7-21	<p>Avsnittene: Venstre vil gjennomføre en ny kommunereform ved at Stortinget fastsetter et måltall for hvor mange kommuner reformen skal resultere i, men hvor kommunene selv får bestemme de nye kommunegrensene. Staten må forplikte seg til å overføre offentlige oppgaver til det nye kommunenivået, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer. Det bør legges vekt på å redusere antall kommuner i naturlige sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Av hensyn til Norges spesielle geografi kan det ikke settes en absolutt minimumsgrense for antall innbyggere i kommunene. Det må lages spesielle ordninger for øykommuner og andre kommuner der geografi gjør kommunesammenslåing mindre aktuelt. Fylkeskommunen skal bestå som et mellomnivå mellom kommune og stat.</p> <p>Det må lages en egen lov for gjennomføring av reformen som forplikter staten til desentralisering av konkrete oppgaver. I loven må det presiseres at prosessen skal baseres på frivillighet ved at kommunene i utgangspunktet selv velger hvem de vil slå seg sammen med, men at staten i siste instans har en mulighet til å kunne gripe inn for å sikre at måltallet nås slik at ikke desentraliseringen av oppgaver forhindres.</p> <p>Endres til: <u>For å få flere, sterkere kommuner ønsker Venstre at det blir gjennomført en prosess som blant annet utreder mer konkret hvilke oppgaver kommunene skal få overført. I tillegg ønsker vi å vurdere flere belønningsordninger ved kommunesammenslåing og hvilke oppgaver man kan samarbeide om på tvers av kommunegrensene. Det må være opp til kommunene selv, å avgjøre om de ønsker å løse de nye oppgavene ved sammenslåing eller forpliktende samarbeide mellom nabokommuner.</u></p>	<p>Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også dissens nr. 3 og forslag nr. 526, 527, 529 og 530.</p>		
529	Grorud Venstre	Endring	Side 69, linje 7-21	<p>Avsnittene: Venstre vil gjennomføre en ny kommunereform ved at Stortinget fastsetter et måltall for hvor mange kommuner reformen skal resultere i, men hvor kommunene selv får bestemme de nye kommunegrensene. Staten må forplikte seg til å overføre offentlige oppgaver til det nye kommunenivået, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer. Det bør legges vekt på å redusere</p>	<p>Se også dissens nr. 3 og forslag nr. 526, 527, 528 og 530.</p>		

				<p>antall kommuner i naturlige sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Av hensyn til Norges spesielle geografi kan det ikke settes en absolutt minimumsgrense for antall innbyggere i kommunene. Det må lages spesielle ordninger for øykommuner og andre kommuner der geografi gjør kommunesammenslåing mindre aktuelt. Fylkeskommunen skal bestå som et mellomnivå mellom kommune og stat.</p> <p>Det må lages en egen lov for gjennomføring av reformen som forplikter staten til desentralisering av konkrete oppgaver. I loven må det presiseres at prosessen skal baseres på frivillighet ved at kommunene i utgangspunktet selv velger hvem de vil slå seg sammen med, men at staten i siste instans har en mulighet til å kunne gripe inn for å sikre at måltallet nås slik at ikke desentraliseringen av oppgaver forhindres.</p> <p>Endres til: <u>Venstre mener at de enkelte kommuner selv fullt ut må bestemme om de vil slå seg sammen eller ikke. Ingen former for tvang eller sterke lokkemidler er akseptabelt. Dette er et grunnleggende demokratisk prinsipp i Venstre.</u></p>			
530	Hedmark Venstre	Endring	Side 69, linje 7-12	<p>Setningene: <u>Venstre vil gjennomføre en ny kommunereform ved at Stortinget fastsetter et måltall for hvor mange kommuner reformen skal resultere i, men hvor kommunene selv får bestemme de nye kommunegrensene. Staten må forplikte seg til å overføre offentlige oppgaver til det nye kommunenivået, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer. Det bør legges vekt på redusere antall kommuner i naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.</u></p> <p>Endres til: <u>Venstre vil gjennomføre en kommunereform med mål å ivareta dagens bosettingsmønster. Reformen innebærer:</u> - at Stortinget fastsetter et måltall for hvor mange kommuner reformen skal resultere i. - at kommunene selv bestemmer de nye kommunegrensene. - at staten forplikter seg til å overføre offentlige oppgaver til de nye kommunene, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer.</p>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også dissens nr. 3 og forslag nr. 526, 527, 528 og 529.		

				<i>- at strukturendringene skal ta utgangspunkt i naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.</i>			
531	Nord-Trøndelag Venstre	Stryking	Side 69, linje 9-10	Staten må forplikte seg til å overføre offentlige oppgaver til det nye kommunenivået, slik at andelen øker fra dagens 40 prosent til 50 prosent eller mer.			
532	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 69, linje 10-12	Setningen: Det bør legges vekt på å redusere antall kommuner i naturlige sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Endres til: <i>De nye kommunene må utvikles i et regionalt perspektiv og det må gis rom for ulike løsninger lokalt.</i>			
533	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 69, linje 15	Setningen: Fylkeskommunen skal bestå som et mellomnivå mellom kommune og stat.” Endres til: <i>Venstre vil ha et sterkt folkevalgt forvaltningsnivå mellom stat og kommune. For at dette nivået skal kunne forvalte oppgavene som nå styres på nasjonalt nivå, bør dagens fylkeskommuner erstattes av færre og større regioner</i>			
534	Nærøy Venstre	Endring	Side 69, linje 18-21	Setningen: I loven må det presiseres at prosessen skal baseres på frivillighet ved at kommunene i utgangspunktet selv velger hvem de vil slå seg sammen med, men at staten i siste instans har en mulighet til å kunne gripe inn for å sikre at måltallet nås slik at ikke desentraliseringen av oppgaver forhindres. Endres til: <i>I loven må det presiseres at prosessen skal baseres på frivillighet, slik at kommunene selv bestemmer om de skal slå seg sammen med andre kommuner og hvem de skal slå seg sammen med. Staten må kunne innrette virkemiddelbruk, slik at kommunene stimuleres til å finne hensiktsmessige løsninger til endret kommunestruktur der det er hensiktsmessig.</i>			
535	Nord-Trøndelag Venstre	Tillegg	Side 69, linje 21	Tillegg etter setningen ”... slik at ikke desentraliseringen av oppgaver forhindres.”: <i>Ved gjennomføringen må det være plass for et lokaldemokrati som tar utgangspunkt i tradisjoner og lokale behov.</i>			

536	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 69, linje 37-38	Gjennomføre en kommunereform der flere oppgaver blir desentralisert fra staten ned til nye, sterkere kommuner <u>og fylkeskommuner.</u>			
537	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 69, linje 41	Nytt strekpunkt: <u>- At dagens fylkeskommuner bør vurderes endret til større regioner.</u>			
538	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 69, linje 48	Nytt avsnitt: <u>På mange mindre steder i Norge har ikke Vinmonopolet utsalg, på tross av at innbyggerne ønsker et slikt utsalg. Venstre går inn for at kommunene skal kunne tillate salg av vin i butikker som oppfyller alminnelige vilkår for salg av alkoholholdige drikkevarer.</u>	Henger sammen med forslag nr. 539.		
539	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 69, linje 51	Nytt strekpunkt: <u>- Åpne for vinsalg i butikk</u>	Henger sammen med forslag nr. 538.		

Endringsforslag til kapittel 14: Kultur: Forslag nr. 540-579, side 90-96 (og side 70-74 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
540	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 70, linje 4	Kultur er viktig for demokrati, samhold og glede. <u>Kulturlivet kommenterer samfunnet og kan derfor ha samfunnsendrende makt.</u>			
541	Oppland Venstre	Tillegg	Side 70, linje 6	En offensiv kulturpolitikk henger derfor også sammen med et vern av ytringsfriheten, <u>og en kamp for levende lokalsamfunn i hele landet. Mennesket dannes gjennom møtet med kulturen, både den lokale, folkelige og den profesjonelle. Mennesket utvikler sin identitet gjennom kulturen, derfor må kulturuttrykkene være tilstede i alle samfunnsområder, og gjennomsyre Venstres tenkning og program.</u>			
542	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 70, linje 7-10	Avsnittet: Venstre er kritisk til dagens sterke sentralstyring av norsk kulturliv. Venstre vil ha en samlet gjennomgang av kulturpolitikken med sikte på å erstatte dagens statlige detaljstyring med desentralisering av makt ned på regionalt og lokalt nivå. Desentralisering vil gi grunnlag for mer mangfold og mer frihet i kunst og kulturlivet. Endres til: <u>Venstre ønsker et kulturliv uten for sterk statlig overstyring. Det offentlige må sørge for midler til et fritt, selvstendig og kritisk kulturliv.</u>			
543	Buskerud Venstre	Tillegg	Side 70, linje 12-13	Den offentlige støtten til kultur må kanaliseres på en måte som bidrar til kvalitet, bredde og mangfold, og som gjør kulturaktørene uavhengig av politiske meninger eller føringer, <u>og private investorer.</u>			
544	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 70, linje 12-13	Den offentlige støtten til kultur må kanaliseres på en måte som bidrar til kvalitet, bredde og mangfold, og som gjør kulturaktørene uavhengig av politiske meninger eller føringer. <u>Samtidig bør støtteordninger gjøres mindre avhengig av prosjektopplegg, med tilhørende omfattende søknads- og rapportskriving.</u>			
545	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 70, linje 13-15	Setningen: Venstre vil se på alternative måter for hvordan man kan øke privat finansiering av norsk kultur, blant annet gjennom skattesystemet. Endres til: <u>Venstre vil at staten skal engasjere seg sterkt i støtte til kunst og kultur. Samtidig må staten oppmuntre til økt alternativ finansiering.</u>			

				<i>gjerne til etablering av et fond for kunst og kultur (jfr. Carlsbergfondet.)</i>			
546	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 70, linje 21	Tillegg etter setningen "... større desentralisert kultursektor." <i>Venstre ønsker økte overføringer til fylkene for å styrke en felles kultur- og næringslivssatsing.</i>			
547	Sogn og Fjordane Venstre	Tillegg	Side 70, linje 23	Nytt delkap 14.1 (opprinnelig 14.1 blir 14.2 etc.): <u>14.1 Talent- og breddeutvikling - satse på barne- og ungdomskultur</u> <i>Venstre ønsker at barn og unge, uavhengig av bosted, skal ha gode forutsetninger for å tilegne seg kunnskap om kultur, både som utøvere og som konsumenter. Mange kommuner mangler egnede lokaler for profesjonell kulturformidling, og det er mangel på egnede og rimelige øvingsrom til frivillig kulturliv (som kor og korps.) Det er nødvendig med ressurser til å følge opp talenter på kunst- og kulturområdet, de er viktige forbilder og inspirerer barn og unge til å utvikle seg kulturelt.</i> <i>Derfor vil Venstre:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Kulturskolene skal styrkes og være tilgjengelig for alle barn og unge.</u> - <u>Kulturskolene skal gi et sjangermessig breddetilbud</u> - <u>Gi særlige utviklingsmuligheter innen kunst og kultur til unge talenter, gjennom et mangfold av kurs- og utdanningsinstitusjoner på alle nivå (videregående skoler, folkehøgskoler, kunstskoler, høgskoler, utvekslings- og stipendordninger m.m.)</u> - <u>Legge til rette for økt satsing på lokale og regionale kulturbygg.</u> - <u>Videreutvikle Den kulturelle skolesekken i hele landet og styrke tilgangen på produksjoner, særlig sceneproduksjoner.</u> - <u>Øke satsing på film og digitale medier gjennom regionale kompetansesenter for barn og unge.</u> 	Se også forslag nr. 548.		
548	Per Magnus Finnanger Sandmark Østfold Venstre	Tillegg	Side 70, linje 23	Nytt delkap 14.1 (opprinnelig 14.1 blir 14.2 etc.): 14.1 Barne- og ungdomskultur Venstre ønsker at barn og unge, uavhengig av hvem de er, skal ha muligheten til å oppleve mestring gjennom kulturlivet, både som aktive utøvere og som tilskuere. For at alle barn og unge skal ha muligheten til dette kreves det en satsning på kommunenes kultur- og fritidstilbud. Venstre ønsker å se på kulturskolen og det frivillige kulturlivet som viktige bærebjelker i levende lokalsamfunn med godt	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 547.		

				<p>oppvekstmiljø. For å ivareta kommunalt selvstyre og lokale særegenheter er det viktig at kommunene selv får disponere økonomiske midler, men de forvaltningsmessige rammene for og prioriteringen av barne- og ungdomskultur må være en nasjonal oppgave.</p> <p>Derfor vil Venstre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At kommunene skal ha tilstrekkelig rammetilskudd til å kunne gi et bredt kulturskoletilbud av høy kvalitet og sikre tilskudd til det frivillige kulturlivet. - At det nasjonale kompetansesenteret for kunst og kultur i opplæringen skal få økte ressurser til å kunne styrke kulturskolene. - At den Kulturelle Skolesekken videreføres og styrkes. - Legge til rette for økt satsing på lokale og regionale kulturbygg. - Gi særlige utviklingsmuligheter innen kunst og kultur til unge talenter, gjennom et mangfold av kurs- og utdanningsinstitusjoner på alle nivå (videregående skoler, folkehøgskoler, kunstsoler, høyskoler, utvekslings- og stipendordninger m.m.) - Gi barne- og ungdomsorganisasjoner økt statlig støtte. <p>→ Se punkt 13.3. Det sivile samfunnet og frivillighet</p>			
549	Hordaland Venstre	Endring	Side 70, linje 23	Overskriften endres fra ” <u>Friskapende kunstnere</u> ” til ” <u>Kulturlivet som arbeidsplass</u> ”.			
550	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 70, linje 29-30	Gjennom oppdaterte stipendordninger og gode støtteordninger vil Venstre sikre bredden i norsk kunst. <u>For å styrke mangfoldet i kulturlivet og kontakten med publikum, må den offentlige støtten suppleres med økt privat finansiering.</u>			
551	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 70, linje 37	Nye strekpunkt: <u>- Gi bedrifter skattefradrag for innkjøp av kunst og kulturtjenester.</u> <u>- Forenkle stiftelsesregelverket og innføre skattefradrag for gaver til private stiftelser.</u>			
552	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 70, linje 37	Nytt strekpunkt: <u>- Innføre fritak for merverdiavgift for kunst- og kulturhåndverkere</u>			
553	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 70, linje 44-45	Setningene: Norge har to likestilte riksspråk, en samisk språkkultur og en rekke minoritetsspråk. Venstre ønsker en mer aktiv likestillingspolitikk enn i dag mellom nynorsk og bokmål, også når nye medier og ny teknologi tas i bruk.			

				Endres til: <u>Nynorsk og bokmål må være likestilte i nye medium og når ny teknologi blir tatt i bruk.</u>			
554	St.Hans- haugen Venstre og Oslo Venstre	Stryking	Side 70, linje 44 til side 71, linje 1	Venstre ønsker en mer aktiv likestillingspolitikk enn i dag mellom nynorsk og bokmål, også når nye medier og ny teknologi tas i bruk.			
555	Oslo Venstre	Stryking	Side 71, linje 16	Strekpunktet strykes: –Opprettholde støtteordningen for distriktsbokhandlere			
556	Lands- styrets mindretall	Tillegg	Side 71, linje 17	Nytt strekpunkt: <u>- Oppheve bokavtalen og erstatte dagens prisregulering med økt utgivelsesstøtte til ny litteratur.</u>			
557	Vestfold Venstre	Tillegg	Side 71, linje 27	Tillegg etter setningen ”... frivillige engasjementet i museene forsvinner.”: <u>Det er også viktig å understreke museenes rolle som koordinator og støtte til lokale samlinger og historielag.</u>			
558	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 71, linje 38- 40	Avsnittet: Små og utsatte fag, som for eksempel smed, urmaker og gipsmakerfaget, bidrar til å ivareta og videreutvikle vår kulturarv. Venstre vil sikre utdanning innen små og utsatte fag gjennom et variert tilbud fra stipender til utvikling av mastergrader. Endres til: <u>Venstre vil sikre rekruttering og utdanning innen små og utsatte fag som er nødvendige for å ivareta og videreutvikle vår kulturarv.</u> <u>Venstre vil arbeide for å sikre et variert tilbud som gode lærlingordninger og stipender til utvikling av mastergrader.</u>			
559	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 71, linje 38- 39	Små og utsatte fag <u>Kulturhåndverksfag</u> , som for eksempel smed-, urmaker- og gipsmakerfaget, bidrar til å ivareta og videreutvikle vår kulturarv.			
560	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 72, linje 3	Nytt strekpunkt før strekpunktet ” - Sikre og videreutvikle et nordisk samarbeid om utdanning innen små og utsatte fag.”: <u>- Opprette et eget samisk nasjonalmuseum på like premisser som nasjonalmuseet med statlig finansiering.</u>			
561	Lands- styrets mindretall	Endring	Side 72, linje 3	Strekpunktet: –Sikre og videreutvikle et nordisk samarbeid om utdanning innen små og utsatte fag.			

				Endres til: <u>- Sikre og videreutvikle utdanning innen små og utsatte fag som er nødvendig for bevaring av kulturarven.</u>			
562	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 72, linje 5	Nytt delkap. 14.4 (opprinnelig 14.4 blir 14.5 etc) <u>14.4 Kulturminner</u> <u>Kulturminner er alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø. Kulturminnernes egenart og variasjon skal vernes som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressursene som grunnlag for dagens og fremtidige generasjoners opplevelse, forståelse, trivsel og virksomhet. En forsvarlig forvaltning av kulturminnene krever at disse integreres i all samfunnsplanlegging. Plan- og bygningslovens mulighet for regulering til bevaring er et viktig redskap for kommunenes forvaltning av kulturminner og -miljøer. Når privateide bygninger fredes etter kulturminneloven, bør det offentlige som hovedregel ta på seg den økonomiske byrden for fredningen. Venstre vil jobbe for at Norsk kulturminnefond økes slik at den høyere avkastningen kan bidra mer aktivt for ivaretagelse av kulturminnene. Venstre er bekymret for tapet av viktige kulturminner og kulturmiljøer.</u>	Se også kap 1.4.6 Kulturminnevern og kulturmiljøer side 16.		
563	Finnmark Venstre	Stryking	Side 72, linje 7-8	Venstre vil styrke de samiske forskningsmiljøene, og læreboksituasjonen på samiske språk må bli mye bedre enn i dag.			
564	Oslo Venstre	Tillegg/ endring	Side 72, linje 8-9	Statlige Kringkastingsselskaper med allmennkringkastingsoppgaver må tilby sendinger på samisk eller som er tekstet på samisk.			
565	Finnmark Venstre	Tillegg	Side 72, linje 10	Tillegg etter setningen: "... tilby sendinger på samisk eller som er tekstet på samisk." <u>NRK må sikre den samiske befolkningen et større og mer variert tilbud på deres eget språk ved å utvide programtilbudet.</u>			
566	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 72, linje 24	Nytt strekpunkt: <u>- Gi Beaivvás teater status som nasjonalteater.</u>			
567	Skodje Venstre	Tillegg	Side 72, linje 24	Nytt strekpunkt: <u>- Øke tilskuddene til organisasjoner som ivaretar folkedanstradisjonen.</u>			
568	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 72, linje 29-30	Gjennom økt satsning på tiltak som offentlig utsmykking og innkjøp, vil Venstre sikre bredden i norsk <u>kunst og arkitektur.</u>			

569	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 73, linje 13	Tillegg etter setningen "... blir utført i fellesskap av barn og voksne:" <u>Det vil samtidig være viktig å skape rom for generasjonsoverskridende møteplasser også i fremtiden.</u>			
570	Skodje Venstre og Møre og Romsdal Venstre	Tillegg	Side 73, linje 18	Nytt strekpunkt før strekpunktet "Prioritere bygging og vedlikehold...": <u>- Likestille finansieringsordningen for idrettsanlegg og kulturbygg</u>			
571	St.Hanshaugen Venstre og Oslo Venstre	Endring	Side 73, linje 21-22	Strekpunktet: –Sette i gang et arbeid med sikte på å fjerne merverdiavgiftskostnadene for frivillige organisasjoner. Endres til: <u>- Fjerne momsen for frivillige organisasjoner.</u>			
572	Nordland Venstre	Tillegg	Side 73, linje 26	Nytt strekpunkt: <u>- Det må gis midler til etablering av frivillighetsentraler i hver kommune i landet.</u>			
573	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollied	Tillegg	Side 73, linje 30	Nytt avsnitt innledningsvis i delkap 14.7: <u>Institusjoner og etablerte kunstneriske produksjonsmiljøer – regionalt og nasjonalt – skal ha sikre og forutsigbare rammer som gir utviklingsmuligheter. Samtidig skal de frie kunstgruppene få en betydelig del av den offentlige finansieringen av kulturlivet, og stimuleres til videre vekst.</u>			
574	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollied	Tillegg	Side 73, linje 38	Nytt avsnitt: <u>For alle kunststarter skal Den kulturelle skolesekken utvikles som et kunstpedagogisk element i skolen. Utøvernes ferdigheter når det gjelder formidling av kunst til barn og unge må bli bedre og mer profesjonelle.</u>			
575	Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Roar Sollied	Endring	Side 73, linje 38	Nytt avsnitt: <u>Kulturskolene må utvikles videre i tråd med det lokale kulturlivet. Venstre vil styrke Norsk kulturskoleråd som faglig organ for å utvikle landets kulturskoler til ressursentre for skolene og kulturlivet i kommunene.</u>			
576	Finnmark Venstre	Stryking	Side 74, linje 3	- Gi bedre rammevilkår og belønningsordninger for visning av nyskrevet norsk dramatikk.			
577	Odd Einar Dørum,	Tillegg	Side 74, linje 11	Nye strekpunkt: <u>- Ha en samordnet satsing på statlige og regionale filmfond.</u>			

	Trine Skei Grande og Roar Sollied			<p><u>- Sikre frie scenekunstgrupper en bedre basisfinansiering enn i dag.</u></p> <p><u>- Tilrettelegge for økt eksport av norsk kunst/kultur og samproduksjoner gjennom det offentlige virkemiddelapparatet.</u></p>			
578	Oppland Venstre	Tillegg	Side 74, linje 11	<p>Nytt delkap. 14.8:</p> <p><u>14.8 Kirken som kulturbærer</u></p> <p><u>Kirkebyggene i Norge representerer det ypperste innen arkitektur, byggeskikk, håndverk og kunst gjennom tusen år. Kirken som institusjon er en viktig bærer av samfunnets tradisjoner, ritualer, musikk og salmeskatter. Og kirken er viktig for mange folk i dag, både i høgtider, ved milepæler i livet, ved konserter og kulturopplevelser og ved gudstjenester/religiøse samlinger. Pilegrimsvandring er blitt gjenopptatt av mennesker som ønsker å "langsomt nærme seg det hellige", og Pilegrimsledene utfordrer hele mennesket gjennom møter med kultur, kirke, historie og natur.</u></p> <p><u>Derfor vil Venstre:</u></p> <p><u>- Sørge for at kirkens hus og eiendommer holdes i god stand gjennom nok offentlige midler</u></p> <p><u>- Sørge for nok stillinger i kirken, slik at kirkerommet, kunsten og de kirkelige handlingene kan gi mening og glede til stadig nye generasjoner</u></p> <p><u>- Legge bedre til rette for at Pilegrimsledene skal kunne brukes av de som ønsker det, både merking, overnattingssteder, kulturopplevelser og mottak ved pilegrimsmålet (jfr. Caminoen i Spania)</u></p>			
579	Akershus Venstre	Tillegg	Side 74, linje 11	<p>Nytt delkap. 14.8:</p> <p><u>14.8 Musikk</u></p> <p><u>Allereie i dag eksisterer det gode tilbud innan korps, idrett og andre tradisjonelle og rotfesta fritidsyslar. Det er likevel viktig at ein vågar å tenkje alternativt, slik at ein kan femne om flest mogleg ungdommar med ulike interesser. Eit satsingsområde her bør vere stønad til lokale rockeklubar og konsertscener. Desse bør vere friviljug drivne, samtidig er det viktig at det offentlege legg dei økonomiske tilhøva best mogleg til rette. Difor må ein styrkje dei statlege stønadsordningane for konsertscener, øvingslokale og musikkverkstadar, og løyvingskompetansen innan denne sektoren bør overførast til regionale kompetansesentra.</u></p>			

Endringsforslag til kapittel 15: Medie- og informasjonssamfunnet: Forslag nr. 580-600, side 97-99 (og side 75-77 i programforslaget)

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
580	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 75, linje 3-4	Utgangspunktet for Venstres politikk for informasjonssamfunnet er å sikre at alle får like muligheter til å delta, og at informasjonssamfunnet fungerer åpent og fritt. <u><i>Dette innebærer også store utfordringer for å hjelpe alle "PC-analfabeter", særlig eldre, til å kunne nyttiggjøre seg det moderne informasjonssamfunnet.</i></u>			
581	Norges Unge Venstre	Tillegg	Side 75, linje 14	Tillegg etter setningen "... som er tilgjengelig for alle.": <u><i>Informasjon som det offentlige har produsert skal som hovedregel være offentlig eiendom, og ikke være underlagt eiendomsrett.</i></u>			
582	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 75, linje 30	Tillegg etter setningen "... ved gebyr og fortolling reduseres." <u><i>Tollgrensen skal økes til minst 1000 kroner.</i></u>	Se også forslag nr. 334.		
583	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 75, linje 46 til side 76, linje 2	Setningen: De eneste unntakene fra dette som kan forsvares, er pålegg til internettleverandører om å stenge ute enkelte IP-adresser som formidler barneporno og lignende grove kriminelle handlinger. Endres til: <u><i>De eneste unntakene fra dette som kan forsvares, er at internettleverandørene etter pålegg fra domstolene sperrer enkelte internettadresser som formidler barneporno og lignende grove kriminelle handlinger.</i></u>			
584	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 76, linje 20-22	Avsnittet: Venstre vil videreføre pressestøtten som et virkemiddel til å opprettholde mangfold i pressen. Venstre vil endre pressestøtten slik at ingen enkeltaviser får uforholdsmessig mye støtte og slik at mer av støtten gis til lokalaviser og nye medier. Endres til: <u><i>Venstre vil på sikt vurdere om pressestøtten er et egnet virkemiddel til å opprettholde mangfold i pressen. Umiddelbart vil Venstre endre pressestøtten slik at ingen enkeltaviser får uforholdsmessig mye støtte, og slik at mer av støtten gis til lokalaviser og nye medier.</i></u>			
585	Norges Unge Venstre	Stryking	Side 76, linje 21-22	Venstre vil endre pressestøtten slik at ingen enkeltaviser får uforholdsmessig mye støtte og slik at mer av støtten gis til lokalaviser og nye medier.			

586	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 76, linje 24-25	Setningene: Venstre vil bevare NRK som en sterk, reklamefri allmennkringkaster. Dette forutsetter at finansieringen av NRK er tilfredsstillende. Endres til: <u>Venstre vil at NRK skal fokusere på de grunnleggende oppgavene til en allmennkringkaster og hovedsaklig være et alternativ til de kommersielle kanalene. Store kommersielle produksjoner og sendinger i NRK bør i hovedsak reklamefinansieres.</u>			
587	Hedmark Venstre	Tillegg	Side 76, linje 34	Nytt strekpunkt før strekpunktet ”- At NRKs sendinger skal være ukrypterte slik...”: <u>- Sikre NRKs redaksjonelle uavhengighet, revisjon av NRK-plakaten overføres fra generalforsamlingen til Stortinget i plenum.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.		
588	Norges Unge Venstre	Stryking	Side 76, linje 34	Strekpunktet strykes: —At NRKs sendinger skal være ukrypterte slik at de blir tilgjengelig for alle.			
589	Vestfold Venstre	Stryking	Side 76, linje 41-42	For liberale er det viktig å skille mellom det man ikke liker og det man vil forby. Dette gjelder også i spillpolitikken.			
590	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 76, linje 48 til side 77, linje 1	Forbudet mot aggressiv markedsføring av pengespill skal også gjelde Norsk Tipping, og Venstre ønsker å innskrenke Norsk Tippings sendetid på NRK vil fjerne gratisreklamen for Norsk Tipping fra NRK.			
591	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 77, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Tillate turneringspoker i Norge.</u>			
592	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 77, linje 11	Nytt strekpunkt: <u>- Tillate drift av casinoer i Norge.</u>			
593	Hordaland Venstre	Stryking	Side 77, linje 16-17	Venstre mener det må utvikles modeller for vederlag for åndsverksskaperen som gjør det mulig å tillate fri fildeling. Subsidiært endre teksten til: Venstre mener det må utvikles modeller for vederlag for åndsverksskaperen som gjør det mulig å tillate fri ikke-kommersiell fildeling.	Se også forslag nr. 594 om tilnærmet samme meningsinnhold		
594	Sør-Trøndelag Venstre	Stryking	Side 77, linje 16-18	Venstre mener det må utvikles modeller for vederlag for åndsverksskaperen som gjør det mulig å tillate fri fildeling. Nasjonalt og internasjonalt regelverk må endres slik at det gjøres helt klart at de	Se også forslag nr. 593 om tilnærmet samme		

				bare regulerer anvendelse og kopiering av verker i kommersiell sammenheng.	meningsinnhold		
595	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 77, linje 18	Nasjonalt og internasjonalt regelverk må endres slik at det gjøres helt klart at de bare regulerer anvendelse og kopiering av verker i kommersiell sammenheng. <u>Fildeling til privat bruk skal ikke straffefølges, hverken av politiet eller av bransjeorganisasjoner.</u>	Henger sammen med forslag nr. 599.		
596	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 77, linje 26	- Redusere opphavsrettens vernetid <u>for digitaliserbare åndsverk.</u>	Se også forslag nr. 597.		
597	Vestfold Venstre	Endring	Side 77, linje 26	Strekpunktet: – Redusere opphavsrettens vernetid. Endres til: <u>- Redusere opphavsrettens vernetid med unntak for analoge åndsverk.</u>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 596.		
598	Hordaland Venstre	Endring	Side 77, linje 33-34	Strekpunktet – Vurdere en differensiert bredbåndavgift, abonnement eller lignende modeller for å finansiere fri fildeling. Endres til: <u>- Tilpasse gjeldende regelverk til å legge til rette for lovlige fildelingstjenester hvor opphavspersonene er sikret vederlag.</u>			
599	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 77, linje 36	Nye strekpunkt: <u>- At fildeling til privat bruk ikke skal være selvstendig straffegrunnlag.</u> <u>- Forby kopisperrer og andre tekniske begrensninger på forbrukerens rettigheter.</u>	Første strekpunkt henger sammen med forslag nr. 595.		
600	Norges Unge Venstre	Tillegg	Side 77, linje 36	Nytt delkap 15.6: <u>15.6 Patenter</u> <u>Patentlovgivingen skal balansere mellom å fremme nyskaping og å spre ny kunnskap og teknologi. Venstre vil ha en internasjonal samkjøring av regelverket for patenter og opphavsrett. Det bør være begrensninger på hva man kan patentere. Unge Venstre er ikke tilhengere av restriksjoner på deling av patentregulerte eller opphavsbeskyttede produkter, men mener det ikke skal være lov å tjene penger på uautorisert salg av produkter som er beskyttet av patent eller opphavsrett. TRIPS-avtalen må skilles ut fra WTO og avgrenses til rike land.</u>			

Endringsforslag til kapittel 16: Utenriks- og sikkerhetspolitikk: Forslag nr. 601-645, side 100-114 (og side 78-85 i programforslaget), samt dissens nr. 4 (om EU-medlemskap) og nr. 5 (om verneplikt).

Nr	Fra	Type forslag	Side, linje	Forslagstekst	Merknad	Opprettholdes	Landsmøttemener
601	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 78, linje 35	Nytt strekpunkt etter strekpunktet "... til å fungere etter intensjonene": <i>- Ratifisere FNs tilleggsprotokoll til konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, som gjør det mulig for enkeltindivider å stille staten til ansvar for brudd på disse rettighetene.</i>			
602	Grorud Venstre	Tillegg	Side 78, linje 45	Tillegg etter setningen "... store deler av det multilaterale systemet." <i>FN har ofte heller ikke handlekraft nok, verken i sikkerhet eller på det humanitære området.</i>			
603	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 79, linje 2-5	Venstre støtter initiativer for å opprette en parlamentarikerforsamling i FN, som et viktig ledd i demokratiseringsprosessen på globalt nivå. Det er naturlig å se om for eksempel IPU (Den Interparlamentariske Union) kan danne utgangspunktet for en slik parlamentarikerforsamling.			
604	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 79, linje 13-14	Setningen: Venstre mener det er viktig å styrke WTO fordi et globalt handelssystem er bedre enn et uoversiktlig nettverk av bilaterale og regionale frihandelsavtaler, særlig for fattige land. Endres til: <i>Venstre mener at WTO må endres for slik at fattige land kan få de samme muligheter til å styrke sitt næringsliv som den rikere del av verden har hatt. Det vil si at de må kunne beskytte dette i en oppbyggingsfase.</i>			
605	Grorud Venstre	Stryking	Side 79, linje 27-29	Strekpunktet strykes: —At FN bør delfinansieres gjennom globale skatter, for eksempel en global CO2 avgift på grensekryssende fly og båttransport og skatt på ressursutnyttelse i internasjonale farvann.			
606	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 79, linje 36-37	Strekpunktet strykes: —At Norge vil prioritere å bidra med militære styrker til FN ledede fredsbevarende operasjoner			
607	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 79, linje 50	Nytt strekpunkt: <i>- Støtte opprettelsen av en global parlamentarikerforsamling i FN.</i>			

608	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 80, linje 1-34	<p>Hele kap 16.3 endres til:</p> <p><u>16.3 Nordområdene</u> <u>Venstre definerer norsk nordområdepolitikk som rikspolitik. Den skal omhandle grenseoverskridende relasjoner i det cirkumpolare området. Den angår alle politiske sektorer der Norge har felles eller kryssende interesser med en eller flere nasjoner i nord.</u></p> <p><u>Klimaendringer og endringer i etterspørsel av naturressurser fører til at nordområdene får økende betydning internasjonalt, og avklaringer omkring suverenitet må framskyndes når Polhavet er i ferd med å bli isfritt.</u></p> <p><u>Venstre vil styrke norsk forvaltning i Svalbardsonen. Norge skal være en sentral aktør for å etablere et stabilt samarbeid i nord basert på folkeretten. Det vil kreve stor nasjonal innsats. For å hevde de store områdene i det polare området er økt aktivitet og tilstedeværelse nødvendig.</u></p> <p><u>Havrettstraktaten skal utgjøre en viktig del av rammene, mens Arktisk Råd og Den nordlige dimensjon skal være de viktigste fora for samarbeid i regionen, supplert av Barentsrådet og FN-organisasjoner som Den internasjonale skipsfartsorganisasjon.</u></p> <p><u>Venstre vil spesielt fokusere på øst-vestaksen i nord for å synliggjøre utfordringene og mulighetene. Russland er vår største nære nabo i nord. Vi har felles tradisjon innenfor handel og fiskeriforvaltning, mellomfolkelig kulturaktivitet og fredsarbeid. Vi har også felles utfordringer som angår delelinjer til havs, grensetrafikk til lands, sikkerhet, beredskap, næringsutvikling, epidemier, og alvorlige klima- og miljøutfordringer.</u></p> <p><u>Selv om norsk nordområdepolitikk er statlig politikk, må også fylkeskommunene og kommunene, Sametinget, organisasjoner, institusjoner og bedrifter, og ikke minst befolkningen i nord, delta i det mellomnasjonale arbeidet. De skal kunne tildeles nasjonalt ansvar og oppgaver på definerte områder på grunn av nærhet, lokal kompetanse og tradisjon.</u></p>	Se også forslag nr. 609-611.		
-----	-------------------------	---------	---------------------	---	------------------------------	--	--

				<p><u>Derfor vil Venstre:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Fremme sikkerhetspolitisk samarbeid i Nordområdene gjennom dialog og tillitsvekkende tiltak som kan bidra til at konflikter løses på et lavest mulig spenningsnivå.</u> - <u>Søke forståelse for norske synspunkter knyttet til jurisdiksjon i Nordområdene gjennom et aktivt diplomati, også overfor nære allierte, med vekt på å fremme samarbeid, bærekraftig forvaltning av ressurser og et moderat skatteregime.</u> - <u>Styrke norsk tilstedeværelse i og forvaltning av Svalbardsonen.</u> - <u>Legitimere Norges status i nordområdene gjennom satsing på bosetting og infrastruktur, militær tilstedeværelse, samt initiativ og ansvar for internasjonale utfordringer og samarbeid i nord.</u> - <u>Utvikle en robust struktur for transport, energi- og kommunikasjonsoverføring mellom landsdelene og landene i nord.</u> - <u>Legge vekt på forpliktende avtaler med andre land om en forsvarlig forvaltning av fiskeriressursene.</u> - <u>Utvikle de nordlige ressurser for matproduksjon på hav og land, slik at det bidrar til å ivareta det framtidige globale behov.</u> - <u>Satse sterkt på forskning innenfor klima, miljø og marine ressurser.</u> - <u>Bidra til å etablere verdens beste internasjonale beredskapsopplegg mot oljeforurensning.</u> - <u>Etablere et eget risikofond rettet mot eventuelle skadevirkninger for fiskeri og miljø.</u> - <u>Etablere felles internasjonal overvåkning av fiskeuttak og utslipp av ballastvann.</u> - <u>Utøve ei bærekraftig ressursforvaltning og skjerming av de mest sårbare gyte- og oppvekstområder for nordatlantiske fiskearter.</u> 			
609	Berit W. Berg, Roar Sollied, Terje Soløy, Arne Langset, Øystein Nilsen	Tillegg	Side 80, linje 3	<p>Tillegg etter setningen: "... utfordringer, men også muligheter for Norge.":</p> <p><u>Venstre definerer i utgangspunktet norsk nordområdepartikk som rikspolitik. Den omhandler grenseoverskridende relasjoner i det cirkumpolare området, alle politiske sektorer der Norge har felles eller kryssende interesser med en eller flere nasjoner i nord.</u></p>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 608.		

610	Berit W. Berg, Roar Sollied, Terje Soløy, Arne Langset, Øystein Nilsen	Endring	Side 80, linje 26-27	<p>Strekkpunktet; —At Norge skal kunne vise tydelighet overfor Russland, noe som krever militær tilstedeværelse og politiske virkemidler.</p> <p>Endres til: <u>- Legitimere Norges status i nordområdene gjennom satsing på infrastruktur, militær tilstedeværelse, samt initiativ og ansvar for internasjonale utfordringer og samarbeid i nord</u></p> <p>Subsidiært som tilleggsforslag (nytt strekkpunkt) etter nevnte punkt ”- At Norge skal kunne vise....”</p>	<p>Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 608.</p>		
611	Berit W. Berg, Roar Sollied, Terje Soløy, Arne Langset, Øystein Nilsen	Tillegg	Side 80, linje 34	<p>Nye strekkpunkt før strekkpunktet ”- Styrke og videreutvikle det nordiske samarbeidet, herunder Nordisk Råd.”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Styrke norsk forvaltning av Svalbardsonen</u> - <u>Utvikle en robust struktur for transport, energi- og kommunikasjonsoverføring mellom landene i nord</u> - <u>Utvikle de nordlige ressurser for matproduksjon på hav og land</u> - <u>Satse sterkt på forskning innenfor klima, miljø og marine ressurser</u> - <u>Etablere et omfattende internasjonalt beredkapsopplegg mot oljeforurensning</u> - <u>Etablere et eget risikofond rettet mot eventuelle skadevirkninger for fiskeri og miljø</u> - <u>Etablere en felles internasjonal overvåking av fiskeuttak og utslipp av ballastvann</u> - <u>Utøve ei bærekraftig ressursforvaltning og skjerming av de mest sårbare gyte- og oppvekstområder for nordatlantiske fiskearter</u> - <u>Åpne for observatørstatus til EU i Arktisk Råd.</u> 	<p>Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også forslag nr. 608.</p>		
612	Hedmark Venstre	Tillegg	Side 80, linje 35	<p>Nytt strekkpunkt: <u>- Videreutvikle Norges næringsmessige, forskningsfaglige og kulturelle nærvær på Svalbard innenfor Svalbardtraktatens rammer og norske mål for redusert utvinning og bruk av kull.</u></p>	<p>Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret.</p>		
613	Torbjørn Dahl, Lillehammer Venstre	Endring	Side 81, linje 2-13	<p>Avsnittene: Den Europeiske Union (EU) er Norges viktigste handelspartner, og en sterkere integrasjon mot EU vil være positivt for norsk og europeisk næringsliv, handel og utvikling. Med fri bevegelse over landegrensene øker også forståelse, toleranse og mangfold. ”De fire friheter” som EUs økonomiske samarbeid bygger på, er på denne måten et viktig fundament for fred og demokrati.</p>			

				<p>Internasjonalt samarbeid må alltid balanseres mot prinsippet om at avgjørelser skal tas nærmest de borgerne avgjørelsene gjelder. Venstre er grunnleggende positiv til EU som en arena for samarbeid, freds- og demokratibygging over landegrensene i Europa, men mener EU i dag driver detaljregulering på mange områder som bør avgjøres lokalt og nasjonalt. Eksempelvis bør mye av landbruks- og regionalpolitikken flyttes nærmere borgerne, og tilpasses lokale behov og forutsetninger.</p> <p>Endres til: <u>Den Europeiske Union (EU) er Norges viktigste handelspartner, og et samarbeid med EU vil være positivt for norsk og europeisk næringsliv, handel og utvikling. Med fri bevegelse over landegrensene øker også forståelse, toleranse og mangfold. "De fire friheter" som EUs økonomiske samarbeid bygger på, kan være et fundament for fred og demokrati.</u></p> <p><u>Internasjonalt samarbeid må alltid balanseres mot prinsippet om at avgjørelser skal tas nærmest de borgerne avgjørelsene gjelder. Venstre er grunnleggende positiv til EU som et mellomstatlig samarbeid for freds- og demokratibygging over landegrensene i Europa, men mener EU i dag utvikler en overnasjonal detaljregulering på mange områder som bør avgjøres lokalt og nasjonalt.</u></p>			
D4	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene: Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</p> <p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk</u></p>	Dissens fra et mindretall i landsstyret. Se også forslag nr. 555-561.		

				<p><u>medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Eventuelle nye forhandlinger med EU om medlemskap må ha basis i en bred oppslutning i det norske folk, for eksempel ved at det gjennomføres en egen folkeavstemning om Norge på nytt skal søke medlemskap. En ferdig avtale mellom Norge og EU må legges fram for folket gjennom en ny folkeavstemning. Utfallet av denne vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p><u>Venstre mener at et norsk medlemskap i EU vil øke Norges påvirkningskraft på EUs beslutninger og dermed styrke det norske demokratiet. Et medlemskap i EU vil kunne gjøre at Norge får mer innflytelse på de store internasjonale utfordringene vi står overfor. Derfor mener Venstre at Norge bør søke om medlemskap i EU.</u></p>			
614	Programkomiteens mindretall	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</p> <p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Eventuelle nye forhandlinger med EU om medlemskap må ha basis i en bred oppslutning i det norske folk, for eksempel ved at det gjennomføres en egen folkeavstemning om Norge på nytt skal søke medlemskap. En ferdig avtale mellom Norge og EU må legges fram for folket gjennom en ny folkeavstemning. Utfallet av denne vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p><u>Venstre mener at et norsk medlemskap i EU vil føre til at enda flere avgjørelser tas lengre bort fra den enkelte borger. Venstre mener at</u></p>	<p>Dette var tidligere en mindretallsinnstilling med dissen fra programkomiteen.</p> <p>Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 615-621.</p>		

				<i>det å stå utenfor EU sikrer Norge en uavhengig stemme i internasjonale prosesser. Derfor vil Venstre at Norge bør videreutvikle tilknytningen til EU gjennom EØS-avtalen, men uten å søke om medlemskap.</i>			
615	Hans Antonsen, Hallstein Bast, Alfred Bjørlo, Inger Johanne Bjørnstad, Jonas Eilertsen, Synnøve Handeland, Jan Kløvstad, Torbjørn Kolås, Eva Kvelland, Guri Melby, Arne Ivar Mikalsen, Saynab Mohamud, Lars Peder Nordbakken, Ulla Nordgaarden, Kåre Pettersen, Trond Hansen Riise, Sanna Sarromaa,	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene:</p> <p><u>Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</u></p> <p><u>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p>Endres til:</p> <p><u>Et norsk medlemskap i EU vil øke Norges påvirkningskraft på EUs beslutninger og dermed styrke det norske demokratiet. Medlemskap i EU vil også kunne bidra til at Norge får mer innflytelse på arbeidet med å løse de store internasjonale utfordringene vi står overfor. Derfor mener Venstre at Norge bør søke om medlemskap i EU.</u></p> <p><u>Venstre samler både tilhengere og motstandere av norsk EU-medlemskap, og partiet skal ikke være en del av en kampanjeorganisasjon verken for ja- eller nei-siden.</u></p> <p><u>Det er et ufravikelig prinsipp for Venstre at spørsmålet om EU-medlemskap bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p>	Nytt forslag. Ikke behandlet av landsstyret. Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614 og 616-621.		

	Anne-Britt Skjetne, Torild Skogsholm, Geir Stave, Markus Sørensen, Borghild Tenden, Arnt Gunnar Tønnesen og May-Britt Vihovde.						
616	Bjørn Bekkevold	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene: Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</p> <p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>Som liberalt parti er det avgjørende for Venstre at eventuell tilslutning til EU skjer til et demokratisk valgt EU som er under parlamentarisk kontroll i motsetning til dagens EU hvor EUs øverste organ – Ministerrådet – utpekes av Regjeringene.</u></p> <p><u>Dette kan oppnås ved å omforme EU til en forbundsstat.</u></p> <p><u>Venstre vil:</u> <u>- At Norge tilbyr Island en politisk og økonomisk union for å løse de</u></p>	Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614, 615 og 617-621.		

				<p><u>akutte økonomiske, finansielle og sikkerhetspolitiske problemer vårt broderfolk i vest har.</u></p> <p><u>- Etablere felles olje- og energipolitikk og Fiskeripolitikk i Unionen Norge – Island og bruke denne til å meddele EU at Unionen Norge – Island er berett til å søke medlemskap når EU er omformet til en forbundsstat</u></p> <p><u>- Innenfor Forbundsstaten EU vil Unionen Norge-Island være den desidert største aktør og således være førende for Forbundsstatens Olje- og energipolitikk og Fiskeripolitikk.</u></p>			
617	Torild Skogsholm	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene:</p> <p><u>Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</u></p> <p><u>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p>Endres til:</p> <p><u>Som et av Europas mest ressursrike land bør Norge innta en enda mer aktiv rolle for å bistå demokrati- og velferdsutviklingen i våre nærmeste naboland. Likeledes er det viktig å bidra til å ta vare på og styrke EUs funksjon som fredsbevarende instrument i Europa. Dette tror Venstre best lar seg gjøre ved at Norge blir medlem i EU.</u></p> <p><u>Venstre mener at et norsk medlemskap i EU også vil øke Norges påvirkningskraft på EUs beslutninger og dermed styrke det norske demokratiet. Et medlemskap i EU vil kunne gjøre at Norge får mer innflytelse på de store internasjonale utfordringene vi står overfor.</u></p> <p><u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en</u></p>	Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614-616 og 618-621.		

				<p><u>eventuelt ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p><u>Det ligger ikke til rette for å starte en ny debatt om norsk EU-medlemskap de nærmeste årene. Venstre samler både tilhengere og motstandere av norsk EU-medlemskap, og har derfor ikke ambisjoner om å være en pådriver for å påskynde en norsk medlemskapssøknad.</u></p>			
618	Sør-Trøndelag Venstre	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene: <u>Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</u></p> <p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Eventuelle nye forhandlinger med EU om medlemskap må ha basis i en bred oppslutning i det norske folk, for eksempel ved at det gjennomføres en egen folkeavstemning om Norge på nytt skal søke medlemskap. En ferdig avtale mellom Norge og EU må legges fram for folket gjennom en ny folkeavstemning. Utfallet av denne vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p><u>Folkeavstemningsresultatet fra 1994 ligger til grunn. Når norsk medlemskap igjen er aktuelt må det avholdes en ny folkeavstemning.</u></p>	Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614-617 og 619-621.		
619	Møre og Romsdal Venstre	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene: <u>Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</u></p>	Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614-618 og 620-621.		

				<p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Eventuelle nye forhandlinger med EU om medlemskap må ha basis i en bred oppslutning i det norske folk, for eksempel ved at det gjennomføres en egen folkeavstemning om Norge på nytt skal søke medlemskap. En ferdig avtale mellom Norge og EU må legges fram for folket gjennom en ny folkeavstemning. Utfallet av denne vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</u></p> <p><u>Fram til en eventuell avstemning om Norge skal gå i forhandlinger om medlemskap i EU, vil Venstre videreutvikle tilknytningen til EU gjennom EØS avtalen.</u></p>			
620	Hordaland Venstre, Troms Venstre, Telemark Venstre og Nord-Trøndelag Venstre	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene: Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</p> <p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny</u></p>	Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614-619 og 621.		

				<i>folkeavstemning. Eventuelle nye forhandlinger med EU om medlemskap må ha basis i en bred oppslutning i det norske folk, for eksempel ved at det gjennomføres en egen folkeavstemning om Norge på nytt skal søke medlemskap. En ferdig avtale mellom Norge og EU må legges fram for folket gjennom en ny folkeavstemning. Utfallet av denne vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</i>			
621	Torbjørn Dahl, Lillehammer Venstre	Endring	Side 81, linje 16-23	<p>Avsnittene: <u>Det ligger ikke til rette for å starte en ny EU-debatt i Norge de nærmeste årene. Derfor vil Venstre at Norge skal videreutvikle samarbeidet med EU basert på EØS-avtalen.</u></p> <p>Hvis spørsmålet om EU-medlemskap blir aktualisert, er det et ufravikelig prinsipp for Venstre at det bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Både spørsmålet om eventuelle forhandlinger med EU om medlemskap, og en eventuell ferdig forhandlet avtale må legges fram for det norske folk i to separate folkeavstemninger. Utfallet av disse vil være bindende for Venstres stortingsrepresentanter.</p> <p>Endres til: <u>For Venstre er det viktig å presisere at spørsmålet om norsk medlemskap i EU bare kan avgjøres av Stortinget etter en ny folkeavstemning. Eventuelle nye forhandlinger med EU om medlemskap må ha basis i en bred oppslutning i det norske folk, for eksempel ved at det gjennomføres en egen folkeavstemning om Norge på nytt skal søke medlemskap. En ferdig avtale mellom Norge og EU må legges fram for folket gjennom en ny folkeavstemning.</u></p>	Se også dissens nr. 4 samt forslag nr. 614-620 .		
622	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 82, linje 3-5	Handelsbarrierer, handelsvridende subsidier og andre mekanismer som favoriserer rike land må reduseres <u>fiernes</u> og erstattes av et handelsregime som ivaretar utviklingslandenes interesser.			
623	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 82, linje 26-27	- At Norge innfører et program som sikrer minst utviklede land (MUL-land), lav- og mellominntektsland og afrikanske mellominntektsland full adgang til norske markeder.			
624	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 82, linje 44-45	Bistand bør fokusere på å etablere gode rammevilkår for næringsutvikling og investere i infrastruktur, nyskaping og bedriftsutvikling som vil åpne veien for utenlandske investeringer. <u>Det må ikke bare legges til rette for billige konsumprodukter men også for kvalitets- og kunnskapsproduksjon.</u>			

625	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 82, linje 46	Tillegg etter setningen "... fleste fattige land og må styrkes.": <u>Nødhjelpsmidler som går til matrasjoner må reguleres etter prisindeksen slik at matrasjonene ikke reduseres når matprisene stiger.</u>			
626	Oslo Venstre	Stryking	Side 83, linje 9-10	- At arbeidet med uavhengig monitorering og evaluering av bistandens effekt styrkes blant annet gjennom å gi Riksrevisjonen et hovedansvar for evalueringen.			
627	Troms Venstre	Stryking	Side 84, linje 16-17	Strekpunktet strykes: —At militære operasjoner uten FN-mandat bare skal skje i helt ekstreme tilfeller, der det kan forhindre etnisk rensing og folkemord.			
628	Vestfold Venstre	Endring	Side 84, linje 16-17	Strekpunktet: —At militære operasjoner uten FN-mandat bare skal skje i helt ekstreme tilfeller, der det kan forhindre etnisk rensing og folkemord Endres til: <u>Militære operasjoner skal ikke skje uten FN-mandat.</u>			
629	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 84, linje 43-45	Avsnittet: Venstre vil basere det norske forsvaret på verneplikt, som også kan brukes som rekruttering til vervet tjeneste. Dette vil sikre forsvarets rekrutteringsgrunnlag for bedre utdannede og trente soldater, som også er egnet til internasjonale oppgaver. Endres til: <u>Venstre vil gjøre verneplikten sovende og profesjonalisere forsvaret. Så lenge verneplikten består, må hver enkelt, både i fredstid og krigstid stilles helt fritt i valget av avtjeningsform.</u>	Dette var tidligere en mindretallsinnstilling med dissen fra programkomiteen. Henger sammen delvis sammen med dissens nr. 5		
630	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 84, linje 43-44	Venstre vil basere det norske forsvaret på verneplikt <u>sesjonsplikt</u> , som også kan brukes som rekruttering til vervet tjeneste.	Henger sammen med forslag nr. 640 .		
631	Skodje Venstre	Tillegg	Side 84, linje 46	Nytt avsnitt: <u>Som et alternativ til allmenn verneplikt vil Venstre vurdere ett års samfunnstjeneste for alle ungdommer. Innenfor en slik tjeneste må det være stor valgfrihet av avtjeningsform.</u>			
632	Hordaland Venstre	Stryking	Side 84, linje 47-48	Avsnittet strykes: Siviltjenesten må reduseres til samme varighet som militærtjenesten. Venstre er mot fengsling av militærnekttere.			
633	Landsstyrets	Endring	Side 84, linje 47-	Avsnittet endres til: Siviltjenesten må reduseres til samme varighet som militærtjenesten.			

	mindretall		48	Venstre er mot fengsling av militærnekttere. Endres til: <u>Siviltjenesten avskaffes og midlene overføres til de frivillige organisasjoner som mottar sivilarbeidere i dag.</u>			
634	Østfold Venstre	Endring	Side 84, linje 47	Setningen: Siviltjenesten må reduseres til samme varighet som militærtjenesten. Endres til: <u>Venstre vil basere det norske forsvaret på verneplikt som en del av en samfunnstjeneste.</u>	Henger sammen med forslag nr. 641. Se også forslag nr. 440 om et nytt delkap. 9.4		
635	Daniel Heggelid-Rugaas	Endring	Side 84, linje 47	Setningen: Siviltjenesten må reduseres til samme varighet som militærtjenesten. Endres til: <u>Siviltjenesten må avvikles til fordel for en økt prioritering av den militære verneplikten.</u>			
636	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 85, linje 2-3	- At Norge fortsetter å delta aktivt i internasjonale militære operasjoner. Operasjonene skal koordineres med annen politisk, økonomisk og humanitær innsats. Norge skal prioritere innsats i FN-ledede fredsbevarende operasjoner.	Se også forslag nr. 637 med delvis sammenfall.		
637	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 85, linje 2-3	- At Norge fortsetter å delta aktivt i internasjonale militære operasjoner. Operasjonene skal koordineres med annen politisk, økonomisk og humanitær innsats.	Se også forslag nr. 636 med delvis sammenfall.		
638	Vestfold Venstre	Endring	Side 85, linje 4	Strekpunktet: - Styrke hæren. Endres til: <u>- Styrke alle våpengrener innen forsvaret.</u>	Se også forslag nr. 639 med delvis sammenfall.		
639	Grorud Venstre	Endring	Side 85, linje 4	Strekpunktet: - Styrke hæren. Endres til: <u>- Styrke hæren, sjø- og luftforsvaret.</u>	Se også forslag nr. 638 med delvis sammenfall.		
D5	Programkomiteen		Side 85, linje 5-6	Strekpunktet: - Basere det norske forsvaret på verneplikt, som også kan brukes som rekruttering til vervet tjeneste.	Dissens fra et mindretall i landsstyret. Se også forslag nr.		

				Endres til: <u>- Fjerne verneplikten</u>	629.		
640	Landsstyrets mindretall	Endring	Side 85, linje 5-6	Strekpunktet: - Basere det norske forsvaret på verneplikt, som også kan brukes som rekruttering til vervet tjeneste. Endres til: <u>- Basere det norske forsvaret på sesjonsplikt, som brukes som rekruttering til vervet tjeneste.</u>	Henger sammen med forslag nr. 630.		
641	Østfold Venstre	Endring	Side 85, linje 5-6	Strekpunktet: - Basere det norske forsvaret på verneplikt, som også kan brukes som rekruttering til vervet tjeneste. Endres til: <u>- La samfunnstjeneste bli del av verneplikten.</u>	Henger sammen med forslag nr. 634. Se også forslag nr. 440 om et nytt delkap. 9.4		
642	Landsstyrets mindretall	Stryking	Side 85, linje 11-12	Strekpunktet strykes: Utrede innføring av en sivil fredsstyrke i et samarbeid mellom staten og det norske sivilsamfunnet.			
643	Oppland Venstre	Tillegg	Side 85, linje 13	Nytt strekpunkt: <u>- At distriktpolitiske hensyn kan vurderes ved plasseringen av militære styrker og stasjoner.</u>			
644	Hordaland Venstre	Tillegg	Side 85, linje 15	Tillegg etter setningen ”Venstre ønsker en streng kontroll av norsk våpeneksport.” <u>Venstre ønsker at staten selger seg ut av selskaper som produserer våpen og våpendeler.</u>			
645	Landsstyrets mindretall	Tillegg	Side 85, linje 15-16	Det viktigste tiltaket vil være å innføre sluttbrukererklæringer for våpen som eksporteres fra Norge, <u>også til NATO-land.</u>			